



# ปฏิรูปภาครัฐ

[www.rdmnet.org](http://www.rdmnet.org)

(ตั้งแต่พฤศจิกายน 2544 - เมษายน 2546)

Research

Development

Movement

network



โครงการประสานงานวิจัย  
เพื่อพัฒนาสังคม



# ปฏิรูปภาครัฐ

[www.rdmnet.org](http://www.rdmnet.org)

(ตั้งแต่พฤศจิกายน 2544 - เมษายน 2546)

วันที่	27 ต.ค. 2546
เลขที่	00369
เลขทะเบียน	KDC
เลขเรียกหนังสือ	44

8

๐๐๐1

Research

Development

Movement

network

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ปต 148 โครงการ เอส เค็ม ทาวเวอร์

เลขที่ 979/17-21 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน

เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 298-0455 โทรสาร 298-0476

home page : <http://www.trf.or.th>

e-mail : [trf-info@trf.or.th](mailto:trf-info@trf.or.th)





## ส่วนที่ 1

บทความ

หน้า	เรื่อง
1	จากรัฐชาติสู่รัฐตลาด
4	สร้างความแข็งแกร่งให้ขบวนการประชาชน เพื่อรองรับน้ำตาคนทุกข์ยากในสังคม
7	สรุปแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ
8	การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาของชาติ
13	ยุทธศาสตร์การปกครองตนเองของชุมชน
18	ติดตามการปฏิรูประบบราชการ
20	ปัญหาและข้อเท็จจริงในการโอนอำนาจจัดการศึกษา ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
28	คำกล่าวของนายกรัฐมนตรี
31	มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิรูปภาครัฐและการกระจายอำนาจ
35	นายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน
	วันเสาร์ที่ 9 กุมภาพันธ์ 2545



หน้า	เรื่อง
41	จับกระแสดความเคลื่อนไหวปฏิรูปภาครัฐ ในรอบเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2545
44	สรุปข่าวความเคลื่อนไหวปฏิรูปภาครัฐ ในรอบเดือนมีนาคม-เมษายน 2545
46	สรุปข่าวความเคลื่อนไหวปฏิรูปภาครัฐ ในรอบเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2545
50	มติคณะรัฐมนตรีที่สำคัญในเดือนมิถุนายน 2545
53	รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน



001-062

ບຸກຄົນ

# จากรัฐชาติสู่รัฐตลาด

สรุปและเรียบเรียงโดย กุลภา วจนสาระ

โครงการประสานงานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคม สกว.

ที่มา : ปาฐกถา "จากรัฐชาติสู่รัฐตลาด" โดย อ.ชัยอนันต์ สมุทวณิช

จัดโดย สถาบันนโยบายศึกษา ร่วมกับมูลนิธิคอนราด อเดนาวร์

วันที่ 22 ธันวาคม 2544 โรงแรมริเจนท์ กรุงเทพฯ

ปาฐกถาเรื่องนี้เป็นกรขยายความจากหนังสือที่เขียนชื่อเรื่องเดียวกัน ว่าทำไมสนใจเขียนเรื่องนี้ เพราะเกิดความคิดที่ทำให้นอนไม่หลับ เพราะเห็นเหตุการณ์ที่เครื่องบินชนตึก WTC ในสมัยก่อนที่เรียนนิเวศรัฐศาสตร์ เรื่องแรกๆ คือรัฐเกิดขึ้นมาได้ยังไง ครูที่สอนหรือคนที่เขียนหนังสือก็ไม่เคยเห็นกำเนิดรัฐ รัฐเกิดเพราะมนุษย์ ถ้าอยู่ตามลำพังโดยธรรมชาติ โดยไม่มีอำนาจแข็งแรงกว่าที่จะให้คุณให้โทษ หรือทำให้มีการเหนียวรั้งทำให้มนุษย์เราเบียดเบียนกันก็จึงต้องมีรัฐ สภาวะธรรมชาติที่ไม่พึงปรารถนา เป็นสภาวะที่ไม่ปลอดภัย กรณี WTC ก็เหมือนมีการถ่ายทอดทีวีให้เห็นสภาวะธรรมชาติที่เลวร้าย ไม่นั่นคงที่เราไม่เคยเห็นก่อนมีรัฐ คนอยู่ด้วยความกังวล ไม่ปลอดภัยตลอดเวลา ก็หวนกลับมาคิดว่ารัฐในขณะนี้อาจจริง ๆ แล้วที่เราเรียกว่ารัฐชาติ รัฐประชาชาติ เกิดขึ้นมาได้อย่างไร แล้วในขณะที่รัฐชาติได้มีพัฒนาการมา 200-300 ปีได้สร้างอะไรขึ้นมาบ้าง รัฐชาติที่เรียกว่ารัฐชาติไทยเกิดขึ้นมาด้วยเหตุผลใด แล้วใช้เหตุผลใดในการดำรงอยู่ ที่จะให้คนยอมรับที่จะอยู่ร่วมกัน แล้วขณะนี้มีมีการเปลี่ยนแปลงในสภาวะแวดล้อมอย่างไร และลักษณะของตลาดที่เปลี่ยนไปจะส่งผลอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐชาติ

อ.ชัยอนันต์คิดเรื่องนี้โดยอาศัยแนวคิดเรื่องของการมีสังกัด เพราะก่อนที่ไทยจะมีรัฐ รัฐชาติ หรือรัฐประชาชาติ หรือ nation state นั้น คนไทยมีระบบสังกัดประกอบด้วยระบบทาส-ไพร่คือระบบสังกัดมูลนาย แนวคิดเรื่องการมีสังกัดเป็นเรื่องน่าสนใจ การที่เราบอกว่ามีรัฐชาติหรือมีชาติก็ทำให้การมีสังกัดและอัตลักษณ์ของคนเราแต่ละคนเปลี่ยนแปลงไป แต่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงจากรัฐชาติสู่รัฐตลาดนั้น ตลาดไม่ได้เรียกร้องให้มีสังกัด ที่จริงการไม่มีสังกัดนั้นเป็นลักษณะของตลาด โดยเฉพาะตลาดในยุคโลกาภิวัตน์ ลักษณะของอัตลักษณ์ก็ผสมผสานไม่แน่นอนทั้งคนสินค้าและบริการ ลักษณะการทำงานของตลาดไม่ต้องการสังกัดและอาจจะไม่ต้องการความภักดี ในขณะที่ชาติเป็นพัฒนาการของการเปลี่ยนสังกัดใหม่หรือมีสังกัดเพิ่มขึ้นมาอีก รัฐชาติเกิดขึ้นจากแรงกดดันภายนอก คำว่าชาติเกิดขึ้นมีการใช้กันมากตอนสมัยร.6 เรื่องของชาติในเมืองไทยเกิดจากความจำเป็นที่เราต้องจัดการกับเรื่องสังกัดตั้งแต่สมัยร.4-5 เมื่อปลดปล่อยไพร่-ทาสออกมา ประชาชนโดยเฉพาะส่วนที่ประกอบพาณิชยกรรมก็ไปมีสังกัดกับชาติต่างๆ ที่มีสนธิสัญญาทางไมตรีกับไทย เราแก้ปัญหาด้วยการออกพ.ร.บ.สัญชาติประมาณ พ.ศ. 2456-2457 การมีสัญชาติเป็นเพียงการแบ่งแยกออกให้เห็นชัดเจนว่าใครจะเลือกสังกัดชาติไทยหรือประเทศอื่น สัญชาติเป็นรูปธรรมระบุไว้ชัดเจน

แต่จากสัญชาติมาเป็นชาติเป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องสร้างจินตนาการความเป็นชาติ แนวคิดเรื่องชาติของไทยโยงกับความคิดทางกฎหมายเป็นสำคัญก่อนที่จะเป็นความคิดในเชิงความรู้สึกที่เป็นนามธรรม สมัยก่อนคนไทยผูกพันกันด้วยสาเหตุอื่นที่ไม่ใช่ความเป็นชาติ ผูกพันกันเพราะสังกัดมูลนายคนเดียวกัน อยู่หมู่บ้านเดียว

กัน เป็นพุทธร่วมกัน แต่ไม่ได้มีผลเหมือนความเป็นชาติ อยากจะตั้งคำถามว่ารัฐชาติที่เกิดขึ้นมาที่ต้องมีลักษณะอย่างไร มีกฎหมายที่รัฐผูกพันในการยอมรับผิด ยอมให้ค่าเสียหายต่อรัฐอื่น มีดินแดน มีประชากร รัฐชาติได้สร้างกลไกอะไรขึ้นมาอีก สรุปว่ากลไกที่รัฐสร้างขึ้นนั้นสร้างด้วยเหตุผลชุดหนึ่งของรัฐในการดำรงอยู่ เป็นเหตุผลที่จะต้องอธิบายได้คือ

1. รัฐจะต้องมีขึ้นเพื่อความมั่นคง
2. รัฐจะต้องมีขึ้นเพื่อปกป้องคนในรัฐให้มีความปลอดภัย รักษาอาณาดินแดน
3. ต่อมาเหตุผลของรัฐก็คือการพัฒนา แต่ไม่ใช่เหตุผลที่ว่าประชาชนควรจะมีส่วนร่วม

จนถึงขณะนี้รัฐชาติไทยสร้างระบบไว้ 3 ระบบด้วยกัน ได้แก่

1. ระบบที่ 1 คือระบบการปกครองท้องถิ่น เป็นระบบที่พยายามสร้างให้ครอบคลุมอาณาเขตให้ทั่วประเทศมากที่สุด อำนาจหน้าที่ของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านมีครบจักรวาล
2. ระบบที่ 2 มีกรมเป็นตัวตั้ง ยิ่งขยายตัวมากขึ้นเมื่อรัฐมีเหตุผลเรื่องการพัฒนา ไปแบ่งพื้นที่ในท้องถิ่นก็คือระบบราชการที่เน้นกรมเป็นตัวตั้ง
3. ระบบที่ 3 มีมาก่อนรัฐชาติ คือระบบที่ชาวบ้านช่วยตัวเองดูแลตัวเองโดยที่ไม่มีระบบที่ 1-2 มาเกี่ยวข้องมากนัก เรียกว่าระบบประชากร เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ ซึ่งก็คือการสร้างควมมีสมรรถนะให้แก่พลเมืองโดยทั่วกัน หรือ Empowerment

รัฐชาติได้สร้างกลไกกระบวนการตรงนี้ไว้ มีเหตุผลของรัฐค่อนข้างชัดเจน แล้วก็เริ่มกดดันให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น แรงกดดันภายในประเทศให้คนมีส่วนร่วมมากขึ้น ขณะที่รัฐชาติกำลังจัดการกับตัวเอง เพราะระบบบางระบบสร้างปัญหาให้ตัวเองแทนที่จะเป็นตัวแก้ปัญหา ขณะเดียวกันในยุคโลกาภิวัตน์ตลาดเปลี่ยนแปลงไปอย่างมหาศาล เกิดขึ้นเร็วกว่าการเปลี่ยนแปลงของรัฐชาติ พลังของตลาดไม่ค่อยเห็นตัวตน ไม่ใช่อยู่นิ่งด้วยกำลังบังคับ แต่อยู่ด้วยการหวานล่อลวงใจ อยู่กับการสมยอม คนมีทางเลือกที่หลากหลาย ตลาดมีความหลากหลายมาก มีส่วนที่ดีมากที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพจากการแข่งขันที่ผู้บริโภคเป็นคนกำหนดเป็นองค์อธิปัตย์ แต่ข้อสำคัญก็คือพลังของตลาดอยู่เหนือรัฐหรือไม่ และรัฐจะมีบทบาทในการเหนี่ยวรั้งกลไกของตลาดหรือไม่

องค์กรระดับโลกทางตลาดมีภาษีมากกว่าและเป็นตัวกำหนดทางการเมือง อาจจะให้เกิดความผันผวนระหว่างประเทศโดยเฉพาะการทำให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้เกิดความกลมกลืนในเรื่องระบบกฎหมายและการค้า กลไกกระบวนการที่รัฐชาติและตลาดใช้ก็คือชุดของภาษาที่เปลี่ยนไป เหตุผลใหม่ของรัฐก็คือต้องเอาทุนต่างประเทศเข้ามาให้มากที่สุด เพราะมีการสรุปก่อนหน้านี้แล้วว่าเป็นของดี ในนามของตลาดรัฐต้องให้คนทั่วประเทศต้องประพฤติดี ไม่ทะเลาะกัน ชัดแย้งกันแล้วไม่ดี เดี่ยวคนไม่ซื้อหุ้น ตลาดเป็นเหตุผลใหม่ของรัฐ

เรื่องสังกัด สมัยก่อนสื่อมีบทบาทมากแต่รุ่นนี้สื่อมีความหลากหลาย สื่อที่ทำให้คนไร้สังกัดมีมาก สังคมบางส่วนในโลกาภิวัตน์เป็นส่วนที่ไร้สังกัด คนไม่สนใจว่ามาจากไหน แต่สนใจว่าทำงานที่ไหน ความเป็นคนนั้นไม่ได้อยู่ที่อัตลักษณ์แต่อยู่ที่อีกอย่างหนึ่ง คนกลุ่มนี้มีพลังอำนาจมากในการเปลี่ยนแปลงผลกระทบต่อเศรษฐกิจ อำนาจนิยมโดยการตลาดเห็นยาก แต่อำนาจนิยมทางการเมืองเห็นได้ง่าย มองเห็นเป็นตัวคนอย่างอิตเลอร์ ตอนนี้อยู่ในอเมริกาในยุโรปเริ่มมีคนเขียนถึงเผด็จการทางการเมืองตลาด (Market Dictatorship) คนไม่รู้สึกรังเกียจว่าถูกหลอก เพราะมันเป็นเรื่องของหวานล่อลวงมากกว่าการบังคับ ในนามของการแข่งขันและประสิทธิภาพ เผด็จการทางการเมืองตลาดมักจะมาจากตลาดผูกขาด ตลาดสัมปทาน เพราะในนามของตลาด หลายอย่างถูกกำหนด

โดยยุทธวิธีทางการตลาด ความรับผิดชอบของคนในรัฐที่กำลังแปรเปลี่ยนเป็นรัฐตลาดอยู่ที่ตัวประชาชน ท้ายที่สุดประชาชนและสื่อสำคัญอย่างมากที่ต้องให้ความรู้ให้มากที่สุด เนื่องจากมันไม่ชัดเจน

นอกจากนี้ ชัยอนันต์ยังได้ตั้งคำถามไว้หลายประเด็น เช่น ยุทธศาสตร์ระดับชาติที่จะจัดการกับระบบโลกาภิวัตน์ทำได้อย่างไร เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรัฐตลาดกับประชาชนจะเป็นไปในรูปแบบใด จะจัดสรรอำนาจยังไฉะหว่างระบบประชากรกับรัฐประชาชาติ โจทย์ที่ตลาดตั้งกับรัฐตั้งต่างกัน รัฐต้องคำนึงถึงเหตุผลเรื่องเป็นธรรม แต่



# สร้างความแข็งแกร่งให้ขบวนการประชาชน เพื่อรองรับน้ำตาคนทุกข์ยากในสังคมไทย

เขียนโดย ชีรยุทธ บุญมี

ที่มา : ปาฐกถาในงานรำลึกทศวรรษพฤษภาประชาธรรม

วันที่ 18 พฤษภาคม 2545

1. วันนี้ของทุก ๆ ปี เรามาร่วมแสดงความอาลัยและรื้อฟื้นความทรงจำของพวกเราที่มีต่อเหตุการณ์และผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์พฤษภาคม 2535 การที่ญาติวีรชนพฤษภาคมต้องจัดเหตุการณ์รำลึกกันทุก ๆ ปี ก็เพราะความทรงจำมีความสำคัญ ความทรงจำเป็นเครื่องเชื่อมต่อดีดไปสู่อนาคต ความทรงจำจึงเป็นความหวัง ผมคิดว่าญาติวีรชนในที่นี้สัก ๆ มีความหวังที่ต่างกันไป บางคนอาจหวังลึก ๆ ให้ลูกมีชีวิตอยู่ บางคนอยากมีโอกาสได้ศพลูกกลับมาทำบุญ บางคนหวังว่า คนจะรำลึกต่อความเสียสละของลูกหลานตน ความหวังจึงเชื่อมโยงอดีตไปสู่อนาคตอย่างน้อยที่สุดให้คนได้เห็นคุณค่าของการต่อสู้ของประชาชน อย่างมากก็ให้คนได้สืบทอดเจตนารมย์ของการต่อสู้ต่อไป

2. เหตุการณ์พฤษภาคมเป็นประวัติศาสตร์ของสังคมไทย การตัดสินใจคุณค่าความถูก-ผิดขึ้นอยู่กับสังคม ทั้งสังคม ดังนั้นญาติวีรชนพฤษภาคมจะต้องระมัดระวังว่า ไม่ว่าตนเองจะมีความรู้สึกเจ็บช้ำจากการมสูญเสียมากเท่าใด สังคมจะให้ความสำคัญกับเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ตามฐานานุรูปของมัน ขณะเดียวกัน โดยส่วนตัวจะอโหสิกรรมต่อผู้ลงมือทำความรุนแรงหรือไม่ก็ไม่เป็นผล และไม่ควรรำเพระสังคมเท่านั้นจะเป็นผู้ตัดสินความผิดชอบชั่วดี ในฐานะที่เป็นญาติของวีรชนจึงยังต้องระมัดระวังท่าทีของตนอย่างมาก เพราะประวัติศาสตร์มักมีการเมืองและอคติเคลือบแฝงให้เป็นไปตามอุดมการณ์หลักของสังคมเสมอ ถ้าสังคมชื่นชมอำนาจ ความมั่งคั่ง อยากที่จะก้าวไปในทิศทางนั้น สังคมก็จะสรรเสริญให้รางวัลกับบุคคลหรือเหตุการณ์ที่บ่งบอกถึงอำนาจ ความร่ำรวยหน้าตาของเราที่จะแก้ไขประวัติศาสตร์ให้ถูกต้องก็คือ การให้ความหมายที่ถูกต้องแก่มัน แต่ไม่ใช่ผู้พิพากษาดัดสินถูกผิดให้กับมัน

อย่างไรก็ตาม ผมคิดว่าสังคมไทยได้ก้าวผ่านภารกิจของการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยมาแล้ว สังคมจะให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องน้อยลง แต่จะเคลื่อนผ่านความสนใจไปสู่สิ่งอื่น วีรชนมิถุนายน 2475 14 ตุลาคม 2516 6 ตุลาคม 2519 หรือ พฤษภาคม 2535 ต้องทำใจว่าตนเองมีฐานะเป็นผู้ถูกถากถางทางเดิน เป็นกรวดหินที่โรยเป็นเส้นทางให้กับคนรุ่นหลังเท่านั้น

3. ครบรอบ 10 ปี พฤษภาคม มีความหมายสำคัญที่เราต้องทบทวนประวัติศาสตร์การเมืองไทยเป็นสามช่วง

ช่วงแรก ตั้งแต่มีกฎหมาย 2475 จนถึง 14 ตุลาคม 2516 เป็นการต่อสู้เพื่อการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยมีเสรีภาพของประชาชนเป็นหัวข้อของการต่อสู้

ช่วงที่สอง คือเหตุการณ์ตุลาคม 2519 และความล้มเหลวของการเข้าไปร่วมต่อสู้กับ พคท. ของขบวนการนักศึกษา ได้มีส่วนผลักดันให้การต่อสู้มาสู่ทิศทางใหม่ที่เรียกว่า **การเมืองภาคประชาชน** ซึ่งหัวข้อของการต่อสู้คือ ความยุติธรรมทางสังคมกับการเป็นเจ้าของอนาคตตนเองของประชาชน เราจึงได้เห็นการเกิดขึ้นขององค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรเพื่อสิทธิผู้ด้อยโอกาส เพื่อสิทธิสตรี เพื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นประชาชนออกมาต่อสู้เพื่อมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนา การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นตน เราได้เริ่มเป็นวัฒนธรรมประชาสังคม คือการที่คนเริ่มออกมาใช้สิทธิ ช่วยเหลือเกื้อกูลไขปัญหาชีวิตทั้งหลายของตน เช่น การมีมูลนิธิต่างๆ มีกลุ่ม จ.ส.100 ร่วมด้วยช่วยกัน สวพ.91 ได้เห็นคนเข้าแถวรอคิวตามสิทธิ ออกมาร้องเรียนเรื่องการบริโภค การใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมมากขึ้น

ช่วงที่สาม ตั้งแต่เหตุการณ์พฤษภาคม 2535 ลักษณะเฉพาะที่ชัดเจนของเหตุการณ์พฤษภาคมก็คือ ภายหลังจากการล้มล้างเผด็จการสุจินดา เกษตร อิศระพงษ์ แล้ว ก็ได้มีข้อสรุปความคิดทางการเมืองสำคัญคือ ประเทศไทยไม่สามารถจะตกอยู่ภายใต้วงจรอุปาทนของการเลือกตั้ง-รัฐประหาร-และการสูญเสียเลือดเนื้อของนักศึกษาประชาชนอีกต่อไป จึงมีการเรียกร้องการปฏิรูปการเมืองในปี 2537 จนได้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนในปี 2540 สิทธิหลังพฤษภาคม กระแสปฏิรูปการเมือง ปฏิรูประบบราชการ ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูประบบสุขภาพ ปฏิรูประบบศาสนา ฯลฯ เดิมใหญ่ขึ้น คุณูปการของเหตุการณ์พฤษภาคมก็คือการจุดประกาย**การเมืองแบบปฏิรูปชน**

4. คุณค่าของเสรีภาพ การปฏิรูป การมีส่วนร่วม การแสดงสิทธิการเป็นเจ้าของแผ่นดิน ทรัพยากรของประชาชน ชาวบ้านตาดำ ๆ ถ้ามองเป็นคำพูดจะดูเลื่อนลอยเป็นนามธรรมแต่สำหรับคนที่ได้ผ่านสภาพการณ์จริงของเผด็จการ เสรีภาพมีค่ามากกว่าชีวิต คนที่ได้เคยสัมผัสการผูกขาดอำนาจของข้าราชการ ชนชั้นนำในสังคมไทยจะเห็นว่า การปฏิรูปและการใช้สิทธิอำนาจของตนคุ้มค่ายิ่งกว่าความเหนื่อยยากใด

5. ประชาธิปไตยทั้ง 3 ส่วนนี้ คือ ประชาธิปไตยตัวแทน ประชาธิปไตยปฏิรูป และประชาธิปไตยภาคประชาชน ต้องเดินไปด้วยกัน จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ แม้เราจะพบความจริงว่า เมื่อเราต่อสู้ได้มาซึ่งเสรีภาพ แต่กลุ่มธุรกิจการเมือง กลุ่มทุนที่หากำไรทางการเมือง และกลุ่มอิทธิพลด้วยเป็นผู้แสวงอำนาจ การปฏิรูปก็เช่นกัน องค์กรต่างๆ ตั้งแต่วุฒิสภา ศาลรัฐธรรมนูญ กกต. ปปช. และองค์กรอิสระอื่น เริ่มถูกโครงสร้างอำนาจและทุนครอบงำและชักจูงทิศทางได้มากกว่า..... ส่วนการเมืองภาคประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงก็เพิ่งเริ่มต้นและมีอุปสรรคขวางกั้นหลายอย่าง คือ

- 1) การต่อสู้เพื่อเสรีภาพหรือเพื่อการปฏิรูป จะได้รับเสียงสนับสนุนจากสังคม แต่เมื่อก้าวถึงความยุติธรรมทางสังคม ก็จะมีบางกลุ่มทางสังคมที่เสียผลประโยชน์ เช่นเดียวกับเมื่อก้าวถึง การเปิดเข้าของอำนาจในวิถีชีวิตของประชาชน ผู้ใช้อำนาจก็จะหาทางเข้าขัดขวาง
- 2) สังคมไทยมีคนหลายกลุ่มซึ่งมีระบบความเชื่อที่ต่างกัน ไม่จำเป็นว่าคนที่มีความเห็นต่างกันจะไม่เห็นด้วยกับการต่อสู้เพื่อสิทธิ การเป็นตัวของตัวเองของชาวบ้านทั้งหลาย แต่เกิดจากความไม่เข้าใจซึ่งสามารถแก้ไขได้ การทำความเข้าใจประเด็นการต่อสู้ให้กับสังคมเป็นภาระหน้าที่หนักของปัญญาชนและขบวนการทางสังคม แต่ก็เป็นความท้าทายอย่างยิ่ง
- 3) โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจนส่วนใหญ่ของสังคมตามไม่ทัน การเมืองในโลกได้พัฒนาไปมาก อย่างรัฐธรรมนูญใหม่ของเรา โดยแก่นก็คือการเปลี่ยนความคิดเรื่องอำนาจรัฐจากที่รวมศูนย์รวมอำนาจให้ศูนย์

กระจายอำนาจ มีการตรวจสอบ การมีส่วนร่วมให้สังคมและประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจโดยตรง ซึ่งเป็นรูปแบบการร่วมกันใช้อำนาจมากขึ้น ยกตัวอย่างการต่อสู้ในเรื่องท่อแก๊ส เชื้อเพลิง หรือโรงไฟฟ้า บ่อกักตุนน้ำเสีย ก็เพื่อไม่ให้รัฐคือนักการเมืองเป็นผู้กำหนดอนาคตท้องถิ่นของชาวบ้านแต่ฝ่ายเดียวอีกต่อไป การมี พ.ร.บ. ป่าชุมชนก็เป็นเรื่องน่าเสียดายที่ สว. คิดว่าจะเป็นการยกป่าให้แก่ชาวบ้าน ที่จริงแก่นของ พ.ร.บ. คือการย้ายอำนาจรวมศูนย์จากกรมป่าไม้ไปเป็นการร่วมกันใช้อำนาจระหว่างรัฐ สังคม และชาวบ้าน ชาวบ้านยังต้องอยู่ใต้กฎหมาย ตัดและทำลายป่าไม้ไม่ได้เหมือนเดิม

ภารกิจในการทำความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงใหญ่ๆ นี้ เป็นสิ่งจำเป็น เป็นภารกิจสำคัญของประชาชนฝ่ายประชาชน (ตามจริงควรแทรกตรงที่ว่า ปัญญาชนไม่ได้หมายถึงผู้มีปัญญา เพราะคนเกือบทุกคนก็ล้วนมีปัญญาได้ ผู้มีปัญญานานมากที่ทำงานให้กับนักการเมือง นักธุรกิจ ผู้มีอำนาจทั้งหลาย ปัญญาชนจะต้องอยู่ในฝ่ายที่วิพากษ์อำนาจการครอบงำ เพื่อผลักดันสังคมให้ก้าวหน้าไปเสมอ

นอกจากภารกิจในการสร้างความเข้าใจแก่สังคม ยังมีภารกิจการสร้างวัฒนธรรมประชาสังคม ให้คนได้รู้จักใช้สิทธิ ความรับผิดชอบ และเอื้ออาทรเข้าใจซึ่งกันและกัน และยังต้องปฏิรูปให้เกิดโครงสร้างที่ดี กฎหมายที่ดีขึ้นมา ส่วนขบวนการทางสังคมก็ต้องพยายามสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายภาคประชาชน ซึ่งสร้างได้อย่างยากเย็นอีกด้วย

6. กล่าวโดยสรุปการต่อสู้ในช่วง 30 ปีตุลาคม 2516 และ 10 ปีพฤษภาคม เป็นการต่อสู้เพื่อให้เกิดโครงสร้าง การเมือง ระบบราชการที่ดี รวมทั้งให้มีวัฒนธรรม คือ อุดมการณ์ความคิด การปฏิบัติที่ดีของภาคประชาชน เป็นการต่อสู้เพื่อสร้างทุนทางโครงสร้างและทุนทางวัฒนธรรมให้กับประเทศไทย ซึ่งจะเกิดคุณค่าอย่างมหาศาลแก่ทั้งประชาชนไทยและประเทศไทย ในการดำรงอยู่ในสังคมโลกอนาคต แต่บทบาทของนักการเมืองไม่ว่าจะเป็นสมัยรัฐบาลบรรหาร ชวลิต ชวน และทักษิณ ก็ล้วนทำตัวเป็นผู้มาใช้โครงสร้างดังกล่าว หลงใหลบริหาร ทหารการเมืองชวลิต นักการเมืองอาชีพอย่างชวน หรือนักบริหารธุรกิจอย่างทักษิณ ไม่ได้เป็น CEO บริหารการเมืองที่ทันสมัย เป็นแต่เพียงนายหน้าการเมือง หรือทำตัวเป็นเจ้าของการเมืองหากินกับโครงสร้างการเมืองในรูปของการให้เข้าไปทำสัมปทาน โครงการต่างๆ ซึ่งเป็นรูปแบบการหาเงิน ที่เก่าแก่ ล้าสมัย ไม่ใช้การบริหารแบบใหม่ ที่ให้รัฐมีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรม และให้ภาคเอกชนได้แข่งขันเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของประเทศ นักการเมืองเหล่านี้แบ่งส่วนงบประมาณและทรัพยากรประเทศเป็นการคอร์รัปชันเชิงโครงสร้าง และก็เป็นการทำลายทุนทางโครงสร้างของประเทศลงไปเรื่อย ๆ วิถีชีวิตที่เป็นตัวเอง มีเกียรติยศศักดิ์ศรี มีปัญญาของชาวบ้าน ไม่ได้อยู่ในสายตาของนักการเมืองเหล่านี้

รัฐบาลทักษิณคิดใหม่ทำใหม่อยู่อย่างหนึ่งคือ การขยายบทบาทของกลุ่มทุนและนักธุรกิจเข้ามาครอบงำโครงสร้างการเมือง และการปฏิรูปการเมืองอย่างชัดเจน รวมทั้งใช้นโยบายประชานิยมเพื่อสร้างฐานการเมืองภาคประชาชนแทรกเข้ามาในลักษณะที่เป็นสาขาของระบบการเมืองและระบบทุนเพิ่มขึ้น (ผมเห็นด้วยกับนโยบายรักษาโรค 30 บาท เพราะมีลักษณะเป็นระบบสวัสดิการและควรทำให้สำเร็จ) ในขณะที่รัฐบาลชวนอาจเพียงหวังเห็นผลการปฏิรูปหรือยื่นขาดต่อการต่อสู้ของประชาชน

ภาคประชาชนคงไม่ต้องคิดใหม่ทำใหม่ เพราะสิ่งที่คิดที่ทำก็ลำบากแสนเข็ญอยู่แล้ว อาจต้องพัฒนารูปแบบวิธีการ ทั้งเพื่อขยายแนวร่วมที่สำคัญคือต้องมุ่งมั่นมากขึ้น อธิบายให้สังคมรู้มากขึ้น ขยายบทบาทความร่วมมือกันมากขึ้น ให้เป็นทั้งสังคมเข้มแข็งและสังคมเอากิจ (strong society กับ active society)

# สรุปแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ

ที่มา : [www.ocsc.go.th/public\\_organize/regov\\_plan.htm](http://www.ocsc.go.th/public_organize/regov_plan.htm)

**หัวใจของแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ :** คือการปฏิรูปในลักษณะ "องค์รวม" เพื่อเปลี่ยนแปลงไปสู่ "การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่" ที่มุ่งเน้นผลงานและผลลัพธ์ (จากที่แต่เดิมเน้นปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ) โดยจะมีการวัดผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม โปร่งใส บริหารงานรวดเร็วและคล่องตัว ตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

**การปฏิรูปลักษณะ "องค์รวม" :** ครอบคลุมภารกิจ 5 ประการคือ

1. การปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจและวิธีบริหารงานของรัฐให้เหลือเท่าที่จำเป็น โดยให้ประชาชนมีบทบาทมากขึ้น มีการกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมและคำนึงถึงประโยชน์ต่อประชาชน
2. การปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณการเงินและพัสดุให้เป็นแบบมาตรฐานสากล มุ่งเน้นผลงานและผลลัพธ์ ตรวจสอบได้ และปรับเปลี่ยนระบบการบัญชีการเงินเป็นระบบพึ่งรับพึ่งจ่าย
3. การปรับเปลี่ยนระบบบริหารงานบุคคลเป็นระบบที่ยึดความสามารถและผลงาน (จากที่แต่เดิมกำหนดตำแหน่งและเงินเดือนจากขั้นหรือระดับตำแหน่ง) เรียกว่ายึดหลัก "ความสามารถ" มากกว่า "อำนาจ"
4. การปรับเปลี่ยนกฎหมายให้มีลักษณะเข้าใจง่าย ไม่ล้าสมัย โดยการทบทวนและพัฒนารูปแบบการจัดทำกฎหมาย
5. การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานและค่านิยมของเจ้าหน้าที่รัฐให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศอย่างแท้จริง

**สิ่งที่ประชาชนจะได้จากการปฏิรูป :** ได้แก่การมีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้น การตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ และได้รับบริการที่มีคุณภาพ รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการ

**เงื่อนไขของความสำเร็จ :** มีหลายประการดังนี้

- สร้างกลไกเชื่อมประสานหน่วยงานปฏิรูปต่าง ๆ ให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและผลักดันแผนปฏิรูปให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
- ฝ่ายการเมืองต้องชัดเจนในการกำหนดนโยบาย และประสานงานดำเนินการ
- ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานควรเป็นแกนนำและรับผิดชอบโดยตรงในการปฏิรูป

# การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาของชาติ

เขียนโดย นายประดิษฐ์ ยมานันท์  
นายอำเภอทุ่งตะโก จ.ชุมพร  
ที่มา : [www.tessaban.com](http://www.tessaban.com)

## บทนำ

ด้วยเจตนารมย์อันแน่วแน่ที่จะกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ตลอดระยะที่ผ่านมา 4 ปี จึงเป็นห้วงเวลาที่รัฐบาลของประเทศไทย ทั้งภายใต้การนำของนายชวน หลีกภัย และ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้จัดวางโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายและการบริหารที่เข้มแข็งแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งระบบ มากกว่าช่วงเวลาใดๆ ในประวัติศาสตร์การกระจายอำนาจของประเทศไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันจึงได้รับหลักประกันในด้าน

- การจัดสรรอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบและรายได้ที่เหมาะสม
- มีโครงสร้างขององค์กรและกลไกการบริหารที่มีประสิทธิภาพและเป็นพลวัตร
- มีกลไกอย่างต่อเนื่องเพื่อปฏิรูปการบริหารงานบุคคลและการจัดสรรอำนาจหน้าที่ - ทรัพยากรอย่างเป็นขั้นตอน
- มีกลไกเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งการเลือกตั้งและภายหลังการเลือกตั้ง

## ปี 2544 งบท้องถิ่นเติบโต 110 %

ในปี 2544 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นองค์กรที่มีความสำคัญมากขึ้นกว่าในอดีต เพราะถ้าพิจารณาในเชิงงบประมาณจะเห็นได้ชัดเจนว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด 7,952 องค์กร (อบจ. 75 , เทศบาล 1129 , อบต. 6,746 , เมืองพิเศษ 2) จะมีวงเงินงบประมาณสำหรับใช้จ่ายทั้งหมด 172,248 ล้านบาท หรือร้อยละ 21.4 ของรายได้ของรัฐบาล ซึ่งเป็นงบประมาณที่รัฐบาลเพิ่มให้แก่ท้องถิ่นถึงร้อยละ 110 จากปีงบประมาณ 2543 ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงส่งผลกระทบต่อความล้มเหลวหรือความสำเร็จของประเทศชาติโดยภาพรวมด้วย

## กลยุทธ์เพื่อความสำเร็จของท้องถิ่น

เมื่อรัฐบาลได้วางโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมาย และการบริหารที่เข้มแข็งให้แก่ท้องถิ่นแล้ว ทิศทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต จึงเป็น กระบวนการเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรมการบริหารของ

**ท้องถิ่น การสร้างสรรค์นโยบายกระจายอำนาจอย่างต่อเนื่องของรัฐบาล และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่องในลักษณะของประชาคมท้องถิ่น**

กลยุทธ์ 3 ประการนี้ นอกจากปัจจัยหลักที่จะผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีพฤติกรรมการบริหารที่เอื้อประโยชน์และเป็นกำลังในการสร้างสรรค์ การพัฒนาประเทศ และแก้ไขปัญหาของประชาชนในอนาคตและ ยังเปรียบประดุจรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ที่แต่ละด้านต่างมีอิทธิพลต่อกันและกัน ตัวอย่างเช่น นโยบายที่สร้างสรรค์ของรัฐบาลจะเกิดผลดีต่อท้องถิ่น การบริหารที่ดีของท้องถิ่นจะกระตุ้นให้ประชาคมทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น ถ้าประชาชนมีส่วนร่วมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นจะผลักดันให้รัฐบาลมีนโยบายอย่างต่อเนื่อง และสร้างสรรค์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

จึงใคร่ขออย่าว่า ภาครัฐและส่วนราชการ องค์กรท้องถิ่น และภาคประชาชนจะต้องร่วมมือกันปฏิรูปตนเอง ภายใต้กรอบของกฎหมายใหม่ เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารของท้องถิ่นให้มีมาตรฐานดีขึ้น โปร่งใสขึ้น ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหุ้นส่วนที่มีประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายของชาติ

### **นโยบายที่ต่อเนื่องและสร้างสรรค์ของรัฐบาล คือกลยุทธ์ที่ 1**

อุปสรรคประการสำคัญที่ขัดขวางการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอดีตก็คือ นโยบายของรัฐบาลที่ขาดความต่อเนื่อง ณ วันนี้ เรามีกรอบของกฎหมายที่ชัดเจนทั้งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ความสำเร็จของกฎหมายคงต้องขึ้นอยู่กับ การปรับวิธีคิดและปรับวิธีทำงานของรัฐบาลและส่วนราชการด้วยเช่นกัน ท้องถิ่นเองก็ต้องยอมรับว่า ไม่มีการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดีในโลกที่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย เราอยู่ในภาวะเริ่มต้นของการปฏิบัติตามกลไก ตามกรอบกฎหมายฉบับใหม่ทั้งในด้าน การจัดสรรอำนาจหน้าที่ รายได้และการบริหารงานบุคคล รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องแสดงบทบาททั้งในทางนโยบายและแนวทางปฏิบัติเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ

1. การพัฒนากระบวนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการปฏิบัติภารกิจตามพ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2542 โดยสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมในการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน เช่น ภารกิจที่เกี่ยวกับการจัดหาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การส่งเสริมอาชีพ และพัฒนารายได้ในท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนาด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. พัฒนารายได้จากแหล่งภาษีและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ และจัดสรรเงินอุดหนุนไปยังท้องถิ่นเพื่อให้เป็นไปตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนด โดยการขยายฐานภาษีและจัดสรรสัดส่วนภาษีอากรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าเดิม เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอต่อการดำเนินงาน ตามภารกิจอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นอย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในปี 2549 ซึ่งท้องถิ่นจะต้องมีรายได้ คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 35 ของรายได้ของรัฐบาล

3. พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการวางแผน การบริหารจัดการ การเงินการคลัง และระบบการติดตามประเมินผลเพื่อให้สามารถรองรับการถ่ายโอนภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. พัฒนากลไกการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนกลาง จังหวัด และอำเภอ เพื่อให้กระทรวง ทบวง กรม ในส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด / นายอำเภอ สามารถกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัด อำเภอ ในลักษณะพหุภาคี โดยมีภาครัฐ เอกชน นักวิชาการ และตัวแทนประชาชนรวมทั้งปรับปรุงกลไกที่มีอยู่ในด้านการตรวจสอบภายใน ให้มีศักยภาพในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง กำกับดูแลท้องถิ่นอย่างแท้จริง

5. ส่งเสริมและพัฒนาองค์กรชุมชนในท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง และเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความต้องการของประชาชน เพื่อเข้ามามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปอย่างโปร่งใส และยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับพี่น้องประชาชน

### ยุทธศาสตร์ในการบริหารและการพัฒนาเมืองที่มีประสิทธิภาพ คือ กลยุทธ์ที่ 2

เมื่อมีการแสวงหาให้มีการปรับปรุงการบริหารประเทศ ด้วยการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้เป็นปัจจัยหนึ่งในการแก้ไขปัญหาของประเทศชาติและประชาชนนั้น มีเหตุผลหลายประการที่สนับสนุนข้อเรียกร้องดังกล่าว อันได้แก่

- 1) เชื่อว่าท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะได้ดีกว่าการมอบหมายงานนั้นให้แก่หน่วยงานของ รัฐบาล
- 2) เชื่อว่าท้องถิ่นทำแล้วสามารถตอบสนองความต้องการของพี่น้องประชาชนในท้องถิ่นได้ดีกว่า
- 3) เชื่อว่าท้องถิ่นทำแล้วจะได้รับความร่วมมือจากชุมชนและผู้รับบริการมากกว่า
- 4) เชื่อว่าท้องถิ่นทำแล้วสามารถพัฒนาได้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่ง่ายกว่า
- 5) เชื่อว่าท้องถิ่นทำแล้วโปร่งใกว่า รวดเร็วกว่า และตรวจสอบง่ายกว่า

ดังนั้น หากหวังจะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน ตามความเชื่อ 5 ประการข้างต้น การบริหารของผู้บริหารท้องถิ่นในอนาคต ควรจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและวางยุทธศาสตร์ในการบริหาร ดังนี้

#### 1. การบริหารของท้องถิ่นต้องมีประสิทธิภาพและความโปร่งใส คือ

1.1 มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส

ประหยัด และผลประโยชน์ที่ได้รับมีความเหนือกว่าการมอบหมายงานนั้นให้หน่วยราชการไปปฏิบัติ

1.2 เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการรับทราบข้อมูลข่าวสาร การตรวจสอบการใช้อำนาจ

1.3 มีความสามารถในการประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ทั้งในระดับท้องถิ่น และภูมิภาค

โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ และเจตนารมณ์ของ ประชาชนในท้องถิ่นไปพร้อมกัน

1.4 มีความสามารถในการบริหารการเปลี่ยนแปลง คือมีความรวดเร็วไว ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาให้กับพี่น้องประชาชน

#### 2. ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารและเป็นนักบริหารมืออาชีพ

อาชีพ

เมื่อมีการถ่ายโอนบริการสาธารณะและจัดสรรงบประมาณให้แก่ท้องถิ่นมากขึ้น สภาพทางกายภาพของชุมชนจะกลายเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น ซึ่งแน่นอนว่าปัญหาที่จะต้องตามมาก็คือ เรื่องของสิ่งแวดล้อม ความสะดวก ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน การจัดการบริการโครงสร้างพื้นฐานให้เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ ในขณะที่เดียวกันการบริหารทั้งหลายของท้องถิ่น ก็ต้องอยู่ภายใต้การตรวจสอบของประชาชน ตามกระบวนการประชาธิปไตย

การบริหารงานของท้องถิ่นในสภาวะเช่นนี้จึงต้องการผู้บริหาร สมาชิกสภาและพนักงานของท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ และมีระบบการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เพื่อให้ตรงกับจุดมุ่งหมายสำคัญของการกระจายอำนาจและการถ่ายโอนบริการสาธารณะให้แก่ท้องถิ่น ซึ่งต้องการให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้รับบริการสาธารณะที่ดี ทัวถึง ตรงกับความต้องการ รวมทั้งมีสิทธิที่จะเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องรื้อขึ้นตอนการปฏิบัติราชการที่ล่าช้าของหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค

### 3. มิกลยุทธการพัฒนาเมืองในลักษณะของเมืองน่าอยู่

การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต ไม่ใช่เรื่องระหว่างผู้บริหารกับสภาท้องถิ่นและพนักงานเท่านั้น แต่การแก้ไข้ปัญหา และพัฒนาเมืองในอนาคตจะต้อง อาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้แผนการโครงการ และยุทธศาสตร์การพัฒนาที่แน่นอน ทั้งจะต้องอาศัยความร่วมมือและประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการร่วมกันระหว่างท้องถิ่นกับราชการส่วนภูมิภาค และส่วนกลางในพื้นที่อีกด้วย

ดังนั้น การเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองน่าอยู่ให้เป็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนาเมือง จึงเป็นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ จะต้องมุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาเมือง ให้มีความน่าอยู่ทั้งในด้านสภาพแวดล้อม คุณภาพชีวิตที่ดี มีสังคมที่เอื้ออาทร มีชุมชนที่เข้มแข็ง ผู้คนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาร่วมกัน ประชาชนอยู่อย่างมีความสุขทั้งกายและใจ มีความสะดวกสบายและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีระบบเศรษฐกิจดีมั่นคง มีวัฒนธรรม และจิตวิญญาณที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองและชุมชน กระบวนการพัฒนาเหล่านี้จะเป็นข้อเรียกร้องของชุมชนและประชาคมในท้องถิ่นในอนาคต และจะเป็นข้อเสนอเพื่อนำไปสู่การแข่งขันกัน เพื่อเป็นผู้นำของท้องถิ่นในอนาคต เช่นกัน

ใครขออย่าในที่นี้ว่า เราจะต้องสร้างยุทธศาสตร์ความเป็นเมืองน่าอยู่ให้เกิดขึ้นในทุกเมืองซึ่งความเป็นเมืองน่าอยู่ของแต่ละเมืองก็จะแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นฐานและความต้องการของคนในชุมชน การทำให้เกิดเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ไม่มีสูตรสำเร็จตายตัว เพราะแต่ละเมือง ก็มีเอกลักษณ์ของตนเอง มีปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกันและหลายหลาย แต่ก็สามารถทำได้จริงด้วยการมีระบบบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ แต่จะยั่งยืนแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับความตระหนักตื่นตัวของประชาชน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการเข้ามามีบทบาทร่วมกัน

### ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับท้องถิ่น คือกลยุทธ์ที่ 3

เป้าหมายสูงสุดของการกระจายอำนาจก็คือ การปรับเปลี่ยนบทบาทของรัฐจากการเป็นผู้หยิบยื่นให้ มาเป็นผู้สนับสนุน เป็นผู้สร้างความร่วมมือ รวมพลังกับประชาชนทุกภาคส่วนในฐานะเจ้าของชุมชน เมื่อการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเรื่องของประชาคมทุกภาคส่วน และภายใต้กรอบของกฎหมายใหม่ ได้เปิดบทบาทของประชาชนไปสู่บทบาทใหม่ จากบทบาทเดิมที่มีบทบาทเพียงแคไปเลือกตั้งมาสู่บทบาทของการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติของท้องถิ่น การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้บริหาร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือการเสนอแนะ



ให้องค์กรท้องถิ่นดำเนินการในเรื่องที่เป็นความต้องการร่วมกัน ดังนั้น ภายใต้กรอบของกฎหมายใหม่ จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดและบทบาทของประชาชนในระดับท้องถิ่น รวม 3 ประการ คือ

1. ภาคประชาคมจะต้องผลักดันให้การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นมีความบริสุทธิ์ ยุติธรรม เพื่อให้ได้คนดีที่มีคุณธรรมและความสามารถเข้าไปทำงานการเมือง ด้วยระบบการเลือกตั้งตัวแทนในปัจจุบันส่วนหนึ่งได้นำมาซึ่งความแตกแยก แตกสามัคคีขึ้นในท้องถิ่นปัจจุบันการร้องเรียนเรื่องการเลือกตั้ง เป็นข้อร้องเรียนที่มีมาถึงกระทรวงมหาดไทยมากที่สุด ทำอย่างไรเราจะทำให้การเมืองท้องถิ่นนำมาซึ่งความสามัคคีภายในท้องถิ่น เราจะปรับปรุงการเลือกตั้งในท้องถิ่นอย่างไร เพื่อให้ได้ตัวแทนที่แท้จริงของประชาชน เราจะสร้างจริยธรรมให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้สมัครของท้องถิ่นได้อย่างไร เราจะผลักดันให้คนที่จริงใจต่อท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างไร เหล่านี้เป็นเรื่องที่ท้าทายเราทั้งสิ้น แนวความคิดเหล่านี้จะเป็นจริงได้ก็โดย บทบาทของภาคประชาคม โดยประชาคมท้องถิ่นจะต้องเข้ามาช่วยผลักดันและกดดันวิธีการให้ได้มาซึ่งตัวแทนที่ดี

2. ต้องเพิ่มระบบประชาธิปไตยทางตรง ไปเสริมประชาธิปไตยโดยผ่านผู้แทน เพื่อให้การเมืองของท้องถิ่นเป็นการเมืองแบบร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน / ประชาคม / กลุ่มสตรี / สมาคมการค้า / สมาคมอุตสาหกรรม มีกลไกและมีบทบาทในการตรวจสอบ เสนอแนะ และกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น มีการจัดตั้งคณะกรรมการการกลั่นกรองการออกใบอนุญาตอาคารที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป โดยมีตัวแทนของประชาชนเข้ามาร่วมพิจารณาด้วย หรือการเปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคอาสาสมัครเข้าร่วมประชุมหารือก่อนดำเนินการและตัดสินใจเรื่องสำคัญของท้องถิ่น

3. ใช้การกำกับดูแล และตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่นโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลางทางการเมือง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของท้องถิ่นเพื่อช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานได้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น เช่น มีการตั้งคณะกรรมการด้านการศึกษา หรือด้านการสาธารณสุข หรือคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย

## สรุป

ไม่ว่าเราจะรู้สึกอย่างไรต่อบทบาทและการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ความจริงมีอยู่ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ภาคการบริหารของรัฐซึ่งมีขนาดของงบประมาณ และบุคลากรขนาดใหญ่ เฉพาะในปี 2544 ท้องถิ่นจะใช้งบประมาณเกินกว่าร้อยละ 20 และจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 35 ในปี 2549 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในวันนี้ จึงเป็นองค์กรที่มีความสำคัญและมีบทบาทในการพัฒนาประเทศอย่างสูงยิ่ง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงส่งผลกระทบต่อสังคมไทยโดยส่วนรวมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ บทบาทและทิศทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต จึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลและประชาชนทุกภาคส่วนจะต้องให้ความสนใจ และเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยกันสร้างสรรค์ และผลักดันให้การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น

และประโยชน์โดยรวมของประเทศชาติ รัฐบาลที่ชาญฉลาดและมีนโยบายที่สร้างสรรค์ต่อท้องถิ่น ภาคประชาชนที่ตื่นตัวและตระหนักในบทบาท และความรับผิดชอบของตนเอง ประกอบกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์เป็นมืออาชีพ มียุทธศาสตร์ทางการบริหารและการพัฒนา คือปัจจัยสำคัญ ที่จะผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นปัจจัยหนึ่งในการแก้ไขปัญหาวิกฤติของชาติ

ขอย้ำอีกครั้งหนึ่งว่าองค์ประกอบ 3 ประการ อันได้แก่ นโยบายของรัฐบาล ความสามารถของผู้บริหาร และบทบาทของภาคประชาคม คือองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการทำให้การปกครองท้องถิ่นมีความก้าวหน้า และมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของชาติ

# ยุทธศาสตร์การปกครองตนเองของชุมชน

เขียนโดย นายประดิษฐ์ ยมานันท์

นายอำเภอทุ่งตะโก จ.ชุมพร

ที่มา : [www.tessaban.com](http://www.tessaban.com)

## บทนำ

วัตถุประสงค์ของการจัดการปกครองประเทศหรือการมีรัฐและรัฐบาล คือต้องการให้สังคมมีความมั่นคงและประชาชนมีสุข โดยประเพณีดั้งเดิม วิธีการปกครองจะรวมศูนย์อำนาจไว้ที่รัฐบาลกลาง ต่อมาเมื่อประเทศมีการพัฒนามากขึ้น พลเมืองมากขึ้น ภารกิจที่รัฐต้องรับผิดชอบมากขึ้น ศักยภาพของรัฐบาลซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองหลวงไม่อาจตอบสนองต่อการบริหาร การบริการและการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ อย่างเท่าเทียมกันได้ แนวความคิดในการกระจายอำนาจทางการบริหาร การปกครอง ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเกิดขึ้น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล การปกครองรูปแบบพิเศษ และองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่รับมอบอำนาจ รับมอบงานจากรัฐบาลกลาง มาจัดทำเป็นบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนในท้องถิ่นให้รวดเร็วและตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

## รัฐธรรมนูญกับการเคลื่อนย้ายอำนาจรัฐสู่ชุมชน

ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในมาตรา 78, และมาตรา 282-290 รัฐบาลจะต้องตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ โดยการเคลื่อนย้ายอำนาจรัฐจากส่วนกลางลงสู่ชุมชนในนามขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จแล้วตั้งแต่ปลายปี 2542 ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล การปกครองรูปแบบพิเศษ จึงมีบทบาทอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้น ปริมาณและคุณภาพของเจ้าหน้าที่รวมทั้งเงินงบประมาณมากขึ้นจนกล่าวได้ว่าความเป็นปกติสุขของชุมชนจะขึ้นอยู่กับจัดการของชุมชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง รัฐบาลจะทำหน้าที่กำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน และจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการพัฒนาเท่านั้น ส่วนยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการพัฒนาของท้องถิ่นจะต้องขึ้นอยู่กับตัดสินใจของชุมชนในนามขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

## ภูมิภาคและท้องถิ่น คือหุ้นส่วนในการดูแลทุกข์สุข

ด้วยบทบัญญัติของกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และ พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ การจัดระเบียบการปกครองของรัฐในพื้นที่อำเภอหนึ่ง ๆ จะมีการจัดการปกครองที่สำคัญและ

เกี่ยวข้องถึงวิถีชีวิตของประชาชนเป็น 2 ระดับ คือ

1. การปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งผู้บริหารมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางในกรุงเทพ โดยมีนาย

อำเภอเป็นหัวหน้าภารกิจที่สำคัญของราชการส่วนภูมิภาค รวมทั้งหน่วยราชการส่วนกลางซึ่งมาตั้งหน่วยในพื้นที่อำเภอ คือ งานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย การยุติธรรม การเก็บภาษีรายได้ในส่วนที่ไม่ใช่รายได้ของท้องถิ่นและแนวนโยบายเน้นหนักของรัฐบาลบางประการ โดยมีหน้าที่ขอบเขตรับผิดชอบประชาชนในพื้นที่ทุกตารางนิ้วของอำเภอ

2. การปกครองตนเองของประชาชนหรือการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด คือ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับที่สูงขึ้นไป คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของพี่น้องประชาชนในพื้นที่ตามขอบเขตพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งบัญญัติไว้ตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เฉพาะงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และการยุติธรรม หรือนโยบายเน้นหนักบางประการของรัฐบาลจึงขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสิทธิภาพ และความโปร่งใสของเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นสำคัญ

### อำนาจทางการเมืองอยู่ในมือของชุมชน

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต จึงเป็นองค์กรแห่งความหวังของประชาชนเพราะทั้งโดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและนโยบายของรัฐบาล อำนาจรัฐจะเคลื่อนย้ายจากส่วนกลางลงสู่ชุมชนในนามขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น ความเป็นปกติสุขของชุมชน จะขึ้นอยู่กับการจัดการของชุมชนเอง

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต จึงต้องมีลักษณะที่พึงประสงค์อย่างน้อย 5 ประการ คือ

1. มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ประหยัด และผลประโยชน์ ที่ได้รับมีความเหนือกว่าการมอบหมายงานเช่นเดียวกันนั้น

ให้กับหน่วยงานของกระทรวง ทบวง กรม ไปปฏิบัติ

2. ปฏิบัติงานโดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งในลักษณะของประชาคมท้องถิ่น การรับรู้ รับทราบข่าวสารการตรวจสอบการใช้อำนาจ การเสนอกฎหมายท้องถิ่นและการถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งองค์กรใดเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากจะมีประสิทธิภาพทางการบริหารมาก และปฏิบัติงานสอดคล้องกับผลประโยชน์ของชุมชนได้มาก

3. มีความสามารถในการประสานงานและให้ความร่วมมือกับราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนกลาง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์โดยรวมของประเทศ และเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นไปพร้อมกัน

4. องค์การบริหารมีความคล่องตัวในการปรับตัวเอง มีความเป็นระบบราชการน้อย มีสายการบังคับบัญชาและการตัดสินใจ รวดเร็ว ว่องไว

5. ปฏิบัติงานดูแลทุกข์-สุขของคนในท้องถิ่นได้ครบถ้วน หรือครบวงจรในชีวิตของคน ตามบทบัญญัติของ พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

### เราจะกำหนดอนาคตกันอย่างไร

อนาคตของพี่น้องประชาชนจะอยู่ในทิศทางใด อัตราเร่งของการพัฒนาจะเพิ่มขึ้นหรือไม่ จึงเป็นบทบาทร่วมกันของเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นสำคัญ หากองค์กรเหล่านี้ มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส

เปิดโอกาสให้ประชาคมท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมได้มาก มีความสามารถในการประสานงาน และให้ความร่วมมือกับรัฐบาลและการบริหารภายในมีความคล่องตัว มีความเป็นระบบราชการน้อย สามารถตัดสินใจเพื่ออำนวยความสะดวกประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนได้รวดเร็ว ว่องไว อนาคตของพวกเราที่น่าจะดีขึ้น มีหลักประกันของคุณภาพชีวิตเพิ่มขึ้น ซึ่งย่อมเป็นความปรารถนาร่วมกันของพวกเราทุกคน

#### องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การพัฒนาและการประสานงาน

การพลิกฟื้นชุมชนของเราให้เป็นชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนา องค์กรของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อำเภอและจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาคมท้องถิ่น จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาร่วมกัน สอดรับและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เช่น ยุทธศาสตร์ในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์การขยายตัวของเมืองและชุมชน ยุทธศาสตร์การป้องกันอุบัติภัยและการรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะต้องกำหนดขึ้นท่ามกลางความเป็นจริงของชุมชน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ ประการที่สำคัญที่สุดองค์กรและประชาคมจะต้องมีความสามารถในการประสานงานกับนักการเมือง พรรคการเมือง ในระดับชาติ เพื่อให้องค์กรในระดับชาติเหล่านั้น มีส่วนเกื้อหนุนและไม่เป็นอุปสรรคของการพัฒนาในระดับพื้นที่อีกด้วย

#### ยุทธศาสตร์การพัฒนาของท้องถิ่น

เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดูแลทุกข์สุขของประชาชนในท้องที่รับผิดชอบได้อย่างครบวงจรตามบทบัญญัติของ พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 และกฎหมายจัดตั้งองค์กรของตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมียุทธศาสตร์ในการบริหารการพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชนไม่ขัดหรือแย้งกับแนวนโยบายของรัฐบาล ตามนัยดังกล่าว ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรมีดังนี้

##### 1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างเป็นระบบเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชน

- จัดทำแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระยะสั้น และระยะยาวอย่างเป็นระบบและครบวงจร

เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

- ปรับปรุงสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้ได้มาตรฐาน ทัวถึง และเพียงพอต่อการขยายตัว

ตัวของชุมชน

##### 2. เพิ่มศักยภาพในการบริหารและบริการประชาชน

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นศูนย์กลางการที่ใกล้ชิดกับประชาชนและเป็นที่พึ่งแห่งแรก

ของประชาชนในการบรรเทาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน

- ปรับปรุงระบบบริหารงานให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้
- พัฒนาระบบบริการประชาชนให้รวดเร็ว ประทับใจ มีมาตรฐานและประชาชนชุมชนมีส่วนร่วม

ร่วม

- พัฒนาบุคลากรให้มีทัศนคติ ค่านิยม วิถีคิด และวิธีทำงานสมัยใหม่
- ปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร เพื่อรองรับการถ่ายโอนบริการสาธารณะจากรัฐบาล
- พัฒนาเมืองและชุมชนให้มีความสง่างาม สะอาด และมีระเบียบ เป็นที่ชื่นตา ชื่นใจแก่ผู้พบ

เห็น

- จัดระบบผังเมืองและระบบจราจรให้สอดคล้องกับระบบนิเวศวิทยาของเมือง

- จัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจอย่างเพียงพอ

### 3. รักษา ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อความสมดุลในการพัฒนา

- วางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ขจัดมลพิษทางน้ำทางอากาศ ขยะมูล

ฝอย และสารอันตราย

- รับรองสิทธิชุมชนในการเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการจัดการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน

- ร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มแข็งเพื่อประโยชน์ของชุมชน

- กำกับควบคุมและส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายการควบคุมอาคารกฎหมายสาธารณสุขและอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของประชาชน

### 4. เพิ่มสมรรถนะในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน

- เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อลดความเสียหายและช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้รวดเร็วทันเหตุการณ์

- จัดหา ใช้ และรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีความพร้อมและสามารถนำมาใช้หรือบำบัดได้ทันทีเมื่อเกิดภัย

- ส่งเสริมให้ประชาชน ผู้นำชุมชน ตระหนักและมีส่วนร่วมในการป้องกันตนเองจากภัยสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน

### 5. เร่งพัฒนาเศรษฐกิจและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน

- พัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับพื้นฐานของชุมชนความต้องการของตลาดและพื้นฐานอาชีพของประชาชน

- ส่งเสริมให้เกิดเครือข่าย กลุ่มอาชีพเพื่อเกื้อกูลกันทั้งในด้านการตลาดและปัจจัยการผลิต

- ส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรอาสาพัฒนาของประชาชนเข้าดูแลช่วยเหลืองานด้านสาธารณสุขในชุมชนอย่างจริงจัง

### 6. คุ้มครองสิทธิของชุมชนและส่งเสริมภูมิปัญญาของท้องถิ่นให้ยั่งยืน

- ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน รวมตลอดจนสิทธิ เสรีภาพ อำนาจอธิปไตยของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย

- ส่งเสริมบทบาทของศิลปิน เอกชน และชุมชนท้องถิ่น ให้มีโอกาสใช้ภูมิปัญญา ศักยภาพและความคิดริเริ่มในการพัฒนา วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น

- ส่งเสริมและให้คำปรึกษาเพื่อให้ประชาชน ชุมชนรู้จักใช้และรักษาสีตททางปัญญาเพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ

- ส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ

## สรุป

ในกระบวนการเปลี่ยนการเมืองให้เป็นการเมืองของพลเมือง และกระบวนการเสริมสร้างประสิทธิภาพของระบบราชการ ตามรัฐธรรมนูญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสถานะเป็นองค์กรเพื่อการรองรับการปฏิบัติการดังกล่าวที่เป็นจริงและคาดหวังได้ว่าจะประสบความสำเร็จได้มากที่สุดควบคู่ไปกับราชการบริหาร

ส่วนภูมิภาค ภายใต้แนวคิดผู้ว่าราชการจังหวัด CEO แต่อย่างไรก็ตามความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หากจะอาศัยปัจจัยการกระจายอำนาจ กระจายงบประมาณ และการกระจายบุคลากรจากรัฐบาลกลาง เพียงปัจจัยเดียว น่าเชื่อว่าท้องถิ่นอาจจะประสบความสำเร็จได้ยาก จึงจำเป็นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเอง ซึ่งหมายถึง ผู้บริหาร สมาชิก และประชาชน จะต้องร่วมมือกันทำงานด้วยความสามัคคี จริงจัง สุจริต และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางของความร่วมมือของทุกฝ่าย โดยมียุทธศาสตร์การดำเนินการที่เปิดเผยและโปร่งใส รวมทั้งเป็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นจากปัญหาที่เผชิญหน้าอยู่ในท้องถิ่นนั้นจริง โดยมีทุกส่วนทุกองค์กรในท้องถิ่น อันได้แก่ ภาครัฐ(หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยในพื้นที่) ภาคเอกชน และองค์กรประชาชนเข้ามีส่วนร่วม หากเป็นไปตามหลักการดังกล่าวก็น่าเชื่อมั่นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นความหวังของประชาชนได้อย่างแท้จริง

หากท่านมีข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะใด ๆ ตอบบทความนี้ โปรดส่งอีเมลไปที่

[r\\_khaiseang@hotmail.com](mailto:r_khaiseang@hotmail.com) หรือ [chatnuchai@hotmail.com](mailto:chatnuchai@hotmail.com)

# ติดตามการปฏิรูประบบราชการ

เขียนโดย : กลุ่มประชาธิปไตยเพื่อประชาชน (ปขป)

ที่มา : [www.pxp.in.th](http://www.pxp.in.th) / จุลสาร ปขป ฉบับที่ 15 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2545

หากนับ พ.ศ.2435 เป็นจุดเริ่มต้น ถึงวันนี้ระบบราชการไทยก็มีอายุครบ 110 ปีแล้ว...ระบบดังกล่าวถูกสร้างขึ้นเพื่อสนองนโยบายรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง ในครั้งนั้นมันคือกลไกการปกครองใหม่ของราชอาณาจักรสยาม ซึ่งเข้ามาแทนที่ระบบขุนนางโบราณ เป็นระบบที่ได้รับก่อตั้งขึ้นก่อนการเลิกไพร่เลิกทาส 13 ปี และก่อนการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาโดยคณะราษฎร 40 ปี

ด้วยเหตุนี้ มันจึงเป็นธรรมดาอยู่เองที่ปรัชญาการก่อตั้งของระบบราชการไทย จะเน้นที่การควบคุมและบังคับบัญชา มากกว่าการริเริ่มสร้างสรรค์ หรือความคล่องตัวในการทำงาน ส่วนเป้าหมายในการควบคุมบัญชาที่มีทั้งตัวข้าราชการเอง และประชาชนทั่วไป

เวลามากกว่าหนึ่งศตวรรษนับเป็นเวลาที่ยาวนาน...ในห้วงเวลาดังกล่าวรัฐไทยได้ขยายบทบาทออกไปรอบทิศทาง สังคมไทยก็แปรเปลี่ยนไปมากในทุกมิติ ทำให้ระบบราชการที่เคยเป็นกลไกใหม่ของราชอาณาจักรสยาม กลายเป็นระบบงานเก่าที่ล้าสมัย ไม่สามารถดำเนินนโยบายของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยังไม่ต้องเอ่ยถึงการอำนวยความสะดวกให้กับวิถีชีวิตที่หลากหลายในสังคม ดังนั้น การปฏิรูประบบราชการไทยจึงเป็นสิ่งที่เลี่ยงไม่พ้น กระทั่งต้องถือเป็นวาระแห่งชาติอย่างหนึ่ง... เป็นความจำเป็นเร่งด่วนของยุคสมัย

## ปัญหามีอยู่ว่าจะปฏิรูปไปในทิศทางใด?

ในอันดับแรกสุด เราคิดว่าระบบราชการไทยควรจะมีขนาดเล็กลง เล็กทั้งในด้านขนาดองค์กร จำนวนบุคลากร และเล็กในความหมายที่ลดระดับการควบคุมกำหนดสังคมให้น้อยลงกว่าเดิม

ถามว่าทำไมจึงต้องเล็กลง คำตอบคือ ที่ผ่านมาระบบราชการเป็นภาระอันใหญ่หลวงของประชาชน ซึ่งต้องเสียภาษีอากรไปเป็นค่าใช้จ่ายของระบบนี้ ปีหนึ่งเป็นเงินจำนวนมหาศาล ขณะภาพที่เราเห็นกันอยู่จนชินตา คือความเรื่อยเปื่อยเฉื่อยฉะของข้าราชการจำนวนมาก ปลดคนไม่เอาถ่านเสียจำนวนหนึ่ง ลดขั้นตอนการทำงานลงเสียส่วนหนึ่ง บางทีจะสิ้นเปลืองน้อยลง อีกทั้งทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนี้แล้ว การที่หมู่ชนในสังคมสามารถทำอะไรด้วยตนเองมากขึ้น ย่อมหมายถึงความไม่จำเป็นของหน่วยงานบางหน่วย และในเมื่อประชาชนดูแลตัวเองได้มากขึ้น ระเบียบกฎเกณฑ์ที่ล้นเกินของทางราชการก็ไม่ควรเป็นอุปสรรคกันขวางอีกต่อไป

อันดับต่อมา การปฏิรูประบบราชการจะต้องไม่สวนทางกับยุคสมัย ซึ่งมีจุดเน้นอยู่ที่การกระจายอำนาจ การเมืองการปกครองไปสู่ท้องถิ่น การขยายตัวของสิทธิชุมชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการสร้างภาคสังคมให้เข้มแข็งโดยทั่วไป

เท่าที่ผ่านมา เนื่องจากระบบราชการไทยถูกนำไปผูกติดอยู่กับระบอบอำนาจนิยมเป็นเวลายาวนาน การออกกฎระเบียบโดยกระทรวงต่าง ๆ จึงมักเป็นไปตามปรัชญาเดิมคือมุ่งควบคุมประชาชนและบังคับบัญชา

สังคม จนกระทั่งถึงวันนี้ แม้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะขยายสิทธิเสรีภาพของประชาชนไปมากแล้ว แต่กฎหมายเล็กของหน่วยราชการเหล่านั้น ก็ยังไม่เคยได้รับการสะสางอย่างจริงจัง

มีความเป็นไปได้ว่ากฎระเบียบนับร้อยข้อของหน่วยราชการยังคงมีลักษณะแบบเผด็จการ และส่งผลเสียต่อการใช้ชีวิตของประชาชน เพราะฉะนั้นหากจะมีการปฏิรูประบบราชการ ก็ควรสะสางเรื่องนี้ไปเสียด้วย พร้อม ๆ กัน เรารู้ดีว่าการปฏิรูประบบราชการเป็นเรื่องยาก และมีปัญหาในด้านเทคนิคทั้งทางกฎหมายและการบริหารเข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย ต่อเรื่องนี้เราจึงยังไม่ประสงค์จะออกความเห็น รวมทั้งไม่อยากตั้งข้อสงสัยว่ารัฐบาลมีเจตนาแฝงเร้นอันใด

แต่เราตั้งใจที่ท่ายที่สุดแล้ว รัฐบาลก็รับฟังเสียงวิพากษ์วิจารณ์ของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญในด้านเหล่านั้น ถึงขั้นคณะรัฐมนตรีมีมติขอร้อง พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการฝ่ายบริหารไว้เป็นการชั่วคราว เพื่อที่จะได้ทบทวนประเด็นต่าง ๆ ให้ชัดเจนรัดกุมขึ้น โดยหลักการแล้วเราขอสนับสนุนการปฏิรูประบบราชการ และเราหวังว่ารัฐบาลจะรับฟังเสียงของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อดำเนินการในเรื่องนี้อย่างสุขุมรอบคอบ เราหวังว่ารัฐบาลจะยึดกุมจุดหมายของการปฏิรูป มากกว่าหมุ่นนอนอยู่ในปัญหาเทคนิค หรือยึดถือในสถานภาพของตนเองในปัจจุบันจนลืมนาคตที่ยาวไกลของบ้านเมือง

และสุดท้าย เราหวังว่าประชาชนจะติดตามเรื่องนี้อย่างใกล้ชิด เนื่องจากการปฏิรูประบบราชการมิได้เป็นเพียงกระบวนการปรับปรุงประสิทธิภาพของหน่วยงานรัฐเท่านั้น หากยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคม



# ปัญหาและข้อเท็จจริง ในการโอนอำนาจจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เขียนโดย ร.ศ. ดร. สุรพล นิตไกรพจน์

อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา

ที่มา : มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันจันทร์ที่ 5 กุมภาพันธ์ 2544

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1068

ความเคลื่อนไหวและการเรียกร้องของผู้นำองค์กรครูในระดับต่างๆ ที่ต้องการให้ยุติการดำเนินการ "โอนโรงเรียนประถมให้ อบต." ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาสามสี่เดือนที่ผ่านมา นี้ ดูจะเป็นปัญหาใหญ่ของการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษาในรูปแบบใหม่อีกเรื่องหนึ่งที่อยู่ในความสนใจของสาธารณะ นอกเหนือไปจากแนวทางการดำเนินการเพื่อ "ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ" ซึ่งสำนักงานปฏิรูปการศึกษาที่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำลังเร่งดำเนินการอยู่

ความเคลื่อนไหวคัดค้านการโอนโรงเรียนไปให้ อบต. ตามที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่ในสื่อต่างๆ เหล่านี้ ก็ดูจะมีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จนอาจจะกลายเป็นปัญหาใหญ่ทางการศึกษาเรื่องหนึ่งที่รัฐบาลชุดใหม่และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาคนใหม่จะต้องเข้ามารับผิดชอบจัดการแก้ไขต่อไปได้

ในฐานะที่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับความพยายามแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องดังกล่าวนี้ ผู้เขียนจึงใคร่ขอประมวลข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการโอนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจะได้วิเคราะห์และนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นจากเรื่องดังกล่าวเพื่อสรุปเป็นข้อมูลและข้อเท็จจริงที่อยู่บนพื้นฐานของเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าแท้จริงแล้วการดำเนินการในเรื่องนี้มีความเป็นมา วัตถุประสงค์ และแนวทางการปฏิบัติอย่างไร และจะสร้างปัญหาอย่างไรให้แก่ระบบการศึกษาของประเทศดังที่มีการให้ข้อมูล (ที่อาจไม่ค่อยตรงตามความเป็นจริงนัก) ต่อสาธารณะและต่อข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่างๆ อยู่ในขณะนี้จริงหรือไม่ และในกรณีดังกล่าว การกำหนดนโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหของรัฐบาลชุดใหม่ควรจะไปในทิศทางใด ทั้งนี้ โดยจะได้นำเสนอเป็นประเด็นหลักต่างๆ ต่อเนื่องกัน รวม 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้

## 1. สภาพความเป็นมาและประเด็นคัดค้านโต้แย้งการโอนการศึกษาให้ท้องถิ่น

เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา สาระหลักประการหนึ่งในกฎหมายดังกล่าวซึ่งกำหนดให้ต้องปฏิรูปการศึกษาของประเทศทั้งระบบ หากกล่าวโดยเฉพาะสำหรับในประเด็นนี้ ก็คือ "การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา บนพื้นฐานของความร่วมมือและการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน" และเพื่อให้เป็น

ไปตามแนวทางดังกล่าว สำนักงานปฏิรูปการศึกษาซึ่งมีหน้าที่นำสาระหลักของกฎหมายดังกล่าวไปปฏิบัติก็ได้ยก  
ร่างกฎหมายและเสนอแนวทางการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ ซึ่งได้แก่ เขตพื้นที่  
การศึกษาและสถานที่ศึกษา โดยให้ความเป็นอิสระในการบริหารงานแก่หน่วยปฏิบัติเหล่านี้ภายใต้ระบบบริหาร  
งานในรูปของคณะกรรมการ โดยจะมีคณะกรรมการการบริหารขึ้นทั้งในระบบเขตพื้นที่การศึกษาและในระดับ  
สถานศึกษาโดยมีผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมอยู่ในคณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษาทุกระดับ  
เหล่านี้ด้วย

ทั้งนี้ โดยในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น กฎหมายฉบับนี้  
ได้กำหนดให้ท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับได้ตามความพร้อม ตามความเหมาะสม  
และความต้องการในท้องถิ่นโดยให้กระทรวงเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมดังกล่าว

ต่อมาเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2542 ได้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย  
อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ขึ้นใช้บังคับ เพื่อบางหลักเกณฑ์และกำหนดแนวทาง ตลอดจน  
ขั้นตอนการปฏิบัติในการถ่ายโอนอำนาจและภารกิจในการจัดการบริหารสาธารณะทุกด้านที่รัฐดำเนินการอยู่  
ไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทั้งนี้ เพื่อสอดคล้องกับการที่กฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติบังคับให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้  
แก่ท้องถิ่นเพิ่มเติมจากที่เคยได้รับ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 9-10 ของรายได้ของรัฐในปี 2542-  
2543 ให้เป็นสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ในปีงบประมาณปัจจุบัน (2544) และจะเพิ่มเป็นไม่น้อยกว่า  
ร้อยละ 35 ของรายได้ของรัฐในปีงบประมาณ 2549

ทั้งนี้ โดยกำหนดหน้าที่ในการจัดการบริการสาธารณะของท้องถิ่นให้ครอบคลุมภารกิจเกือบทุกด้านที่รัฐ  
กำลังดำเนินการอยู่ และได้รับให้มีการถ่ายโอนภารกิจไปยังท้องถิ่นตามแผนกระจายอำนาจซึ่งกฎหมายได้  
กำหนดให้จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการกระจายอำนาจอันเป็นองค์กรไตรภาคี (รัฐ : ท้องถิ่น : ผู้ทรงคุณวุฒิ) ที่ตั้ง  
ขึ้นตามกฎหมายดังกล่าวโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ

และได้มีการแยกจัดทำ “แผนปฏิบัติการกระจายอำนาจ” ตามสภาพของภารกิจของบริการสาธารณะ  
ด้านต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นแผนปฏิบัติเฉพาะเรื่อง เช่น ในด้านการสาธารณสุข ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการ  
ศึกษา ฯลฯ ขึ้นในช่วงกลางปี 2543 เพื่อเตรียมการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว เฉพาะงานการถ่ายโอนอำนาจทาง  
การศึกษานั้น คณะกรรมการได้ยกร่างแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจขึ้น เพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับการ  
เตรียมดำเนินการหารือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยในร่างแผนปฏิบัติการกระจาย  
อำนาจทางการศึกษาที่จัดทำขึ้นนี้ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดให้มีการถ่ายโอนสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาไป  
ให้สังกัดยัง อบต. เทศบาล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สถานศึกษานั้นตั้งอยู่ และกำหนดให้ถ่ายโอนสถาน  
ศึกษาระดับมัธยมศึกษาไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้ โดยไม่ได้มีการกำหนดรายละเอียดหรือข้อยกเว้น  
ใดๆ ในการถ่ายโอนสถานศึกษาไว้ในร่างแผนปฏิบัติการดังกล่าวเลย

ร่างแผนปฏิบัติการดังกล่าวไม่ได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการศึกษา  
อาทิ สำนักงานปฏิรูปการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ และต่อมาเมื่อข้อเท็จจริงในสาระของร่างแผนปฏิบัติ  
การดังกล่าวได้เผยแพร่ไปยังกลุ่มองค์กรครูและบุคลากรทางการศึกษาต่าง ๆ ก็ได้มีความเคลื่อนไหวคัดค้านใน  
เรื่องดังกล่าวอย่างรุนแรงในลักษณะที่ปฏิเสธ ทั้งการถ่ายโอนอำนาจการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จตามถ้อยคำของร่าง  
แผนปฏิบัติการที่สร้างขึ้น และทั้งปฏิเสธที่จะถ่ายโอนสถานศึกษาไปยังท้องถิ่นระดับที่เล็กที่สุดที่อยู่ในรูปของ อบต.  
รวมตลอดไปถึงการปฏิเสธหลักการในเรื่องการถ่ายโอนอำนาจการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่าง

สิ้นเชิงอีกด้วย สารหลักของการคัดค้านแนวทางดังกล่าวของกลุ่มองค์กรครูต่างๆ มีประเด็นสำคัญอยู่สามประการ คือ

1. เรื่องความไม่พร้อมและไม่สามารถบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้
2. เรื่องที่การถ่ายโอนการศึกษาไปยังท้องถิ่นจะทำให้เอกภาพ และประสิทธิภาพของระบบการศึกษาได้รับความกระทบกระเทือน
3. เรื่องที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจะได้รับผลกระทบในเรื่องความก้าวหน้า มั่นคงในการทำงาน ตลอดทั้งในเรื่องเกี่ยวกับเกียรติและศักดิ์ศรีจากระบบบริหารงานบุคคลที่จะต้องเปลี่ยนแปลงไป

และในเวลาต่อมาข้อคัดค้านในเรื่องดังกล่าวก็ค่อยๆ พัฒนาไปอย่างเป็นระบบมากขึ้นจนกลายเป็นการเรียกร้องให้มีการกระจายอำนาจการศึกษาเฉพาะที่เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ให้ท้องถิ่นมีอำนาจริเริ่มจัดการศึกษาของตนเองได้ (โดยไม่มีการถ่ายโอนมาจากสถานศึกษาของรัฐ) และให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเฉพาะตามแนวทางกระจายอำนาจที่เป็นสาระหลักของกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ โดยการเข้าเป็นกรรมการบริหารจัดการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือเป็นกรรมการสถานศึกษาเท่านั้น แล้วในเวลาต่อมาข้อเรียกร้องและการโต้แย้งคัดค้านการถ่ายโอนอำนาจในเรื่องการศึกษาดังกล่าว ก็ได้พัฒนาไปเป็นการเรียกร้องให้แก้ไขพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 โดยให้ตัดบทบัญญัติเรื่องการให้อำนาจจัดการศึกษาโดยตรงออกไปจากอำนาจในการดำเนินการสาธารณะของท้องถิ่นในที่สุด

## 2. ความพยายามแก้ไขปัญหาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในเดือนสิงหาคม 2543 คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้เชิญกรม การผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการกระจายอำนาจมาร่วมหารือในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจด้านการศึกษา และได้ขอยุติร่วมกันว่าร่างแผนปฏิบัติการที่น่าเสนอเป็นเพียงการยกย่อง และได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการซึ่งจะต้องดำเนินการโดยหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน และได้มีการยกย่องแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจการศึกษาโดยละเอียดที่สอดคล้องกับหลักการและแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยจะต้องมีการหารือแนวทางในการดำเนินการเรื่องนี้กับกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานปฏิรูปการศึกษาต่อไป

และในเดือนกันยายน 2543 นั้นเองที่กลุ่มองค์กรครูในสังกัดต่างๆ เริ่มแสดงความคิดเห็นและคัดค้านการกระจายอำนาจการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเรื่องการโอนสถานศึกษาระดับประถมศึกษาให้แก่ อบต. ทั้งในแง่ความพร้อม ทรัพยากร และความรู้ความสามารถของผู้บริหารใน อบต. ด้วย โดยได้ยกเอาสถานการณ์ทำนองเดียวกันกับที่เคยเกิดขึ้นในระหว่างปี พ.ศ.2509-2523 ซึ่งการศึกษาระดับประถมศึกษาตกอยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด อันเป็นประสบการณ์ที่เลวร้ายของข้าราชการครูขึ้นเป็นตัวอย่างเพื่อคัดค้านการโอนสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาให้แก่ท้องถิ่น และในระยะ 2-3 เดือนต่อมา ข้อคัดค้านตลอดทั้งเหตุผลที่ได้นำเสนอก็ได้รับการขานรับในระดับประเทศจากองค์กรครูเกือบทั้งหมด

และต่อมาข้อคัดค้านดังกล่าวก็ได้พัฒนาจากการไม่เห็นด้วยในการที่จะให้สถานศึกษาและบุคลากรไปสังกัด อบต. ซึ่งเป็นท้องถิ่นที่มีความพร้อมน้อยที่สุด กลายเป็นการคัดค้านการถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ และนำไปสู่ข้อเสนอให้ตัดทอนอำนาจในการจัดการศึกษาขององค์

กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในที่สุด

ในเดือนตุลาคม 2543 สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจได้จัดการประชุม 4 ฝ่ายระหว่างคณะกรรมการกระจายอำนาจ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ขึ้น ณ สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อหาแนวทางและข้อยุติในการยกร่างแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจทางการศึกษา ในที่ประชุมดังกล่าวได้มีแนวทางหลักในเรื่องการถ่ายโอนอำนาจในการจัดการศึกษาหลายประการ ที่เป็นความเห็นชอบร่วมกันของที่ประชุม และในที่ประชุมได้มีมติให้สำนักงานปฏิรูปการศึกษา และการศึกษาไปยกร่างแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจการศึกษาตามแนวทางที่เป็นมติของที่ประชุมมาเสนอต่อคณะกรรมการกระจายอำนาจ เพื่อดำเนินการให้มีแผนปฏิบัติการในเรื่องดังกล่าวให้เสร็จทันเดือนกุมภาพันธ์ 2544 ตามที่ กฎหมายกำหนดต่อไป

ในเดือนพฤศจิกายน 2543 สำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้ดำเนินการยกร่างแผนปฏิบัติ การกระจายอำนาจทางการศึกษาตลอดทั้งหลักเกณฑ์ในการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาโดยทำเป็นกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เสร็จสิ้นตามแนวทางที่ที่ประชุมร่วมในเดือนตุลาคมได้กำหนดหลักการไว้และนำเสนอให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาปรับปรุงในฐานะที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน ในการยกร่างแผนปฏิบัติการดังกล่าว โดยความมุ่งหมายที่จะให้แผนปฏิบัติการดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และให้มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพหรือการจัดระบบบริหารการศึกษาของชาติโดยส่วนรวมให้น้อยที่สุด

ในเดือนธันวาคม 2543 กระทรวงศึกษาธิการได้รับแจ้งรายละเอียดบางประการในแผนปฏิบัติการที่สำนักงานปฏิรูปการศึกษาเสนอเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในเรื่องสถานศึกษาที่จะมีการโอนและในเรื่ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับโอนการศึกษา และเมื่อได้หารือกันแล้ว สำนักงานปฏิรูปการศึกษาไม่ขัดข้องในการปรับแก้รายละเอียดดังกล่าว ดังนั้น เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2543 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายสมศักดิ์ ปรีศนันท์) และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจ (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) จึงได้เปิดแถลงถึงสาระสำคัญของแผนปฏิบัติ การกระจายอำนาจทางการศึกษาที่ได้จัดทำขึ้นใหม่โดยความเห็นชอบร่วมกันของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญและแนวทางการดำเนินการ ตลอดจนการกำหนดสถานการณ์ที่จะให้มีการถ่ายโอน ตลอดจนการกำหนดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พร้อมถ่ายโอนแตกต่างไปจากสาระที่ได้กำหนดไว้ในร่างแผนปฏิบัติการเดิมของสำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจอย่างสิ้นเชิง

และต่อมาเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2544 ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายพนม พงษ์ไพบูลย์) ได้ทำหนังสือกระทรวงศึกษาธิการที่ ศธ. 0202/26 ส่งแผนปฏิบัติการถ่ายโอนอำนาจในการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร่างขึ้นตามแนวทางข้างต้นไปยังสำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการกระจายอำนาจให้พิจารณาให้ความเห็นชอบและนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาประกาศใช้เป็นแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 เป็นต้นไป

### 3. สาระหลักของแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานปฏิรูปการศึกษา

ในส่วนที่เกี่ยวกับถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนปฏิบัติการกระจายอำนาจที่กระทรวงศึกษาธิการนำเสนอต่อคณะกรรมการกระจายอำนาจมีสาระสำคัญที่เป็นหลักรวมทั้งสิ้น 4 ประการ ได้แก่

**ประการที่หนึ่ง กำหนดลักษณะของสถานศึกษาที่จะไม่ต้องมีการถ่ายโอนให้แก่ท้องถิ่น** นอกจากจะกำหนดให้ไม่ต้องมีการถ่ายโอนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งรัฐจะเป็นผู้ดำเนินการเองแล้ว แผนปฏิบัติการกระจายอำนาจการศึกษานี้ ได้กำหนดลักษณะของสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานที่รัฐจะต้องดำเนินการเองโดยจะไม่มีการถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งสิ้น 9 ประเภท คือ

1. สถานศึกษาที่เน้นการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศเฉพาะด้านที่มุ่งให้บริการในเขตที่กว้างกว่าเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในเชิงทดลอง วิจัย และพัฒนา
3. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อผู้พิการและด้อยโอกาส
4. สถานศึกษาที่จัดตั้งเพื่อให้เป็นสถานศึกษาตัวอย่างสำหรับการจัดการศึกษาในระดับภาค ในระดับจังหวัด หรือในระดับเขตพื้นที่การศึกษา
5. สถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีการเรียนการสอนที่มีความซับซ้อนในการบริหารงาน ได้แก่ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป และสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 300 คนขึ้นไป
6. สถานศึกษาที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือที่ขาดความพร้อมในเชิงบุคลากรและระบบบริหารซึ่งจะต้องมีการพัฒนามาตรฐานและความพร้อมก่อน เช่น สถานศึกษาในถิ่นทุรกันดารห่างไกลหรืออยู่ในความดูแลของตำรวจตระเวนชายแดนบางแห่งที่ยังขาดความพร้อม
7. สถานศึกษาที่จัดตั้งในลักษณะที่เป็นองค์กรกระจายอำนาจในรูปองค์กรมหาชนอยู่แล้ว
8. สถานศึกษาในโครงการพระราชดำริที่อยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์ หรือที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสต่างๆ และ
9. สถานศึกษาที่ผู้บริหารที่ดินและอาคารมีวัตถุประสงค์ให้รัฐเป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาเอง

**ประการที่สอง กำหนดลักษณะเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับโอนสถานศึกษา** แผนปฏิบัติการกระจายอำนาจทางการศึกษาฉบับนี้ มิได้กำหนดอนุญาตให้ท้องถิ่นทุกประเภทสามารถรับโอนสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ หากแต่กำหนดให้เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งมานานพอสมควรแล้วเท่านั้นที่จะรับโอนสถานศึกษาของรัฐได้ โดยได้กำหนดให้เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปของเทศบาลเมืองและเทศบาลนครกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา) เท่านั้น ที่จะสามารถรับโอนสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ได้

#### **4. ข้อยุติเบื้องต้นสำหรับปัญหาที่มีการยกขึ้นเพื่อคัดค้านการถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษา**

เมื่อพิจารณาจากกรอบสาระหลักของแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจ ที่กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานปฏิรูปการศึกษาเห็นชอบร่วมกันในการนำเสนอต่อคณะกรรมการกระจายอำนาจดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าได้มี

การกำหนดแนวทาง เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาก็ได้มีการนำเสนอในระหว่างการคัดค้านการถ่ายโอนอำนาจทาง การศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกข้อทุกประเด็นโดยครบถ้วนแล้ว ทั้งนี้ โดยอาจแยกพิจารณาโดยคำ ชี้แจงรายละเอียดของปัญหาหรือข้อห่วงใยที่มีการยกขึ้นเป็นประเด็นคัดค้านการถ่ายโอนอำนาจการศึกษาไปยัง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประเด็นๆทั้งสิ้น 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้

**ประเด็นที่ 1 การจำกัดขอบเขตของสถานศึกษาที่จะต้องมีการถ่ายโอน** ไม่เฉพาะเพียงการกำหนด ลักษณะของสถานศึกษาที่จะไม่มีการถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวม 9 ประเภทที่ระบุไว้ในแผน ปฏิบัติการดังกล่าวเท่านั้น แต่การกำหนดให้ เฉพาะแต่เทศบาลเมือง เทศบาลนคร และกรุงเทพมหานครกับเมือง พัทธยาเท่านั้นจะรับโอนสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่อยู่ในเขตท้องถิ่นนั้น uly่อมมีผลที่ขยายลักษณะของสถานศึกษาที่ จะไม่มีการถ่ายโอนไปโดยปริยายว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขต อบต.อยู่ในเขตเทศบาลตำบล และที่ตั้งอยู่ในเขต อบจ. ที่อยู่นอกเขตเทศบาลเมือง และที่ตั้งอยู่ในเขต อบจ. ที่อยู่นอกเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลนครย่อมไม่อยู่ ในกลุ่มสถานศึกษาที่จะมีการถ่ายโอนไปด้วย สภาพเช่นนี้ย่อมทำให้ขอบเขตของสถานศึกษาที่อยู่ในข่ายที่อาจจะ ต้องถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ จำกัด ตัวลงอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง

**ประเด็นที่ 2 การจำกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับโอน** แผนปฏิบัติการกระจายอำนาจทาง ด้านการศึกษาที่จัดทำขึ้นใหม่นี้ ได้จำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับโอนสถานศึกษาไว้เฉพาะแต่ท้อง ถิ่นขนาดใหญ่ที่มีความเจริญและมี ความพร้อมสูงเท่านั้น โดยระบุว่า นอกจากจะถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษแล้ว จะถ่ายโอนสถานศึกษาที่ จัดการศึกษาในระดับพื้นฐานให้เฉพาะเทศบาลนคร ซึ่งในขณะนี้มียู่เพียง 20 แห่งทั่วประเทศ และเทศบาลเมือง ซึ่ง มีอยู่ เพียง 76 แห่ง และมีให้มีการโอนถ่ายสถานศึกษาที่จัดการศึกษาชั้นพื้นฐานให้แก่เทศบาลตำบล ซึ่งมีอยู่ 1,031 แห่ง และไม่ให้มีการถ่ายโอนไปยังองค์กรบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีจำนวนถึง 6,746 แห่งและไม่ให้ถ่ายโอน ไปยังองค์กรบริหารส่วนจังหวัดที่มีจำนวน 75 แห่ง แต่อย่างใด และหมายความว่า ในบรรดาองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ถึง 7,952 แห่งทั่วประเทศนั้นเมืองปกครองส่วนท้องถิ่นเพียง 100 แห่งเท่านั้นที่มีสิทธิรับ โอนสถานศึกษาของรัฐ

**ประเด็นที่ 3 การยืนยันหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อมตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ** การจำกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับโอนสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไว้ที่หนึ่งร้อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความเจริญและมีความพร้อมสูงสุด และจำกัดประเภทสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่จะโอน ไว้ว่าจะต้องไม่เข้าข่ายที่ เป็นสถานศึกษาเก่าประเภทที่กล่าวมาแล้ว เช่น การเป็นสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ สถานศึกษาตัวอย่าง ประจำจังหวัดหรือประจำภาค หรือสถานศึกษาขนาดใหญ่ดังกล่าว นั้น ก็มีได้หมายความว่าสถานศึกษาที่ไม่เข้า ข้อยกเว้นตามเกณฑ์ทั้งเก้าประเภทและตั้งอยู่ เขตเทศบาลนคร เทศบาลเมือง หรือเขตกรุงเทพมหานครและเขต เมืองพัทยาทั้งหมด (ซึ่งส่วนใหญ่ ก็มักจะเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ หรือมีลักษณะเป็นสถานศึกษาประจำจังหวัด ซึ่งเป็นข้อยกเว้นอยู่แล้ว) จะต้องโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะการถ่ายโอนนั้นต้องเป็นไปตามหลัก เกณฑ์การประเมินความพร้อมที่มีรายละเอียดหลายประการ และจะต้องเป็นไปตามแนวทางการตรวจสอบ ประเมินความพร้อมโดยคณะกรรมการที่กระทรวงศึกษาธิการจะเป็นผู้กำหนดขึ้นตามนัยมาตรา 42 ของพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านการประเมินและได้รับการ ประกาศให้มีความจรับโอนสถานศึกษาเท่านั้นจึงจะสามารถรับโอนสถานศึกษาตามที่กำหนดไปบริหารจัดการได้

เมื่อพิจารณาแนวทางในการยกร่างกฎกระทรวงซึ่งกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับโอนการ ศึกษาจะต้องมีความพร้อมทั้งในด้านแผนงานการจัดการศึกษา ทรัพยากรและงบประมาณเพื่อการศึกษาทั้งการมี

คณะกรรมการเฉพาะด้านเพื่อบริหารจัดการศึกษา ประกอบกับการที่ต้องมีความต้องการของคนในท้องถิ่นและต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นก่อนในการรับโอนสถานศึกษาแล้ว จะเห็นได้ว่าการโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีทั้งขั้นตอนและเงื่อนไขมากมาย จนอาจกล่าวได้ด้วยซ้ำว่าหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดตั้งสถานศึกษาในระดับพื้นฐานของตนเองขึ้น ก็น่าจะเป็นแนวทางที่จะเป็นไปได้โดยสะดวกรวดเร็ว และไม่มีอุปสรรคใดๆ มากยิ่งกว่าการขอรับโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

**ประเด็นที่ 4** การจะต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อข้าราชการครู เงื่อนไขสำคัญที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจการศึกษาฉบับนี้ ก็คือ แม้เมื่อผ่านหลักเกณฑ์เกี่ยวกับโรงเรียนที่จะถ่ายโอน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับโอน และผ่านขั้นตอนการประเมินความพร้อมตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติเรียบร้อยแล้ว และมีการประกาศให้มีการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ซึ่งจะต้องมีการเตรียมตัวล่วงหน้า 2 ปี ก่อนการถ่ายโอนจริง) แล้วก็ตาม แต่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหลายที่มีอยู่เดิมในสถานศึกษาที่จะมีการถ่ายโอน ต่างก็วยังคงสถานะเป็นข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ (หรือกระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แล้วแต่กรณี) ต่อไปจนกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถกำหนดระบบบริหารงานบุคคลที่จะเกิดขึ้นภายใต้กระบวนการปฏิรูปการศึกษา ทั้งในด้านค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และความก้าวหน้าในวิชาชีพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวง ซึ่งเห็นได้อยู่ในตัวอย่างไม่สามารถสร้างขึ้นภายในระบบบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัจจุบันได้ภายในระยะเวลาอันสั้น

ดังนั้น แม้หากท้ายที่สุดยังมีการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบางแห่งไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งในระหว่างปีงบประมาณ 2549-2554 แต่ทว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่มีการถ่ายโอนไปเหล่านี้ ก็วยังคงไม่ได้รับความกระทบกระเทือนใดๆ และวยังคงมีสถานะเป็นข้าราชการของกระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ต่อไปเช่นเดิมทุกประการนั่นเอง

**ประเด็นที่ 5** การกำหนดกรอบระยะเวลาที่ยืดหยุ่นสำหรับการถ่ายโอน นอกจากแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจด้านการศึกษาดังกล่าวจะได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการตามแผนที่ยาวนาน สอดคล้องกับกำหนดเวลาตามกฎหมายแล้ว การกำหนดกรอบระยะเวลาของการถ่ายโอนเฉพาะการศึกษาปฐมวัยหรือในระดับอนุบาลซึ่งมีการดำเนินการในระดับดังกล่าวอยู่ไม่มากนักในระหว่างปีงบประมาณ 2545-2548 อันเป็นระยะเวลาสำหรับการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ในระหว่างปีงบประมาณ 2549-2556 นั้น กรอบระยะเวลาดังกล่าว นอกจากจะยาวนานเพียงพอสำหรับการเตรียมการในเรื่องการพัฒนาระดับคุณภาพและการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดทั้งพัฒนาวิธีการบริหารการศึกษาในระบบใหม่ที่เน้นความเป็นอิสระของหน่วยปฏิบัติในเขตพื้นที่ และการมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ ในสังคมแล้ว กรอบระยะเวลาดังกล่าวก็สอดคล้องและอยู่ภายใต้แนวคิดเรื่องการปรับปรุงสาระสำคัญของแผนได้ตามที่บัญญัติตามมาตรา 34 ของกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ กำหนดให้คณะกรรมการกระจายอำนาจจะต้องทบทวนแผนกระจายอำนาจใหม่ ทุกๆ ระยะเวลา 5 ปี เพื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์กับความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจหน้าที่และการจัดสรรรายได้และเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ โดยเฉพาะในเรื่องการศึกษาที่ กำลังจะมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่หลวงในระยะเวลาดังกล่าวต่อไปด้วย

ดังนั้น การทบทวนแผนกระจายอำนาจใหม่เมื่อครบ 5 ปี ในต้นปี 2549 จึงจะเป็นโอกาสให้มีการทบทวนความเป็นไปได้ ความจำเป็นและความเหมาะสมของการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกครั้งหนึ่งภายใต้เงื่อนไขและภายในกรอบระยะเวลาที่กฎหมายอนุญาตไว้ให้กระทำได้อีกด้วย

## 5. ปัญหาที่แท้จริงของการถ่ายโอนการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หากพิจารณาแนวทางการดำเนินการขององค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องที่จะต้องรับผิดชอบในด้านการศึกษา และการกระจายอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด ประกอบกับสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจ ด้านการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานปฏิรูปการศึกษานำเสนอต่อคณะกรรมการกระจายอำนาจ ประกอบกับข้อวิเคราะห์ที่ได้นำเสนอไปโดยลำดับแล้ว จะเห็นได้ว่า ข้อคัดค้านหรือความวิตกกังวลขององค์กรครู ต่าง ๆ ต่อการถ่ายโอนสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความพร้อมของท้องถิ่น ประสิทธิภาพหรือคุณภาพการศึกษา สถานะหรือความมั่นคงในทางวิชาชีพของครู หรือแม้แต่ข้อขัดแย้งในเรื่องความไม่พร้อมของ อบต. ในการจัดการศึกษา ฯลฯ ล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาที่ได้มีการพิจารณาและดำเนินการแก้ไขไปแล้วทุกข้อทุกประเด็น ภายในอำนาจหน้าที่และขอบเขตรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ปัญหาที่แท้จริงที่ยังดำรงอยู่ในเรื่องการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาและถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาและถ่ายโอนสถานศึกษา ซึ่งหากจะยังมีอยู่ในส่วนของบุคลากรที่เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการก็น่าจะยังมี เพียงว่าจะทำให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเหล่านี้ได้รับทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและเป็นข้อยุติที่ไปจากกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานปฏิรูปการศึกษายังไง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและตระหนักว่าการถ่ายโอนการศึกษาตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจได้เป็นไปโดยสอดคล้อง ไม่ขัดแย้งและจะดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 และโดยจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของชาติหรือต่อสถานภาพหรือสถานะความเป็นข้าราชการครูตลอดจนหลักประกันสิทธิและสิทธิประโยชน์ที่ข้าราชการครูจะได้รับโดยผลของการปฏิรูปการศึกษาของชาติแต่อย่างใดเลยเท่านั้น

ผู้เขียนมีความหวังว่า แม้การทำความเข้าใจและชี้แจงในเรื่องนี้ในปลายปี 2543 จะไม่ได้รับการรับฟัง และการโต้แย้งคัดค้านอย่างต่อเนื่องรุนแรงจากบางฝ่ายก็ตาม แต่เมื่อการเลือกตั้งได้เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว และกระแสการทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเรื่องการเมืองที่เคยเป็นมาในระยะก่อนหน้านี้อาจได้ลดลงแล้ว ก็เชื่อได้ว่าความพยายามในการทำความเข้าใจและชี้แจงเรื่องนี้ในเดือนมกราคม 2544 ดังที่ได้ดำเนินการอยู่นี้ น่าจะได้มีการรับฟังใคร่ครวญและได้รับความเข้าใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตามสมควร

ปัญหาประการเดียวที่ดูเหมือนว่ายากจะหาคำอธิบายก็คือ ในท่ามกลางกระแสโลกและกรอบความคิดใหม่ที่มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 กำหนดรับรองหลักการสำคัญในเรื่องการบริหารงานรัฐในรูปแบบใหม่โดยการกระจายอำนาจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ บัญญัติรับรองและได้กำหนดหลักการใหญ่ที่จะให้มีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงโดยบัญญัติบังคับให้ถ่ายโอนทรัพยากรในรูปรายได้ของรัฐไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วถึงร้อยละ 20 ในปีงบประมาณนี้ และจะเพิ่มเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ในปีงบประมาณ 2549 เพื่อรองรับการบังคับให้รัฐในส่วนกลางต้องลดบทบาทภารกิจและหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะลงนั้น หากในที่สุดรัฐยังคงยืนยันที่จะดำเนินการบริการสาธารณะในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งในด้านการศึกษาไว้ในขอบเขตและปริมาณที่เป็นอยู่เดิมแล้ว รายได้ของรัฐที่เหลืออยู่หลังจากที่ได้แบ่งเพิ่มเติมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปโดยผลของกฎหมายแล้วยังคงมีอยู่พอเพียงสำหรับการจัดทำบริการสาธารณะที่ยังคงสงวนกันไว้สำหรับจัดทำโดยรัฐในส่วนกลางโดยเฉพาะ และมีเหลือเพียงพอสำหรับการบริหารบุคลากรที่จะต้องรับผิดชอบในภารกิจด้านต่าง ๆ เหล่านี้อีกต่อไปหรือไม่ และจะเพียงพอไปอีกนานเท่าใด



## คำกล่าวของนายกรัฐมนตรี

ที่มา : จุลสารเกือไทย ภูเก็ต

ฉบับที่ 4 ประจำเดือนสิงหาคม-ตุลาคม 2544

เรื่อง คำกล่าวของนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ในโอกาสที่ชมรมเกือไทย ภูเก็ต ขอเข้าเยี่ยมคารวะ

เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2544 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณทุกๆ ท่าน โดยเฉพาะชมรมที่ได้เข้ามาสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล และจุดยืนในการนำพาประเทศไทยในแนวคิดของรัฐบาล ขอขอบคุณกับของที่ระลึกที่เป็นสิ่งมงคลของไทยที่มอบให้กระผม

ผมขอเรียนว่าวันนี้ วิฤตเศรษฐกิจ ข้อเสียก็คือประชาชนลำบาก แต่ข้อดีเราจะต้องไม่ทิ้งมันไป ถ้าเราทิ้งมัน เราล้มมัน มันก็จะเป็นข้อเสียได้ในอนาคต นั่นก็คือ ความสำนึกว่าทำไมเกิดขึ้น ส่วนหนึ่งก็คือ เราล้มรากเหง้าของภูมิปัญญาไทย ส่วนหนึ่งก็คือเราล้มวิถีชีวิตที่งดงามที่บรรพบุรุษสอนเราไว้ ส่วนหนึ่งก็คือว่า เราล้มความรัก ความสามัคคีที่ควรจะมีมากกว่านี้ในหมู่คนไทยด้วยกัน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ถ้าเราตระหนักและนำกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ วิฤตครั้งนี้ ความสูญเสียกับความที่เรานำเอาความแข็งแกร่งกลับคืนมานั้น มันพอจะชดเชยกันได้ แต่ถ้าหากว่าเราไม่สำนึกและเรายังคิดว่าสิ่งที่ทำมานั้นถูกทำต่อไป โดยไม่สำนึกว่าสิ่งที่ทำผิดควรจะแก้ไขแล้วนี้ มันก็จะสูญเปล่าและเราก็กำลังรอวิฤตครั้งต่อไป ซึ่งผมและคณะได้มีโอกาสพบกับพี่น้องประชาชน วันนี้ท่านพูดถึงชุมชนเข้มแข็งที่ไหน ผมไปแล้วเกือบจะทุกที่ ท่านพูดถึงไข้เห็บหัวสำโรง ผมก็ไปมาแล้ว ผมบอกได้ว่าทุ่งรังไข่ไหม ลพบุรี เพราะผมไปมาแล้ว ท่านพูดถึงชุมชนราชธานีโสภณ ผมก็เพิ่งไปมาเรามีสิ่งดีๆ เยอะ แต่สิ่งดีๆ เหล่านี้ถูกจำกัดไว้ในที่ตรงนั้น ไม่ได้ถูกนำเสนอ เรามีภูมิปัญญาดีๆ เยอะ แล้วกำลังจะตายไปตามผู้เฒ่าผู้แก่ตามอายุขัยเมื่อสักครู่นี้ ท่านรองประธานได้พูดถึงเรื่องที่เราควรจะเก็บภูมิปัญญาของคนแก่ที่จะต้องหมดไปตามอายุขัยนั้นไว้ ผมได้คิดเรื่องนี้ครับ แล้วก็กำลังคิดว่าจะร่วมมือกับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะนักศึกษา สาขาทางด้านประวัติศาสตร์ มนุษยศาสตร์ทั้งหลาย เพื่อจะจ้างเขาไปทำงานในช่วงวันหยุด เพื่อไปพูดคุยกับคนแก่เพื่อให้รู้ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาดั้งเดิม ซึ่งคนอายุ 80 วันนั้นเขายังจำได้อยู่ จะได้เก็บไว้ เพราะไม่เช่นนั้นมันจะหายไป

สิ่งที่ประเทศไทยจำเป็นอย่างยิ่งวันนี้ คือการซ่อมรากภูมิปัญญาเดิม แล้วต่อยอดออกไปด้วยวิทยาการสมัยใหม่ เพื่อปรับภูมิปัญญาเดิมของไทยนั้นให้เข้ากับคามนิยมของนานาชาติในอนาคต อันนั้นคือจุดหนึ่งที่ต้องทำ อีกจุดหนึ่งก็คือว่า คนไทยด้วยกันต้องหันกลับมาดูว่าความแข็งแกร่งของประเทศยังพอมีอะไรเหลือ แล้วรักษาไว้ให้ดี แล้วพัฒนาจากพื้นฐานที่แข็งแกร่ง แทนที่จะพัฒนาจากพื้นฐานที่อ่อนแอแล้วโตขึ้นมารวันที่จะล่มสลาย นั่นคือสิ่งที่รัฐบาลนี้ได้ทำ นั่นคือตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้ วิเคราะห์ปัญหาเหล่านี้แล้วทำ โดยที่การทํานั้นไม่ได้เป็นการปิดประเทศหรือเลิกคบค้ากับฝรั่ง แต่เป็นการเหลียวหลัง เพื่อหันไปดูว่า เรามีอะไรที่อ่อนแอ ต้องรีบแก้ไขให้คนเหล่านั้นตามมาให้ทัน เพื่อให้เขาแข็งแรงพอที่จะทนต่อกระแสของการเปลี่ยนแปลง กระแสของโลกาภิวัตน์

เหมือนตัวผมเองครับ ผมจำได้ว่าตอนจบประถม 4 มีน้องของเพื่อนพ่อคนหนึ่งอยู่อังกฤษ แล้วเพื่อนพ่อก็บอกว่าอยากชวนผมไปด้วย โดยที่เขาจะช่วยเหลือ ผมบอกว่า ผมยังรู้จักประเทศไทยไม่พอ ผมเลืกเลืกเกินกว่าที่จะไปเป็นฝรั่งทั้งๆ ที่ยังไม่รู้จักไทย เพราะฉะนั้นขอเรียนจบปริญญาตรีเมืองไทยก่อนแล้วค่อยว่ากัน แล้วผมก็เรียนจบปริญญาตรีเมืองไทย แล้วก็จบปริญญาโท เอก เมืองนอก นั่นก็คือ...ผมรู้สึกว่าการเศรษฐกิจเรา โดยเฉพาะฐานรากตั้งแต่ประชาชน ชาวบ้าน เกษตรกร ต้องเข้มแข็งด้วยความเพียงพอตามแนวพระราชดำริของพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยความที่เข้าใจและสำนึกถึงความเป็นไทยให้มาก แล้วหลังจากที่เราเข้มแข็งแล้ว เราจะไปต่อสู้อะไรก็ได้ ไม่ได้บอกว่าเราจะไม่ต่อสู้ ไม่ได้บอกว่าเราจะปิดบ้านแล้วเราจะไม่คบค้ากับใคร มันเป็นไปได้ มันเหมือนกับเรายังว่ายน้ำไม่แข็ง แต่จะไปว่ายน้ำในมหาสมุทร มันเป็นไปได้ เราต้องมีความแข็งแรงทั้งร่างกาย แข็งแรงทั้งวิชาการในการว่ายน้ำ แล้วถึงไปว่ายน้ำในมหาสมุทร แต่ไม่ได้หมายความว่า เราห้ามคนที่แข็งแรง คนที่ว่ายน้ำเก่งแล้วไปว่ายน้ำในมหาสมุทร เราไม่ได้ห้าม ถ้าเรารู้ เขาว่ายน้ำแล้วรอด เขาว่ายน้ำแล้วไม่ตาย แต่ขณะเดียวกัน เราก็สร้างคนทั้งหมดที่มีอยู่ให้แข็งแรง นั่นคือนโยบายที่เราทำสองทาง เพราะประเทศไทยมีสองสังคมคือ สังคมชนบท สังคมที่มีการศึกษาน้อย กับสังคมที่มีการศึกษาดี หรือสังคมเมืองที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ

เพราะฉะนั้นวิชาการบริหารประเทศต้องใช้นโยบายสองแนวทางควบคู่กันไป เพื่อให้เกื้อกูลกัน ขอเรียนว่าผมพยายามสร้างความสมดุลที่สุด ระหว่างการเป็นประเทศที่เป็นเศรษฐกิจเสรีกับการเป็นประเทศที่มีความแข็งแกร่งทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาเดิมซึ่งกำลังอ่อนแอลงไป เพื่อสร้างกลับคืนมาให้ความเข้มแข็งอย่างเดิม นี่คือนโยบายที่รัฐบาลนี้ได้ทำ ผมก็ขอขอบคุณทุกท่าน โดยเฉพาะทางชมรมฯ ทราบว่ามีการจัดเสวนา มีการไปให้ความรู้กับประชาชน วันนี้นักไทยต้องการความรู้ที่ทำให้สามารถดำรงชีวิตได้ ซึ่งรัฐบาลกำลังพยายามจะนำผลงานวิจัย ซึ่งใช้เงินไปแล้วหลายพันหลายหมื่นล้านในอดีต แต่อยู่ในลิ้นชักขยะเยอะเยอะ เพื่อจะเอาออกมาเผยแพร่กับประชาชน ให้ประชาชนได้ทราบ และจะได้เลือกใช้ตามศักยภาพและความถนัดของตนเองที่จะสร้างอาชีพของตน ขณะเดียวกันก็กระจายไปสู่ประชาชนด้วยนโยบายกองทุนหมู่บ้าน นโยบายธนาคารประชาชน

สิ่งเหล่านี้จะทำให้ประชาชนมีโอกาสในการเข้าหาความรู้และเข้าหาทุนพร้อมๆ กัน เพื่อที่เขาจะได้ใช้ความรู้และทุนไปสร้างอาชีพ สร้างชีวิตของเขาอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่เขาต้องผ่านคลื่นลมโดยไม่รู้ตัว เพราะว่าเราเปิดบ้าน เราไม่รู้ว่าจะลมมันแรง และขณะเดียวกันเรามีคนป่วยอยู่ในบ้านมากมาย ซึ่งวันนี้เราต้องรักษาคนป่วยเหล่านั้นให้เขาแข็งแรง พอเขาโดนลมแล้วเขาก็จะได้ไม่ป่วยอีก เป็นสิ่งที่เรากำลังทำอยู่

ต้องยอมรับว่าเป็นงานที่ผมเองในฐานะที่เป็นนายกรัฐมนตรีต้องลงมือเองมากมาย ถ้าผมไม่ลงมือเอง ปัญหาคือความสมดุลของความเข้าใจสิ่งที่แตกต่างซับซ้อน เหมือนกับว่าเรามีโรคหลายโรคในร่างกายเรา ถ้าไม่มีหมอที่คอยดูภาพรวมของโรค เราจะเจอหมอเฉพาะทางที่จะทำให้อวัยวะนั้นทรุดโดยไม่รู้ตัว ทั้งๆ ที่ปรารถนาดี เช่น หมอไตก็จะรักษาไต หมอตับก็จะรักษาตับ แต่ไม่รู้ว่าจะตับกับไตต้องมีความสมดุลกัน ถ้าเอาไตไว้นับพัน เอาตับไว้ไตพัง ก็ไม่ได้ ทำอย่างไรจึงจะให้ไตและตับทำงานคู่กันได้เพื่อหัวใจจะได้ไม่ทรุดต่อ นั่นคือสิ่งที่ผมต้องมีหน้าที่บริหารความสมดุลเหล่านี้ ซึ่งบางครั้งเราต้องยอมรับว่า ถ้าเราไม่บริหารความสมดุล มันก็จะเกิดปัญหาใหม่ เกิดโรคใหม่

เพราะฉะนั้น วันนี้การบริหารความสมดุลก็ยากขึ้นอีก ยกตัวอย่างบริหารนโยบายเรื่องการเงินและการคลัง ซึ่งสองส่วนแยกกันแต่ต้องสมดุลกัน แต่บังเอิญว่า ถ้าสองส่วนแยกกันแล้วไม่สมดุลกัน มันจะทำร้ายซึ่งกันและกัน ยกตัวอย่าง ถ้าเราใช้นโยบายการคลังมากเกินไป ในที่สุดเราก็เป็นหนี้มาก เพราะเราต้องใช้นโยบายขาดดุลมากขึ้นเรื่อยๆ แต่ว่าจำเป็นไหม...จำเป็น ถ้าเรามองว่านโยบายการเงินไม่เกื้อกูล นโยบายการเงินเรามีการเล่นน้อยมาก นโยบายการคลังก็เหลือน้อยมาก ทำไม่เหลือน้อยก็เพราะว่าเราขาดดุลมากกว่านี้ไม่ไหวแล้ว เพราะหนี้มันเยอะ เพราะฉะนั้นการขาดดุลตรงนี้ต้องใช้ให้มีประสิทธิภาพที่สุด ขาดดุลมากก็ไม่ได้ เพราะผลสุดท้ายก็เป็นหนี้มาก ดอกเบี้ยกินตัว แต่ส่วนนโยบายเงินก็คือดอกเบี้ย ถามว่านโยบายดอกเบี้ยต่ำดีไหม...ดี จะขึ้นเป็นนโยบายดอกเบี้ยสูงได้ไหม...ไม่ได้เลย จะวิ่งได้อยู่ตรงไหนก็แค่ต่ำน้อย ต่ำปานกลาง ต่ำมาก คือยังต้องเป็นนโยบายดอกเบี้ยต่ำ...ได้แค่นี้ครับ ไม่ได้บอกว่าเปลี่ยนจากนโยบายต่ำเป็นนโยบายสูง ทำไม่ได้เลย เพราะช่องว่างที่จะให้เล่นมันไม่มี มันเหลือแค่นี้

รัฐบาลนี้เข้ามาในช่องว่างที่เหลือให้บริหารนโยบายได้แคบมาก นโยบายการเงินก็น้อย นโยบายการคลังก็น้อย แล้วยังเป็นนโยบายที่ไปด้วยกันไม่ได้อีก ต้องเป็นนโยบายที่กลมกลืนให้ได้ นั่นคืออิสระแต่ต้องกลมกลืน ไม่ใช่อิสระแล้วไม่กลมกลืน ไม่มีอะไรที่อยู่ในระบบเดียวกันที่เป็นอิสระขาดจากกัน ตับเป็นอิสระจากไต ไตเป็น

อิสระจากตัว แต่ตัวกับตัวต้องสงวนด้วยกัน เพราะอยู่ในร่างกายเดียวกัน นโยบายการเงิน นโยบายการคลังอยู่ในระบบเศรษฐกิจประเทศไทยเดียวกัน เป็นอิสระจากกัน แต่ต้องเกื้อกูลกัน ไปเข้าใจคำว่าอิสระ ว่าประกาศเป็นรัฐอิสระเลย...อันนี้ไม่ใช่ คือ ความเข้าใจตรงนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ ผมมี หน้าที่บริหารความสมดุล ผมไม่ได้มีหน้าที่บริหารความขัดแย้ง บริหารความสมดุล ไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งใดๆ ในสังคมนี้

เพราะฉะนั้น บางครั้งคนไม่เข้าใจแต่พูดเก่ง ขยันพูด มันยิ่งส่งเสริมความไม่เข้าใจเกิดขึ้นอีก วันนี้ผมต้องทำให้คนไม่เข้าใจได้เข้าใจมากที่สุด แล้วคนที่ไม่เข้าใจก็ต้องพูดให้น้อยที่สุด มันจะเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในสังคมวันนี้ เราจะได้พร้อมใจกันบินออกจากเข่ง ไม่ต้องตีกันอยู่ในเข่งเพื่อรอฆ่า นั่นคือหลักที่ผมทำอยู่ทุกวันนี้

ก็ต้องเรียนให้พี่น้องคนไทยที่ปรารถนาดีและรักชาติทุกคนว่า ผมกล้ายืนยันว่า ผมรักชาติไม่น้อยกว่าท่าน และผมจะพยายามทำทุกอย่างเพื่อชาติ ถ้าผมคิดว่าจะทำเพื่อตัวเอง ผมไม่ต้องเข้ามาสู่การเมือง ผมมีความสุข ผมสบายๆ เลย แต่วันนี้ผมเข้ามาสู่การเมืองเพราะผมรักชาติ รักเพื่อนร่วมชาติ อยากจะแก้ อยากจะบริหารความไม่เข้าใจ บริหารความไม่สมดุล เพื่อให้เกิดความไม่สมดุลในทุกๆ ส่วนให้ได้

ก็ขอกราบเรียนว่า สิ่งที่ท่านปรารถนาดี สิ่งที่ท่านให้กำลังใจผม สิ่งที่ท่านได้ทำทั้งหลายนั้นเป็นคุณูปการกับประเทศ และเราจะช่วยกันทำดีที่สุด เพราะว่าลูกหลานเราต้องโตขึ้นมาในสังคมที่ดี ถ้าเราปล่อยให้สังคมเป็นอย่างนี้ ลูกหลานเราโตขึ้นมาจะเป็นอย่างไร วันนี้เขาน่ารัก เขาบริสุทธิ์ แต่เมื่อวันหนึ่งที่เขาโตขึ้นมาแล้วเขาไม่สามารถที่จะมีภูมิคุ้มกันในเชิงของจริยธรรมและจิตใจแล้ว ขณะเดียวกันสังคมก็อ่อนแอ เท่ากับว่าเรากำลังจะปล่อยให้ลูกหลานเราโตขึ้นมาขาดคุณภาพเหมือนที่เราเห็นวันนี้ ลูกหลานเราสองสามล้านคนมีปัญหา

ผมจึงต้องมุ่งทรัพยากรที่มีอยู่แก้ปัญหา สิ่งที่เป็นปัญหาสำคัญของชาติก็คือ ความยากจน ยาเสพติด ซึ่งทั้งสองอย่างนี้ ส่วนหนึ่งและส่วนใหญ่มาจากคอร์รัปชัน เพราะคอร์รัปชันทำให้คนโลภและตัดสินใจในเรื่องที่ไม่ใช่ก็ต้องโง่ หรือบางทีก็โง่จริงๆ โง่เพราะกิเลส โง่เพราะความอยากได้ ผลสุดท้ายก็ดำเนินนโยบายและบริหารด้วยความโง่ ซึ่งอาจจะโง่จริง หรือโง่เพราะกิเลสครอบงำ ก็เลยทำให้บ้านเมืองเสียหาย วันนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำจัดคอร์รัปชันเพื่อให้ความโง่ลดลงครึ่งหนึ่ง แล้วก็มาแก้ปัญหาความยากจนและยาเสพติด หลังจากนั้นเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องอื่นเราก็ต้องทำ แต่ไม่ใช่เรื่องยาก แต่วันนี้คนไทยอ่อนแอ ทำอย่างไรก็หมด มันเหมือนเราเหนื่อยลงไปจนถึงที่รื้อ เทเท่าไรก็หมด เมื่อเงินมีน้อย จะใช้ทั้งที่ก็ต้องใช้ให้เกิดประโยชน์ที่สุด ก็ต้องลงไปที่ประชาชน คนมานั่งบริหารประชาธิปไตยกำลังหลงว่า ต้องบริหารประชาธิปไตย ความจริงไม่ใช่ครับ! ต้องบริหารความผาสุกของประชาชน ประชาธิปไตยเป็นกติกาที่เราต้องปฏิบัติ อย่าไปหลงกับประชาธิปไตยจนทำให้ความผาสุกของประชาชนเสียไป แต่ต้องรักษาประชาธิปไตยให้ดีที่สุด เพราะประชาธิปไตยนำไปสู่ความร่วมมือซึ่งกันและกัน การรับฟังซึ่งกันและกัน การเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แต่เพื่ออะไรครับ! เพื่อความผาสุกของประชาชน ไม่ใช่เพื่อความผาสุกของผู้ที่กินเงินเดือนประชาชนภายใต้กรอบของประชาธิปไตย...ไม่ใช่

นั่นคือสิ่งที่ผมพยายามจะแยกแยะและอธิบายให้สังคมเข้าใจ แล้วเราจะได้เดินด้วยกันถูก ถ้าเราเข้าใจไม่ตรงกัน เราเดินด้วยกันไม่ได้ เราจะก้าวเดินไปด้วยกันอย่างมีพลัง แล้วที่ผมบอกว่าเราต้องใช้พลังแผ่นดิน เรามีพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระนามว่าภูมิพล ซึ่งแปลว่า พลังแผ่นดิน เราต้องใช้พลังทั้งแผ่นดินนี้แหละมาฟื้นฟูประเทศไทย แต่ไม่ได้หมายความว่า เราจะต่อต้านต่างชาติ ไม่ใช่ครับ เรากำลังบอกว่า เราต้องหันกลับมาดูเพื่อนร่วมชาติของเราให้แข็งแรง เราจะได้คบต่างชาติแบบไม่ต้องเสียเปรียบ แต่ไม่ใช่ไม่คบใคร เวลาคนหันไปมองเพียงซีกหนึ่งก็คิดว่าผมกำลังจะหันกลับมาใหม่ เริ่มต้นประเทศไทยให้ปึกแผ่น ไม่ใช่ ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจเปิด แต่จะเปิดอย่างชนิดที่คนไทยต้องแข็งแรง ไม่ใช่เปิดแบบคนไทยอ่อนแอ

ขอขอบคุณในความปรารถนาดีอีกครั้งนะครับ และหวังว่าเราคงจะช่วยกันคนละไม้คนละมือ ขอขอบคุณครับ

## มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิรูปภาครัฐและการกระจายอำนาจ

รวบรวมโดย กุลภา วจนสาระ  
ที่มา : สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 29 มกราคม 2545

เรื่อง การเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามโครงการถ่ายโอนงาน/กิจกรรม บริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2545

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบและเห็นชอบให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ถือปฏิบัติเกี่ยวกับแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามโครงการถ่ายโอนงาน/กิจกรรม บริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 โดยมีมอบอำนาจการโอนเงินประจำวงงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 โครงการถ่ายโอนงาน/กิจกรรม บริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างสำนักเบิกที่เป็นสำนักงานคลังจังหวัด กับสำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ ภายใต้แผนงาน งาน/โครงการ หมวดและรายการเดียวกันภายในจังหวัด ตามวงเงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับให้แก่หัวหน้าส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ โดยขอให้หัวหน้าส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการแทนต่อไป และให้รายงานสำนักงบประมาณ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรมบัญชีกลาง และส่วนราชการเจ้าของงบประมาณทราบโดยเร็ว อย่างช้าภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มีการโอนเปลี่ยนแปลง ตามที่สำนักงานงบประมาณเสนอ

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 15 มกราคม 2545

เรื่อง แผนพัฒนาการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ 4 ที่มีมติเห็นชอบให้ประกาศใช้แผนพัฒนาการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และแผนปฏิบัติการช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2549 และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ โดยให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจัดทำในรูปของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้ประชาชนทราบต่อไป โดยให้รับข้อสังเกตไปพิจารณาด้วยว่ามีความจำเป็นต้องปรับปรุงแผนปฏิบัติการฯ ประการใด เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตตามประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเมือง สมควรจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน และหน่วยงานดังกล่าวควรมีลักษณะถาวรหรือชั่วคราวจึงจะสอดคล้องกับความจำเป็น ก่อนดำเนินการประกาศหรือไม่ และให้สำนัก

เลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับไปพิจารณาดำเนินการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการและสำนักงาน ฯ เพื่อกำกับติดตามการดำเนินงาน โดยรับข้อสังเกตตามประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับการให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งรัดดำเนินการกำหนดตัวชี้วัดและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ไปพิจารณาดำเนินการให้คณะกรรมการที่จะจัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี รับไปพิจารณาดำเนินการให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการเป็นการถาวรต่อไป โดยให้รับข้อสังเกตในเรื่องการจัดตั้งและสถานะของสำนักงาน ฯ ไปพิจารณาดำเนินการสำหรับองค์ประกอบของคณะกรรมการให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีพิจารณาที่ผู้เหมาะสมเป็นที่ยกย่องของสังคม มีประสบการณ์ทางการเมือง มีแนวคิดที่เป็นกลางในทางการเมืองโดยไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเข้าร่วมเป็นกรรมการ

**มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 15 มกราคม 2545**

**เรื่อง การทบทวนโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน**

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้รองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร) รับไปพิจารณาความเหมาะสมของระบบและโครงสร้างการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในภาพรวม รวมทั้งพิจารณาขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้เกิดความชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อน ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารและการกระจายงบประมาณไปสู่ท้องถิ่นเกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกัน และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ

**มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 8 มกราคม 2545**

**เรื่อง การมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ CEO**

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่ส่วนราชการต่าง ๆ ได้แจ้งผลการพิจารณา เรื่อง การมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ CEO โดยส่วนราชการที่แจ้งว่า สามารถมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ CEO ได้แก่ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สำหรับส่วนราชการที่เห็นว่า ไม่สามารถมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ CEO ได้แก่ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ มอบให้กระทรวงมหาดไทยรับไปพิจารณาดำเนินการตามแนวทางตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2544 แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

**มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 27 พฤศจิกายน 2544**

**เรื่อง ร่างแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้นตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ แล้วให้รายงานต่อรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน และประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป โดยให้คณะกรรมการ ฯ รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรี (ที่ให้ส่วนราชการที่ได้ใช้จ่ายงบประมาณเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจของส่วนราชการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นล่วงหน้าไปแล้ว หรือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากร่างแผนปฏิบัติการ ฯ ยังไม่มีผลใช้บังคับ โดยให้คณะกรรมการ ฯ ช่วยดูแล้วจะสามารถดำเนินการได้แค่ไหน และควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร และแผนปฏิบัติการดังกล่าวควรมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ครบวงจรเพื่อให้การกระจายอำนาจตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยให้หน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้วย ทั้งนี้ การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะแรกอาจมีปัญหาเกี่ยวกับส่วนราชการต่าง ๆ ในการดำเนินการตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่สำคัญ จึงควรมีการร่วมมือซึ่งกันและกัน เช่น การตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อเรียนรู้และสร้างความพร้อม นอกจากนี้ การถ่ายโอน ฯ ควรเสร็จสิ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 สำหรับการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายในปี 2549 มีรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้น เป็นการกำหนดสัดส่วนต่อรายได้ที่สูงซึ่งจะมีปัญหาในเรื่องงบประมาณ) ไปประกอบการพิจารณาด้วย

**มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 12 พฤศจิกายน 2544**

**เรื่อง การปรับบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างส่วนราชการ**

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการของการจัดโครงสร้างส่วนราชการในระดับกระทรวง เป็น 17 กระทรวง และ 1 ทบวง ตามที่สำนักงาน ก.พ. เสนอ และมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีที่กำกับการบริหารราชการแต่ละกระทรวง ทบวง เป็นผู้ดูแลรายละเอียดของกระทรวง ทบวง ในสายงานของตน โดยเพิ่มรองนายกรัฐมนตรี (นายพิทักษ์ อินทรวินัยนันท์) ดูแลรับผิดชอบการจัดรายละเอียดของสำนักนายกรัฐมนตรีเพิ่มขึ้นอีกกระทรวงหนึ่ง และให้รองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร) เข้าร่วมหารือด้วย สำหรับกระทรวงและส่วนราชการใดที่รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) รับผิดชอบ หากกระทรวงและส่วนราชการนั้นรองนายกรัฐมนตรี (นายพิทักษ์ อินทรวินัยนันท์) เคยกำกับดูแล และได้จัดทำในเรื่องนี้มาแต่ต้น ให้รองนายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ร่วมกันพิจารณาจัดทำรายละเอียดด้วย ทั้งนี้ ให้สำนักงาน ก.พ. และคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ ร่วมกันเสนอข้อมูลและแนวทางการจัดรายละเอียดของแต่ละกระทรวง ทบวง กรม โดยไม่กระทบโครงสร้างใหญ่ที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว กับให้รองนายกรัฐมนตรีทุกท่านเร่งรัดจัดทำรายละเอียดแต่ละกระทรวงให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม 2544 ส่วนในด้านกฎหมายซึ่งในเรื่องนี้ต้องออกกฎหมายและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหลายฉบับ ให้คณะกรรมการปรับปรุงกฎหมายเพื่อการพัฒนาประเทศ (นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธานกรรมการ) ได้ร่วมศึกษาตั้งแต่ต้นและเตรียม

การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้แล้วเสร็จโดยด่วน เพื่อให้ทันเสนอรัฐสภาในสมัยประชุมสามัญทั่วไป  
สมัยหน้า

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 12 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง การมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ CEO

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบผลการพิจารณา เรื่อง การมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ CEO ตามที่กระทรวงคมนาคม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงาน ก.พ. เสนอ และให้กระทรวงมหาดไทยรับข้อเสนอดังกล่าว ไปพิจารณา  
ดำเนินการ รวมทั้งให้กระทรวง ทบวง กรม รับความเห็นของสำนักงาน ก.พ. (เกี่ยวกับขั้นตอนการ  
มอบอำนาจของปลัดกระทรวงและอธิบดีให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อทำหน้าที่ CEO) ไปพิจารณา  
ดำเนินการ โดยให้ประสานกับกระทรวงมหาดไทย และให้กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าของเรื่องผู้รับ  
ผิดชอบ และรายงานผลให้คณะรัฐมนตรีทราบต่อไป ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีข้อสังเกตว่า ในขั้นต้น ให้  
แต่ละกระทรวงพิจารณามอบอำนาจของปลัดกระทรวงให้หัวหน้าส่วนราชการของตนในจังหวัดเพื่อ  
บูรณาการเฉพาะ 5 จังหวัดนำร่องก่อน และให้มีคณะผู้บริหารจังหวัด เพื่อกำหนดทิศทางของ  
จังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด CEO เป็นหัวหน้าคณะผู้บริหาร ตัวแทนหัวหน้าส่วนราชการของ  
แต่ละกระทรวงในจังหวัดตามที่ได้รับมอบหมายกระทรวงละ 1 คน เป็นกรรมการ และให้ถือว่าทุก  
หน่วยงานมีสิทธิเท่ากัน กับให้คณะผู้บริหารจังหวัดจัดทำยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัดร่วมกัน  
โดยกระจายอำนาจหน้าที่แต่ละหน่วยงานอย่างเหมาะสม ส่วนทรัพยากรบุคคลและงบประมาณใน  
การดำเนินการ นั้น ให้ดำเนินการตามที่ได้รับการจัดสรรไว้แล้วตามปกติ โดยไม่มีการขอลิขิตพิเศษ  
ใด ๆ และเมื่อดำเนินการไประยะหนึ่งอาจต้องพิจารณากำหนดคุณลักษณะของผู้ว่าราชการจังหวัด  
CEO เพื่อกำหนดเป็นบรรทัดฐาน มอบให้กระทรวงมหาดไทยรับไปพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ  
เพื่อควบคุม ติดตาม ประเมินผล และเสนอแนะทั้งระบบ โดยให้รองปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็น  
ประธาน และให้ทุกกระทรวง ทบวง ที่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในจังหวัดแต่งตั้งผู้แทนซึ่งเป็นข้าราชการ  
การในระดับ 10 ร่วมเป็นกรรมการด้วย และให้รายงานผลให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและ  
รัฐมนตรีเจ้าสังกัดทราบด้วย

## นายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน วันเสาร์ที่ 9 กุมภาพันธ์ 2545

ที่มา : 1. คำกล่าวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี  
ในรายการ “นายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน”

ทางคลื่น F.M. 92.5 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันเสาร์ที่ 9 กุมภาพันธ์ 2545

2. ฝ่ายวิเคราะห์ข่าว สำนักโฆษก

[www.thaigov.go.th](http://www.thaigov.go.th)

### พี่น้องประชาชนที่เคารพครับ

วันนี้พบกันเช่นเคยนะครับ วันนี้วันที่ 9 กุมภาพันธ์วันนี้ปีที่แล้วครบ 1 ปีที่ผมได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ครบ 1 ปีพอดีสำหรับวันโปรดเกล้าฯ นะครับ ผมมานั่งทบทวนว่าผมได้ทำอะไรไปบ้างใน 1 ปีที่แล้ว ก็รู้สึกว่ามีกิจกรรมหลายอย่าง คงจะเอาไว้รายงานพี่น้องประชาชนวันหลังนะครับ

### สัปดาห์ที่แล้วปฏิบัติภารกิจอยู่ที่เชียงใหม่และเชียงราย

วันนี้ขอรายงานเฉพาะเรื่องที่ได้ทำไปประจำสัปดาห์เช่นเคยนะครับ เพื่อที่จะให้พี่น้องได้รับทราบว่ารัฐบาลของพี่น้องประชาชนได้ทำอะไรไปบ้างในสัปดาห์ที่ผ่านมา ผมคงจะบรรยายสั้น ๆ เนื่องจากช่วงนี้เป็นช่วงเลือกตั้งก็เลยจะเน้นเรื่องของงานสั้น ๆ นะครับ สัปดาห์ที่แล้วก็อยู่เชียงใหม่เป็นส่วนใหญ่ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ก็ได้ไปร่วมงานนมกรรมไม้ดอกไม้ประดับที่จังหวัดเชียงใหม่ ไปเยี่ยมโครงการพัฒนาออยตุงของสมเด็จพระย่า และก็มาเปิดถนนคนเดินที่เชียงใหม่

### ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ

วันจันทร์ที่แล้วมีงานหลายอย่างที่น่าสนใจครับ วันจันทร์ที่ 4 กุมภาพันธ์ ก็มีการประชุมยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตรงนี้เป็นจุดที่สำคัญมากเพราะสิ่งที่พูดจากันในช่วงการประชุมเชิงปฏิบัติการนั้น ส่วนหนึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจะเป็นกระทรวงใหม่ที่จะมีผลในวันที่ 1 ตุลาคม 2545 ก็จะเป็นกระทรวงที่มาดูแลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการลดช่องว่างระหว่างสังคมชนบทกับสังคมเมือง เรื่องของการลดช่องว่างของความรู้และความไม่รู้ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการได้ใช้เครื่องมือเหล่านี้ และเรื่องของการที่จะใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นไปประกอบกับความรู้ในวิชาอื่น เพื่อเกิดประโยชน์กับการพัฒนาสังคมไทย พัฒนาเศรษฐกิจไทยให้ทันกับโลก

### ส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์เพื่อเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสร้างรายได้เข้าประเทศ



จะใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในระบบการบริการของรัฐบาลทั้งหมด

## การปรับโครงสร้างภาคการเกษตร

36

ยังอยากจะอยู่ ผมก็คิดว่าเรื่องนี้ต้องดูภาพรวมของประเทศเป็นหลัก คงจะให้กระทรวงการคลังมาสรุปเพราะผมต้องการจะให้ประเทศนั้นลดการเป็นหนี้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

#### วงเงินงบประมาณปี 2546 ปรับลดลงเหลือ 999,900 ล้านบาท

&nbsp; &nbsp; &nbsp; &nbsp; ส่วนเรื่องงบประมาณประจำปี 2546 ตอนนี้องค์กรการพิจารณาาก็เริ่มแล้ว สำนักงบประมาณก็เสนอมาเป็นงบวงเงิน 1 ล้านล้านบาท แต่ว่าผมต้องการจะส่งสัญญาณให้กับนักลงทุนทั้งหลายได้มองว่าประเทศไทยเรายืดวินัยการเงินการคลังมาก อะไรที่เป็นหนี้มากไม่ดี เพราะว่าถ้าเราตั้งงบประมาณไว้สูงเราต้องกู้เข้ามา เพราะว่าขาดดุล ผมก็พยายามให้ขาดดุลน้อยหน่อยและต้องการส่งสัญญาณให้รู้ว่ารัฐบาลกำลังมุ่งเข้าไปสู่จุดของงบประมาณสมดุล หมายความว่ารายได้กับรายจ่ายเท่ากัน วันนี้รายจ่ายมากกว่ารายได้ ก็เลยส่งสัญญาณโดยผมตัดงบกลางซึ่งเป็นงบที่ผมมีอำนาจในการสั่งจ่ายเอง 100 ล้านบาท ทำให้งบประมาณวงเงิน 1 ล้านล้านบาทเหลือเป็น 999,900 ล้านบาท คงไม่ได้หมายความว่าเราจะถือโชคลอตเตอรี่อะไร แต่ต้องการให้ทางจิตวิทยาให้รู้ว่าตัวเลขกำลังเริ่มลดลง เพื่อจะให้เห็นว่าเราจะไม่กู้เงินมากกระตุ้นเศรษฐกิจ เพราะการกู้เงินตรงนี้ในที่สุดแล้วก็ทำให้เราเป็นหนี้มาก ค่าเงินบาทก็จะไม่มีเสถียรภาพ เลยต้องหาทางที่จะทำอะไรให้ประเทศไทยเข้มแข็ง ก็เลยต้องสร้างความพอดีระหว่างการกระตุ้นเศรษฐกิจกับการขาดดุลที่ต้องเป็นหนี้เข้ามา ก็เลยตัดงบลงไปเหลือ 999,900 ล้านบาท

#### อนุมัติโครงการให้นักศึกษาใช้เวลาว่างในช่วงปิดภาคเรียน

&nbsp; &nbsp; &nbsp; &nbsp; คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติโครงการอันหนึ่งเพื่อชุมชนและนักศึกษาโดยตรง ซึ่งเป็นเงินจากงบกระตุ้นเศรษฐกิจ 58,000 ล้านบาท ก็อนุมัติไป 107 ล้านบาท เพื่อจะให้ทบวงมหาวิทยาลัยไปร่วมกับมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ให้นักศึกษาได้ใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ในช่วงปิดเทอม ก็จะให้นักศึกษาไปอยู่กับชุมชนไปเป็นกลุ่ม ไปแลกเปลี่ยนกัน นักศึกษาก็ไปเรียนรู้จากชุมชน แต่ขณะเดียวกันนักศึกษาก็เอามิติของความเป็นคนรุ่นใหม่ ของการที่ได้เห็นอะไรที่แตกต่างไปเล่าให้ชุมชนฟัง เช่น การไปช่วยเขาออกแบบหรือช่วยเขามองแนวคิดด้านการตลาด ไปช่วยเขามองเรื่องการรักษาสัตว์แวดล้อม หรือไปช่วยเขาเก็บข้อมูลในเรื่องของประวัติศาสตร์ และนักศึกษาเหล่านี้ก็จะกลับมาเขียนรายงาน ก็เหมือนกับที่เราส่งคนไปศึกษาแล้วก็ไปให้ความรู้ถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน ชาวบ้านเรียนรู้จากนักศึกษา นักศึกษาเรียนรู้จากชาวบ้าน และก็กลับมารวบรวมเป็นรายงานเพื่อจะทำให้เราเห็นภาพเห็นอะไรมากขึ้น ขณะเดียวกันนั้นช่วยนักศึกษาให้ได้มีรายได้ระหว่างปิดเทอม แล้วได้ใช้เวลาปิดเทอมอย่างสร้างสรรค์ไม่ไปมั่วสุมในสิ่งที่ไม่ดี โครงการนี้คิดว่าจะรองรับนักศึกษาประมาณ 6,000 คน อาจารย์ที่จะไปดูแลอีก 300 คน ก็อยู่ที่ว่านักศึกษาจะสนใจไปมากน้อยเท่าไร ก็สมารถที่จะปรับตัวเลขจำนวนนี้ได้

#### มอบหมายให้แต่ละส่วนราชการไปพิจารณาหาผู้กระทำผิดกรณีค่าปรับ 6,200 ล้านบาท

&nbsp; &nbsp; &nbsp; &nbsp; คณะรัฐมนตรีได้รับทราบความคืบหน้าการสืบสวนสอบสวนคดีค่าปรับ 6,200 ล้านบาทของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ฟังดูแล้วก็เห็นว่าถ้าชิ้นงานกันอย่างนี้ประเทศชาติเสียหายมาก จึงมีการมอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ซึ่งยังทำอยู่ แล้วน่าจะไม่เป็นผลที่ดีต่อการสืบสวนสอบสวน อันนี้แต่ละส่วนราชการเขาก็รับไปเพื่อที่จะไปพิจารณา การสืบสวนตรงนี้ยังไม่จบนะครับ ยังต้องสืบสวนต่อไปอีก ในขั้นนี้พบใครที่เห็นว่ามีผิดที่ชัดเจนแล้วยังรับราชการอยู่ก็ต้องให้พักไปก่อน แต่ให้ความเป็นธรรมนะครับ ถ้าพักไปแล้วสอบสวนต่อไปเขาสุจริตแล้วไม่มีความผิด เขาก็กลับมาทำงานใหม่ได้ อันนี้ก็เป็นเรื่องที่แต่ละส่วนราชการจะไปพิจารณา เราก็ต้องมีการพิจารณาที่เด็ดขาด แต่เท่าที่ผมดูประเมินแล้วนะครับ ก็มั่นใจว่า 6,200 ล้านบาทนั้น ถ้ารัฐบาลเกิดแพคดีจริง ๆ ก็คงจ่ายไม่ถึง ไม่มีเหตุผลค่าปรับสำหรับ 6,200 ล้าน



บสท.จะเอาหนี้มาเจรจาเพื่อให้ลูกหนี้เจ้าหนี้สามารถตกลงกัน เพื่อให้ลูกหนี้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้

รัฐบาลมีหน้าที่ที่จะต้องทำให้ภาคธุรกิจเดินหน้าไปได้

ในอีก 3 ปีข้างหน้าอุตสาหกรรมก่อสร้างน่าจะมีงานมากพอสมควร

39

1

—

•



•

# จับกระแสความเคลื่อนไหวปฏิรูปภาครัฐ ในรอบเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์

สรุปและเรียบเรียงโดย กุลภา วจนสาระ  
โครงการประสานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคม สกว.

## เดือนมกราคม

มีความเคลื่อนไหวในส่วนของการปฏิรูปการศึกษา โดยสพศ. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเอทีบี ในการวิจัยโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนจำนวน 250 โรงเรียน ผลการวิจัยของศ.สุมนต์ อมรวิวัฒน์ พบว่า การปฏิรูปการเรียนรู้มีโอกาสสำเร็จได้ หากครูได้รับการนิเทศก์จากผู้บริหารแบบกัลยาณมิตร ลดวัฒนธรรมอำนาจ รวมไปถึงเปิดโอกาสให้เด็กและครูได้เรียนรู้ร่วมกัน ศ.นงลักษณ์ วิรัตน์ชัย พบว่า ควรจะมีการวางแผนเรื่องการเรียน การสอน รวมไปถึงการประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกันของทั้งครูและนักเรียน และให้มีการจัดกิจกรรมของนักเรียน รศ.บุญมี เนียนรอด ซึ่งวิจัยในเรื่องการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษาพบว่า ชุมชนมีความพร้อมสูง ที่จะเข้าร่วมในสถานศึกษา และผู้นำก็มีวิสัยทัศน์ทางวิชาการ นอกจากนี้ในโรงเรียนขนาดเล็กได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะพบว่า การปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จหากทุกคนปรับบทบาท โดยผู้บริหารควรร่วมคิดและสนับสนุน รวมทั้งให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากนักวิจัยด้วย (2 ม.ค. 45)

ในส่วนของการสร้างระบบราชการใหม่นั้น มีข้อสรุปเบื้องต้นว่าจะเพิ่มกระทรวงจาก 14 เป็น 20 กระทรวง แต่ยังคงผ่านอีกหลายขั้นตอน ทั้งคณะรัฐมนตรี และสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งหลักการใหญ่ของการพิจารณาคือการจัดกลุ่มการบริหารงานของส่วนกลางให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสม จากนั้นจะกระจายอำนาจไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นต่อไป โดยร.ต.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์กล่าวว่า แม้จะมีการเพิ่มกระทรวง ทบวงใหม่ แต่จะไม่มีการเพิ่มบุคลากรอย่างแน่นอน โดยจะใช้การเกลี้ยกล่อมให้แต่ละส่วนไปทำงานให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมมากขึ้น ส่วนเรื่องของการใช้จ่ายงบประมาณ คาดว่างบประมาณของปี 2547 จึงจะสามารถจัดสรรตามโครงสร้างระบบราชการใหม่ที่จัดขึ้นได้ (10 ม.ค. 45)

ในการประชุมคณะรัฐมนตรีวันที่ 8 มกราคม 2545 ได้มีประเด็นเรื่องการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ CEO โดยส่วนราชการที่แจ้งว่า สามารถมอบอำนาจให้ผู้ว่าฯทำหน้าที่ CEO ได้แก่ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สำหรับส่วนราชการที่เห็นว่าไม่สามารถมอบอำนาจให้ผู้ว่าฯทำหน้าที่ CEO ได้แก่ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ครม.ได้ให้กระทรวงมหาดไทยไปพิจารณาดำเนินการ

และต่อมาในวันที่ 15 มกราคม 2545 คณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติให้ประกาศใช้แผนพัฒนาการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และแผนปฏิบัติการช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2545-2549 โดย

ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจัดทำในรูปของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ให้พิจารณาว่า 1.ต้องปรับปรุงแผนปฏิบัติการอย่างไร (ในแง่ของอิสระในการบริหาร และลักษณะถาวรหรือชั่วคราว) 2.ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการและสำนักงานฯ เพื่อกำกับติดตามการดำเนินงาน (กำหนดตัวชี้วัด และประเมินผลการปฏิบัติงาน) 3.ให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการเป็นการถาวร (การจัดตั้งและสถานะของสำนักงานฯ) 4.องค์ประกอบของคณะกรรมการ (ได้แก่ผู้ที่เป็นที่ยกย่องของสังคม มีประสบการณ์ และเป็นกลางทางการเมือง)

### เดือนกุมภาพันธ์

ในส่วนของการทวงคืนศึกษาก็มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นพิจารณาร่างกรอบโครงสร้างอำนาจหน้าที่ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา โดยมีนายสุวิทย์ คุณกิตติ รมว.ศึกษาธิการ นายจำลอง ครุฑขุนทด และนางสิริกร มณีรินทร์ รมช.ศึกษาธิการ เป็นประธานที่ประชุมพิจารณาจัดโครงสร้างก.ศึกษาธิการสรุปว่า ให้ก.ศึกษาธิการมีหน่วยงานระดับทบวง 4 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวง ทบวงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทบวงการอุดมศึกษา และทบวงการอาชีวศึกษา โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลทั้ง 4 ทบวง ทั้งนี้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของ ก.ศึกษาธิการมีองค์กรเดียว และมีคณะกรรมการอยู่ในแต่ละทบวง ส่วนสนง.เขตพื้นที่การศึกษาสังกัดทบวงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนของ ก.วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ให้มี 2 ทบวง คือ สนง.ปลัดกระทรวง และทบวงศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย สนง.วัฒนธรรม และ สนง.ศิลปการ โดยข้อสรุปนี้จะสามารถใช้ได้ทันวันที่ 1 ต.ค.นี้

กระแสวิพากษ์วิจารณ์ต่อนโยบายปฏิรูประบบราชการขณะนี้ก็คือ การออกร่างพ.ร.บ.ฉบับแม่เพียงฉบับเดียว เพื่อยกเลิกร่างพ.ร.บ.ฉบับเก่าทั้งหมด และคณะรัฐมนตรีจะออกพระราชกฤษฎีกาสำหรับการบริหารงาน ทำให้เกิดข้อครหาว่า นายกษัยใช้อำนาจบริหารโดยไม่ผ่านการพิจารณาของสภา ทำให้ขาดความรอบคอบในการตรวจสอบ เป็นการปฏิวัติเงียบโดยยกอำนาจนิติบัญญัติให้กับรัฐบาล ขณะเดียวกันการขีดเส้นการปฏิรูประบบราชการให้เสร็จภายใน 1 ต.ค.นี้ก็อาจจะมียกข้อเสียในเรื่องขาดความรอบคอบ สำหรับกรณีนี้ นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีก็ได้ชี้แจงว่า 1.ร่างกฎหมายที่กำลังพิจารณามี 2 ส่วน คือ การจัดกระทรวง ทบวง กรมให้เป็นหมวดหมู่ (มีคณะทำงานด้านกฎหมาย โดยนายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธาน) และการจัดโครงสร้างการบริหารในกระทรวงต่าง ๆ (โดยนายปองพล อดิเรกสาร ประธานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ) โดยสิ่งสำคัญที่จะต้องทำให้สามารถดำเนินการในเดือนต.ค.นี้ คือ พ.ร.บ.วิธีการงบประมาณ เพื่อใช้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2547 ส่วนการจัดโครงสร้างภายในกระทรวงไม่ต้องทำให้แล้วเสร็จภายในเดือนต.ค.นี้ จึงยังมีเวลาที่จะรับฟังความเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งนายกษัยมีนโยบายให้ทุกฝ่ายให้ความเห็นอย่างกว้างขวาง และยืนยันว่าจะต้องปฏิรูประบบราชการให้เป็นประโยชน์กับประชาชนด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ (18-19 ก.พ. 45)

ทั้งนี้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรได้กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญของการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ว่า 1.การจัดกรม กองที่มีภารกิจเดียวกันไปอยู่ด้วยกัน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การลดค่าใช้จ่ายภาครัฐในอนาคต 2.พัฒนาการจัดกำลังคนที่เหลือในบางส่วนไปอยู่ในที่ขาดบางส่วน ถ้าสามารถทำขั้นที่ 1 ได้ ก็ถือเป็นการเริ่มต้นที่ดี ขณะเดียวกันพล.ต.บุญญฤต รูปขจร ประธานวุฒิสภาก็ได้เน้นถึง 1.ความรอบคอบในเรื่องบุคลากรที่เข้าไปบริหารราชการ 2.การวางแผนอำนาจของคนที่มียอำนาจอยู่ในมือ 3.องค์กรหรือสถาบันที่ตั้งใหม่ต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง 4.สำคัญที่สุดคือเงินเวลาที่เหมาะสม และทรัพยากรแผ่นดินที่รัฐบาลต้องดูแลให้เชื่อมโยงกับกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวข้อง (21 ก.พ. 45)

ทางด้านก.พ.ก็ได้จัดหลักสูตรอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับข้าราชการ 3 หลักสูตร คือ 1.หลักสูตรอบรมกลาง (เตรียมความพร้อมให้ข้าราชการเข้าใจการเปลี่ยนแปลง) 2.หลักสูตรว่าด้วยการเปลี่ยนกระบวนทัศน์เป็นข้าราชการยุคใหม่ (เน้นตัวผู้นำที่มีความเข้มแข็ง) 3.หลักสูตรเฉพาะของแต่ละกระทรวง (22 ก.พ. 45)

ส่วนความเคลื่อนไหวจากภาคองค์กรประชาชนนั้น ก็ได้แก่การวิพากษ์แนวทางการปฏิรูปโดยคณะกรรมการณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.) ว่าแนวทางไม่ชัดเจน รัฐบาลน่าจะประกาศทิศทางการปฏิรูปให้ประชาชนทราบ และให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เนื่องจากว่าการปฏิรูประบบราชการต้องมีรูปแบบที่พร้อมจะตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ไม่ใช่เน้นการบริหารที่ใหญ่โตเกินเหตุโดยไม่สนใจการมีส่วนร่วมของประชาชน และหลายหน่วยงานปฏิรูปเพื่อประโยชน์ของภาคเอกชน (25 ก.พ. 45)

สำหรับการประชุมกรมในเดือนก.พ.นี้ มีมติที่น่าสนใจก็คือ การมอบอำนาจและช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (CEO) โดย 1.ให้ผู้ว่าฯใช้หลักบริหารในการประสานและร้อยใจข้าราชการทุกฝ่ายในจังหวัดให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน 2.ให้ความร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ว่าฯและกำหนดแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องเชื่อมโยงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 3. ให้หัวหน้าส่วนราชการมอบอำนาจการบริหารงบประมาณและการใช้เงินประจำงวดเหลือจ่ายของส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดนําร่องให้ผู้ว่าฯโดยเร็ว (25 ก.พ. 45)

ในส่วนของการกระจายอำนาจ ก็มีการเสวนาเรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริบทขององค์กรที่เกี่ยวข้องภายในประเทศและต่างประเทศ จัดขึ้นโดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยนายจาตุรนต์ ฉายแสง รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ระบุว่า แผนปฏิบัติการกระจายอำนาจผ่านความเห็นชอบจาก ครม. และรัฐสภาแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการผลักดันให้แผนปฏิบัติการบังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ปัญหาของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่ผ่านมาได้แก่การจัดงบประมาณและงานให้ท้องถิ่นที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่เป็นปัญหามากที่สุดขณะนี้คือการกระจายบุคลากร เพราะทางฝ่ายข้าราชการก็ไม่อยากโอนย้ายไปอยู่ท้องถิ่น ส่วนท้องถิ่นก็ไม่อยากได้ข้าราชการที่มีชั้นสูง ๆ สุดท้ายคนก็ยังกองอยู่ที่ส่วนกลาง เป็นปัญหาตอจบประมาณ ทั้งทั้งงบประมาณส่วนหนึ่งได้ถูกโอนไปให้ท้องถิ่นแล้ว สำหรับทิศทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยืนยันว่ารัฐบาลจะผลักดันการกระจายอำนาจอย่างจริงจัง ชัดเจน และเหมาะสม โดยเตรียมความพร้อมให้กับท้องถิ่น และสนับสนุนราชการส่วนกลางให้ตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (28 ก.พ. 45)



# สรุปข่าวความเคลื่อนไหวปฏิรูปภาครัฐ ในรอบเดือนมีนาคมถึงเมษายน 2545

สรุปประเด็นโดย กุลภา วจนสาระ  
โครงการประสานงานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคม สกว.

## สรุปความเคลื่อนไหวในรอบเดือนมีนาคม

ยังคงเป็นเดือนที่มีความเคลื่อนไหวในเรื่องของ การปรับโครงสร้างการปฏิรูประบบราชการ โดยที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบร่างกฎหมาย 2 ฉบับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูประบบราชการ ได้แก่ ร่าง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน) และร่าง พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. .... (ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม) สาระสำคัญคือจะมีการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ให้มีทั้งสิ้น 20 กระทรวง แต่ละกระทรวงมีการจัดกลุ่มภารกิจ โครงสร้างใหม่จะไม่มีทบวง แต่มีส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมจำนวน 127 กรม โดยจะช่วยลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานของส่วนราชการ ลดการตั้งคณะกรรมการ ทำให้งานเดินหน้าได้รวดเร็ว ทุกส่วนราชการภายในกระทรวงมีการปรับปรุงภารกิจหมด ทั้งการยกเลิกงาน การถ่ายโอนงานไปหน่วยงานอื่นหรือ สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำนาจการปฏิบัติหน้าที่จะกระจายไปสู่ข้าราชการระดับล่างมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้มีความคล่องตัวในการจัดสรรงบประมาณ และจะมีคณะกรรมการพัฒนาและจัดระเบียบราชการ (กพร.) เป็นส่วนหนึ่งในการถ่ายเทบทบาทหน้าที่เดิมของก.พ. มาดูแลการปฏิรูปและการเสนอแนะการพัฒนาระบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ในช่วงเวลาของการถ่ายเทอำนาจและแก้ไขระเบียบราชการให้เสร็จภายใน 2 ปี ซึ่งมีรายละเอียดของกระทรวงต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. กระทรวงที่ใช้ชื่อเดิม 11 กระทรวง คือ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข
2. กระทรวงที่มีการเปลี่ยนชื่อใหม่ 3 กระทรวง คือ กระทรวงแรงงานและพัฒนาอาชีพ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการ และ
3. กระทรวงที่ตั้งขึ้นใหม่ 6 กระทรวงคือ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพลังงาน และกระทรวงวัฒนธรรม (12 มี.ค. 45)

ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล ก็มีการประชุมใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลครั้งที่ 1 ขึ้น โดยสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย และสมาพันธ์ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย เป็นผู้จัดการประชุมภายใต้หัวข้อ 7 ปีปลดปล่อยกับการพลิกโฉมประเทศไทย และการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องในโอกาสครบรอบ 7 ปีแห่งการสถาปนาอบต.ขึ้นที่อาคารอินดอร์สเตเดียม การกีฬาแห่งประเทศไทยหัวหมาก โดยมีนายสรอรรถ กลิ่นประทุม รมช.มหาดไทยเป็นประธานเปิดงาน และมีบุคลากรระดับ

นำทุกฝ่ายของอบต.ทั่วประเทศ 6,745 แห่ง หรือประมาณ 15,000 คนเข้าร่วมประชุม การประชุมครั้งนี้มีระยะเวลา 3 วัน ระหว่าง 1-3 มี.ค. โดยมีจุดมุ่งหมายให้ความรู้ทางวิชาการ รวมถึงระดมความคิดเห็นแก้ไขปัญหาของอบต. นอกจากนี้ยังมีการแสดงผลผลิตภัณฑ์ตำบลตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ร่วมด้วย (1 มี.ค. 45)

และก็มีข่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ CEO โดยกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง และกระทรวงศึกษาธิการสามารถมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ CEO ดำเนินการแทนได้ (5 มี.ค. 45) ต่อมาคณะรัฐมนตรีก็มีมติเห็นชอบการแต่งตั้งโยกย้ายหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดแบบบูรณาการ (Chief Executive Officer-CEO) โดยมีหลักการว่า การพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการระดับหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัด CEO ทุกจังหวัด ให้หัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ หรือความจำเป็นและเหมาะสมกับกระทรวงมหาดไทยก่อนดำเนินการ ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการภารกิจด้านต่าง ๆ มีความเป็นเอกภาพ และมีการทำงานเป็นทีม เพื่อให้การดำเนินงานสัมฤทธิ์ผล (19 มี.ค. 45)

ต่อเนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัด CEO คณะรัฐมนตรีก็มีมติให้มอบนโยบายเชิงบริหารในการปฏิบัติงานของเอกอัครราชทูตแบบบูรณาการ (Chief Executive Officer-CEO) ใน 6 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น ลาว อินเดีย สหรัฐอเมริกา และเบลเยียม (บรัสเซลส์) โดยให้รัฐมนตรีสั่งการปลัดกระทรวงให้ความร่วมมือแก่การปฏิบัติงานของเอกอัครราชทูตในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ สำหรับการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการระดับหัวหน้าหน่วยงานในสังกัดที่ประจำต่างประเทศ 6 ประเทศดังกล่าว ให้หัวหน้าส่วนราชการต้นสังกัดหารือความจำเป็นและเหมาะสมในการดำเนินการดังกล่าวกับกระทรวงการต่างประเทศก่อนด้วย (19 มี.ค. 45)

### สรุปความเคลื่อนไหวในรอบเดือนเมษายน

จากการผ่านร่าง พ.ร.บ.ปฏิรูประบบราชการ ร่าง พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นวาระเร่งด่วนเข้าสู่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 10 เม.ย. 45 ทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง ในแง่ของการรวบอำนาจไปจากฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น (1) การเพิ่มขนาดให้หน่วยราชการ เพราะมีกรมเพิ่มมากขึ้นและสายการบริหารงานยาวกว่าเดิม (2) ให้อำนาจแต่ละกระทรวงออกพระราชกฤษฎีกาตั้งหน่วยงานที่มีผู้บังคับบัญชาระดับอธิบดีได้ ซึ่งเป็นการตั้งกรมเพิ่มโดยไม่ต้องผ่านสภา (3) แก้ไขหลักการของการพิจารณางบประมาณ ที่เป็นหน้าที่หลักของสภา ให้อำนาจกับรองปลัดไต่ถามไปยังงบประมาณข้ามกรมหรือย้ายไปเป็นงบประมาณในโครงการอื่นได้ เป็นต้น (10 เม.ย. 45)

และจากการที่สมาชิกวุฒิสภาขอเข้าร่วมประชุมกับส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐประจำจังหวัดนั้น คณะรัฐมนตรีมีความเห็นว่าการประชุมของส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดเพื่อที่จะกำหนดนโยบาย หรือตัดสินใจในทางการเมือง และวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการเพื่อวางนโยบายและดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลอันเป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ซึ่งอาจจะเกินไปจากอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา และอาจขัดกับการที่จะต้องควบคุมฝ่ายบริหาร หรือทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ แต่อาจจะเข้าร่วมได้หากจังหวัดต้องการรับฟังความคิดเห็นเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ จังหวัดอาจเชิญสมาชิกวุฒิสภาเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมได้ (30 เม.ย. 45)

## สรุปข่าวความเคลื่อนไหวในรอบ 2 เดือน เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2545

สรุปและรวบรวมโดย กุลภา วจนสาระ  
โครงการประสานงานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคม สกว.

พฤษภาคม-เริ่มต้นจากมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องโครงการนำร่องเอกอัครราชทูต เพื่อการบริหารราชการในต่างประเทศที่เป็นเอกภาพ (เอกอัครราชทูต CEO) ซึ่งเป็นตัวแทนนายกรัฐมนตรีและเป็นเจ้าภาพหลักรับผิดชอบการบริหารราชการในต่างประเทศ บนกรอบของแผนยุทธศาสตร์ทวิภาคี และให้รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง หัวหน้าส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องสนับสนุนโครงการนำร่อง โดยจัดงบประมาณพิเศษให้เอกอัครราชทูต CEO ในปี พ.ศ. 2546 และกำหนดให้กระทรวงการต่างประเทศจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ CEO-Thailand ครั้งที่ 2 เพื่อประเมินผลการปฏิบัติตามโครงการนำร่องทั้ง 6 แห่งในเดือนสิงหาคม 2546 (7 พ.ค. 45)

ความคืบหน้าของร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร [ร่างพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....] ขณะนี้คณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เร่งพิจารณาระบบการปกครองท้องถิ่นในภาพรวมทั้งระบบ โดยเฉพาะการกำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรในเขตจังหวัด จัดทำข้อสรุปที่ชัดเจนเสนอนายกรัฐมนตรีก่อนเปิดสมัยประชุมรัฐสภาครั้งต่อไป (21 พ.ค. 45)

แต่ในส่วนของการพิจารณาการวิสามัญพิจารณาร่างพ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และพ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ก็ยังคงไม่มีข้อยุติในประเด็นของระยะเวลาที่กำหนดที่ต้องเริ่มใช้ในวันที่ 1 ต.ค. 45 ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับพ.ร.บ.งบประมาณ ปี 46 และยังมีข้อถกเถียงในประเด็นของการเพิ่มกระทรวง ตั้งกรมเพิ่มขึ้น เพิ่มทั้งงาน เงิน คน และสถานที่ ซึ่งสวนทางกับคำอธิบายในเรื่องความโปร่งใส ประหยัด และประสิทธิภาพ โดยคณะกรรมการฯได้มีการประชุม แก่ไขมาตรา 11 จากร่างเดิมที่ให้รองปลัดกระทรวงเมื่อคุมงานภารกิจใดแล้วให้รายงานต่อรัฐมนตรี โดยเปลี่ยนเป็นให้รายงานตรงต่อปลัดกระทรวง ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้สับสนในการทำงาน และสร้างความเป็นเอกภาพในกระทรวง และยืนยันว่าจะมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับเข้าสู่การประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยวิสามัญ พิจารณาร่วมกับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2546 และเชื่อว่าจะมีผลใช้บังคับได้ทันวันที่ 1 ต.ค. นี้แน่นอน (14 พ.ค. 45)

สถานการณ์ในส่วนของท้องถิ่นก็ร้อนแรงขึ้น เมื่อมีการนัดชุมนุมหน้าทำเนียบของสมาชิกสมาคมสันนิบาตเทศบาล เพื่อประท้วงรัฐบาลที่ปรับลดงบประมาณลง 1.6 หมื่นล้านบาท นำไปจัดสรรเป็นงบลงทุน ส่งผลให้งบกระจายอำนาจลดลงจาก 24% เหลือ 22.19% ต่อรายได้รัฐบาล โดยรัฐบาลพยายามจัดสรรเงินบนพื้นฐานของความไม่เป็นธรรมสู่ท้องถิ่น ด้วยการจัดสรรเงินเป็นงบอุดหนุนเฉพาะกิจจำนวนมาก เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องของตนเอง เปิดช่องให้มีการวิ่งเต้นของนักการเมือง ซึ่งจะใช้เงินนี้เพื่อหาเสียง และจะทำให้การจัดสรรเงินเกิดความไม่เสมอภาค และเปลี่ยนแปลงการจัดสรรภาษีล่อล่อนที่นำไปให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ทั้งหมด ทั้งที่ยังไม่มีการศึกษาในรายละเอียดถึงผลกระทบต่อรายได้ท้องถิ่น (เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)) ซึ่งแต่ละปีนับเป็นเงินถึง 60,000-80,000 ล้านบาท ทั้งที่รัฐธรรมนูญมาตรา 282, 283 และ

284 กำหนดให้รัฐส่งเสริมสนับสนุนการ กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยยึดถือความเป็นอิสระเป็นพื้นฐาน และการช่วยเหลือให้การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการดูแลตนเองอย่างอิสระ ด้วยการสนับสนุนงบประมาณและการจัดภาษีอากรอย่างเป็นสัดส่วน และในพ.ร.บ.แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้กำหนดไว้ว่า ภายใน 5 ปี หรือภายในปี 2549 รัฐต้องทำให้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสัดส่วน 35% การที่รัฐบาลเปลี่ยนเงินอุดหนุนทั่วไปปีละ 20,000 ล้านบาทเป็นงบอุดหนุนเฉพาะกิจนั้น ถือว่าขัดแย้งต่อหลักการกระจายอำนาจ เพราะเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ท้องถิ่นไม่สามารถใช้จ่ายอะไรได้ตามที่ตัวเองต้องการหรือที่กำหนดไว้ จะต้องเสนอโครงการมาให้ส่วนกลางพิจารณา ไม่มีอำนาจตัดสินใจได้เอง ขณะที่เงินอุดหนุนทั่วไปท้องถิ่นสามารถนำไปทำโครงการที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นนั้นได้ (20 พ.ค. 45)

และในที่สุด คณะกรรมการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ได้มีข้อสรุปร่วมกันให้เปลี่ยนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 14,000 ล้านบาทเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป แต่มีเงื่อนไขคือรัฐบาลสามารถกำหนดกรอบของกิจกรรม หรือกรอบของโครงการไว้กว้าง ๆ ดังนั้นหากท้องถิ่นจะใช้เงินดังกล่าว จะต้องอยู่ในกรอบที่รัฐบาลกำหนดไว้ โดยท้องถิ่นไม่จำเป็นต้องเสนอ โครงการเข้ามาที่ส่วนกลาง (28 พ.ค. 45)

ส่วนของความกังวลในเรื่องของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ หรือซีอีโอที่จะมีขึ้นในอนาคต อาจจะก่อให้เกิดบทบาทของ อบจ.ลดน้อยลง จนมีกระแสข่าวว่าจะมีการยุบ อบจ. ในอนาคต ซึ่งรัฐบาลมองว่าเป็นหน่วยงานที่เข้าซ้อนทับเทศบาลและ อบต. ก็มีผู้ให้ความเห็นว่าหากท้องถิ่นคือ อบต.มีความพร้อมมากขึ้น อบจ.คงต้องเปลี่ยนบทบาทและหน้าที่ใหม่ แต่คงไม่ยุบ อบจ. แม้ว่าจะมีความไม่ชัดเจนในหลาย ๆ เรื่อง เช่น งบประมาณการถ่ายโอนยังไม่ชัดเจน ความเป็นอิสระของ อบจ. ไปจนถึงการแบ่งเขตเลือกตั้ง (31 พ.ค. 45)

มิถุนายน-ต่อเนื่องจากการที่ตัวแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เข้าพบนายกรัฐมนตรีที่รัฐสภา ขอให้มีการเร่งออกกฎหมายเลือกตั้ง อบจ.โดยตรง และไม่เห็นด้วยกับที่จะให้มีเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว เหมือนกับส.ส. นายกรัฐมนตรีก็ได้รับทราบ และเตรียมจัดระเบียบองค์กรปกครองท้องถิ่นใหม่ แก่ปัญหาการซ้ำซ้อนในอำนาจหน้าที่ก่อนจะกระจายอำนาจ ทั้ง อบจ. อบต. กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งคณะกรรมการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็เห็นด้วย เพราะโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัจจุบันยังมีปัญหาที่ซ้ำซ้อนในเรื่องอำนาจหน้าที่ เนื่องจากกฎหมายของแต่ละองค์กรออกมาต่างเวลา ไม่ได้มองภาพรวมอย่างจริงจัง หากมีการยกร่างกฎหมายขึ้นมาโดยรวมองค์กรท้องถิ่นทุกประเภทไว้ด้วย กัน ทั้ง อบจ. เทศบาล หรือ กทม. น่าจะทำให้เกิดมาตรฐานมากขึ้น (2 มิ.ย. 45)

เมื่อวันที่ 5 มิถุนายนมีการจัดสัมมนา “การบริหารของจังหวัดในยุคการปฏิรูประบบราชการ” ที่โรงแรมรอยัลริเวอร์ โดยคุณมนูญย์ วัฒนโกเมร รองปลัดกระทรวงมหาดไทยฝ่ายนโยบายและแผน ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งถึงการปรับเปลี่ยนแนวคิดทัศนคติในการทำงาน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงจากนโยบายปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งการปรับบทบาทภารกิจ โครงสร้าง และระบบการทำงานเพื่อลดความซ้ำซ้อนและให้เกิดความโปร่งใสว่า ก่อนหน้านี้กระทรวงมหาดไทยได้เตรียมรับการปรับตัว โดยเปิดโอกาสให้ข้าราชการกระทรวงอื่นที่มีความสามารถขึ้นดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ถูกขัดขวาง เพราะเชื่อว่าเป็นตำแหน่งของคนในกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น ซึ่งถือเป็นการปฏิเสธการมีส่วนร่วมพันธมิตรกับกระทรวงอื่น ดังนั้นเมื่อเกิดวิกฤติการบริหารภูมิภาค กระทรวงมหาดไทยจึงถูกโดดเดี่ยว และเมื่อมีการออกพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทำให้กระทรวงมหาดไทยสูญเสียสถานะบทบาท และต่อมามีการปรับปรุงพระราชบัญญัติเทศบาล อบต. และพระราชบัญญัติแผนขั้นตอนการกระจายอำนาจถือเป็นฟางเส้นสุดท้ายที่เชื่อมระหว่างมหาดไทยกับท้องถิ่น ส่วนระบบซีอีโอ นั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเป็นหลัก แต่ปัญหาขณะนี้คือความไม่ไว้วางใจ

ในการมอบอำนาจจากกระทรวง ทบวง กรมให้แก่ผู้ว่าฯ เพราะคิดว่าเป็นการมอบอำนาจให้กับกระทรวงมหาดไทย สำหรับคุณสมบัติของผู้ว่าฯ ซีอีโอ นั้น ได้แก่ (1) ต้องมีวิสัยทัศน์ (2) มีความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเทคโนโลยี หากความรู้ใส่ตัว (3) เป็นนักบริหารจัดการ ดัดสินใจอย่างมีเหตุผล คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม (4) บริหารอย่างเป็นระบบ โดยใช้ทั้งตานกที่มองไกลและตาหนอนที่มองใกล้ (5) ส่งเสริมให้บุคคลแสดงความคิดเห็นได้ และ (6) รู้จักการทำงานเชิงกลยุทธ์

ในส่วนของกฎหมายปฏิรูปนั้น ก็มีเสียงจากวุฒิสภาที่ไม่เห็นด้วยกับร่าง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และ พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ที่รัฐบาลเสนอ ซึ่งอาจจะไม่ยอมให้ผ่านการพิจารณาในสมัยประชุมวิสามัญ และต้องตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่าง 2 สภาขึ้นมาพิจารณาอีกครั้ง โดยรัฐบาลจะเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ทั้ง 2 ฉบับในสมัยประชุมวิสามัญเพื่อพิจารณาร่าง พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2546 ซึ่งประเด็นที่ยังมีข้อกังขาอยู่ก็คือ การเพิ่มกระทรวงเป็น 20 กระทรวง โดยมีกระทรวงใหม่ 6 กระทรวง ซึ่งเป็นกระทรวงขนาดเล็กทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ จึงน่าจะยุบรวมกระทรวงใหม่ 6 กระทรวงให้เหลือ 2 กระทรวง คือนำกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม และกระทรวงกีฬานันทนาการมายุบรวมกัน เพราะงานด้านการศึกษาและศิลปวัฒนธรรมไม่ควรแยกออกจากกัน และยุบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และกระทรวงพลังงานรวมด้วยกัน (11 มิ.ย. 45)

สำหรับโครงการผู้ว่าซีอีโอ หรือโครงการจังหวัดทดลองแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาใน 5 จังหวัด คือ ศรีสะเกษ ชัยนาท ลำปาง นราธิวาส และภูเก็ต โดยมีจังหวัดเปรียบเทียบกับคือ สุรินทร์ อ่างทอง พิษณุโลก บัตตานี และพังงา นั้น ขณะนี้ก็มีผลการประเมินผลระยะ 2 (1 ต.ค. 44-31 มี.ค. 45) โดยสถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และสถาบันราชภัฏภูเก็ต เป็นผู้ประเมินประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้ว่าฯ ผลงานที่เกิดขึ้น และความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้ว่าฯ ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด การแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน การแก้ไขปัญหาความยากจน การให้บริการของรัฐ และภาวะผู้นำของผู้ว่าฯ ผลสรุปมีดังนี้

(1). ศรีสะเกษและสุรินทร์ พบว่า ศรีสะเกษมีประสิทธิผลในด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดสูงกว่าสุรินทร์ ในด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ทั้งสองจังหวัดมีผลสำเร็จค่อนข้างสูง โดยศรีสะเกษมีประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงกว่าสุรินทร์อย่างเห็นได้ชัดในอัตราเพิ่มของหมู่บ้านที่ได้รับเงินกองทุนหมู่บ้าน และสัดส่วนของผลิตภัณฑ์ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ขณะที่สุรินทร์มีผลสำเร็จดีกว่าในด้านการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน สำหรับความพึงพอใจโดยรวม พบว่า ทั้งสองจังหวัดมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

(2). ชัยนาทและอ่างทอง พบว่า ชัยนาทประสบความสำเร็จในด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดมากกว่าอ่างทอง สำหรับการแก้ไขปัญหาความยากจน อ่างทองมีประสิทธิผลสูงกว่าชัยนาทในโครงการกองทุนหมู่บ้าน 4 และโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ขณะที่ชัยนาทดีกว่าอ่างทองในโครงการฟื้นฟูเกษตรกรหลังพายุไต้ฝุ่นและธนาคารประชาชน ส่วนความพึงพอใจในภาพรวมของชัยนาทเพิ่มขึ้น ขณะที่อ่างทองลดลงเล็กน้อย

(3). ลำปางและพิษณุโลก พบว่า ลำปางมีประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดสูงกว่าพิษณุโลกอย่างเห็นได้ชัด การแก้ไขปัญหาความยากจน ลำปางมีประสิทธิผลสูงกว่าพิษณุโลก ทั้งในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โครงการฟื้นฟูเกษตรกรหลังพายุไต้ฝุ่น และธนาคารประชาชน การแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ลำปางมีจำนวนเรื่องร้องเรียนกรณีทุจริตคอร์รัปชันเพิ่มจากเดิมมาก ส่วน ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของทั้งสองจังหวัดเพิ่มขึ้น

(4). นราธิวาสและปัตตานี พบว่า การแก้ไขปัญหายาเสพติดนราธิวาสมีประสิทธิผลสูงกว่าปัตตานี ในด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ทั้งสองจังหวัดไม่แตกต่างชัดเจน ส่วนการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัตตานีประสบความสำเร็จมากกว่า

(5). ภูเก็ตและพังงา พบว่า การดำเนินงานของภูเก็ตมีประสิทธิผลมากกว่าพังงาในด้านการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ส่วนในด้านแก้ไขปัญหาความยากจนและการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งสองจังหวัดไม่ปรากฏความแตกต่างที่ชัดเจน แต่ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของทั้งสองจังหวัดลดลง (24 มิ.ย. 45)

และในการประชุมพิจารณาร่าง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และร่าง พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ของคณะกรรมการวิสามัญรัฐสภา ก็ได้แก้ไขร่างของรัฐบาลที่ระบุให้บังคับใช้วันที่ 1 ต.ค. 45 เป็นบังคับใช้หลังวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีทีประกาศหลังวันที่ 30 ก.ย. สำหรับมาตรา 7 ที่รัฐบาลร่างไว้ว่ากระทรวงสามารถตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการ เพื่อรับผิดชอบภาระหน้าที่เฉพาะ โดยมีผู้บังคับบัญชาเป็นอธิบดีหรือเทียบเท่าอธิบดีได้นั้น กรรมการเสียงข้างมากได้แก้ไขเพิ่มเติม ให้การจัดตั้งดังกล่าวไม่ให้มีกำหนดอัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่ม ตามมาตรา 230 ในรัฐธรรมนูญ (28 มิ.ย. 45)

และคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาร่าง พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และร่าง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของวุฒิสภาได้ประชุมนัดสุดท้าย เพื่อสรุปผลการพิจารณาร่างกฎหมายปฏิรูประบบราชการทั้งสองฉบับ ที่ประชุมแถลงว่า การปฏิรูปครั้งนี้มีปัญหาหลายเรื่อง เช่น บางกระทรวงมีกรมเดียว แต่เมื่อมีการหักท่างก็เพิ่มกรมทั้งที่ภารกิจแตกต่าง นอกจากนี้ เติมนยังกำหนดไว้ว่ามีกลุ่มภารกิจแต่ก็ตัดออก ซึ่งเป็นการขาดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน นอกจากนี้ หลายกรมค่อนข้างรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง โดยให้อำนาจรัฐมนตรีเข้าไปคุมกรมมากขึ้น ซึ่งถ้าการปฏิรูปเป็นไปตามแนวทางนี้ ประชาชนจะไม่ได้อะไร (28 มิ.ย. 45)

และในวันที่ 29 มิ.ย. ก็ได้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยวิสามัญนัดพิเศษ เพื่อพิจารณาร่าง พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม วาระ 2-3 หลังจากคณะกรรมการวิสามัญร่าง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และร่าง พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ได้พิจารณาเสร็จแล้ว ซึ่งเป็นการประชุมต่อจากการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้ผ่านร่าง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแล้วเมื่อวันที่ 28 มิ.ย. โดยมีประเด็นถกเถียงอย่างกว้างขวาง เช่น มาตรา 7 สำนักนายกรัฐมนตรี คือสำนักงานสถิติแห่งชาติไม่ควรสังกัดกระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศ แต่ควรสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีเช่นเดิม สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคก็ควรสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการประสานและคุ้มครองผู้บริโภค ไม่ใช่สังกัดกระทรวงพาณิชย์ ทั้งนี้เพื่อถ่วงดุลอำนาจแทนประชาชนในยามที่องค์กรคุ้มครองผู้บริโภคภาคประชาชนยังไม่เข้มแข็ง หมวด 5 เกี่ยวกับกระทรวงกีฬาและกิจการเยาวชน ซึ่งกรรมการฯได้แก้ไขให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสังกัดสำนักนายกฯ แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาตามร่างของรัฐบาล (29 มิ.ย. 45)

# มติคณะรัฐมนตรีที่สำคัญ ในเดือนมิถุนายน 2545

ที่มา สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี [www.cabinet.thaigov.go.th/](http://www.cabinet.thaigov.go.th/)

สรุปโดย กุลภา วจนสาระ  
โครงการประสานงานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคม สกว.

ในเดือนนี้ มีมติของคณะรัฐมนตรีหลายเรื่องด้วยกัน คือ สำนักงบประมาณได้รายงานผลการอนุมัติเงินประจำงวดของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณถึงวันที่ 30 พฤษภาคม 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 923,028.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.2 ของวงเงินงบประมาณจำนวน 1,023,000 ล้านบาท เป็นการอนุมัติเงินประจำงวดสำหรับรายจ่ายลงทุน 208,729.1 ล้านบาท หรือร้อยละ 93.3 ของงบประมาณรายจ่ายลงทุน และรายจ่ายประจำ 714,299.2 ล้านบาท หรือร้อยละ 89.4 ของงบประมาณรายจ่ายประจำ สำหรับการอนุมัติเงินประจำงวดของโครงการถ่ายโอนงาน/กิจกรรมบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวนทั้งสิ้น 26,717.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.7 ของวงเงินงบประมาณโครงการถ่ายโอน ๔ จำนวน 27,061.8 ล้านบาท รวมทั้งการอนุมัติเงินประจำงวดปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 ของงานโครงการภายใต้งบกลางรายการค่าใช้จ่ายสำรองเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจมีจำนวนทั้งสิ้น 18,226.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.6 ของวงเงินที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ จำนวน 20,117.1 ล้านบาท (4 มิ.ย. 45)

ในส่วนของ แนวทางการรายงานผลการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลของกระทรวง ทบวง ก็ได้เห็นชอบตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร) เสนอผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี โดยกำหนดระยะเวลาให้กระทรวง ทบวง รายงานผลการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลร่วมกับผลการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ปีละหนึ่งครั้ง คือ ภายในสิ้นเดือนพฤศจิกายนของทุกปี และเมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกร่างต้นฉบับรายงานทั้งสองประเภทเสร็จสิ้นแล้ว จะส่งให้กระทรวง ทบวง ตรวจสอบ/แก้ไขปรับปรุง/เพิ่มเติมข้อมูลตามกรอบระยะเวลาหนึ่งปี (26 กุมภาพันธ์-26 สิงหาคม ของอีกปี) ก่อนนำออกเผยแพร่หรือส่งให้รัฐสภา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะกำหนดรูปแบบการรายงานที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้ง 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นผลการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลและส่วนที่เป็นผลการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ (4 มิ.ย. 45)

สรุปผลการจัดงานมหกรรมหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ระหว่างวันที่ 25 พ.ค.-2 มิ.ย. 45 ณ ศูนย์แสดงสินค้าอิมแพ็ค เมืองทองธานี โดยการจำหน่ายสินค้าของกลุ่มอาชีพจาก 75 จังหวัด และหน่วยงานต่าง ๆ ที่นำสินค้ามาจำหน่าย ผลจากการจำหน่ายสินค้า 9 วัน รวมเป็นเงิน 90,617,859 บาท รวมทั้งมียอดการสั่งซื้อสินค้าของผู้ค้าส่ง รวม 20,165,129 บาท รวมเงินที่ได้รับจากการจำหน่ายสินค้าทั้งสิ้น 110,782,988 บาท มีผู้เข้าชมงานประมาณ 331,000 คน และจากการประเมินความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวชมงาน มีความพอใจที่มีสินค้าหลากหลายให้เลือกและมีกิจกรรมสาธิตประกอบการผลิตให้ชม นอกจากนี้ ยังเห็นว่าควรจัดงานลักษณะนี้อีกอย่างน้อย 6 เดือนครั้ง สำหรับประเภทสินค้าที่ผู้เข้าร่วมชมงานสนใจมาก ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ผ้าและสิ่งทอ อาหารและเครื่องดื่ม ศิลปประดิษฐ์ เครื่องใช้และของใช้ทั่วไป ผลผลิตทางการเกษตรผลิตภัณฑ์จักสาน โดยคุณภาพสินค้า ผู้เข้าร่วมชม

งานมีความพึงพอใจคิดเป็นร้อยละ 91.82% ปริมาณสินค้าคิดเป็นร้อยละ 94.61% และราคาสินค้า คิดเป็นร้อยละ 83.36% (4 มิ.ย. 45)

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 3 ที่เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. .... (ให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม รัฐส่งเสริมให้มีการจัดบริการขั้นพื้นฐานหรือการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในสภาวะที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ช.) เป็นองค์กรระดับประเทศ ในส่วนขององค์กรระดับจังหวัดกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด และคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการกรุงเทพมหานคร (ก.ส.จ. และ ก.ส.ก.) การจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม การรับรองมูลนิธิหรือสมาคมหรือองค์กรเอกชนที่มีผลงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม) ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา (4 มิ.ย. 45)

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานความก้าวหน้าโครงการลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยตามนโยบายของรัฐบาล ผ่านระบบสถาบันเกษตรกร รอบ 6 เดือน (ต.ค. 44-มี.ค. 45) ซึ่งมีเกษตรกรสมาชิกสมัครเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 742,138 คนจากผู้ที่มิคุณสมบัติ 1,082,963 คน (68.53%) และได้ให้สถาบันเกษตรกรประกาศรับสมัครสมาชิกเข้าร่วมโครงการฯ รอบที่สองในเดือนมิถุนายน 45 สำหรับการเบิกจ่ายเงินชดเชยจำนวนดอกเบี้ยให้แก่สถาบันเกษตรกรที่ลดให้แก่สมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการฯ ในปีงบประมาณ 45 มีสถาบันเกษตรกรที่ปิดงบการเงินในเดือนธันวาคม 44 ถึงเดือนมีนาคม 45 จำนวนทั้งสิ้น 1,146 สถาบัน จำนวนสมาชิก 612,934 คน ปริมาณสินเชื่อจำนวน 27,754.243 ล้านบาท และจะเบิกจ่ายเงินชดเชยดอกเบี้ยให้แก่สถาบันเกษตรกร วงเงินทั้งสิ้น 410.62 ล้านบาทนั้น กระทรวงเกษตรฯ พิจารณาแล้วไม่มียกประมาณที่จะสามารถเจียดจ่ายตามแผนงานดังกล่าวได้ ดังนั้น กระทรวงเกษตรฯ จะขอใช้เงินจากงบกลาง ต่อไป (4 มิ.ย. 45)

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร ครั้งที่ 9 (มกราคม-มีนาคม 45) ซึ่งคณะกรรมการบริหารจัดการโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตรได้พิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการ 19 โครงการ วงเงิน 18,911.53 ล้านบาท (8 โครงการ ยังอนุมัติไม่ครบกรอบวงเงินตามมติคณะรัฐมนตรี 23 พ.ย. 42 และยกเลิก 1 โครงการ) ต่อมา 28 ก.พ. 45 ได้มีการประชุมหารือโดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มีมติให้ระงับการเบิกเงินกู้ตามแผนงานโครงการเงินกู้ดังกล่าวในส่วนที่เหลือ และให้ชิงกระด้นเศรษฐกิจแทน สำหรับส่วนราชการที่ได้รับการอนุมัติโครงการจากคณะกรรมการบริหารจัดการโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร จำนวน 19 โครงการนั้น สำนักงานประมาณได้อนุมัติค่าใช้จ่ายแล้วจำนวน 17 โครงการ วงเงิน 12,711.74 ล้านบาท โดยผลการดำเนินงานโครงการที่ได้ดำเนินการแล้ว ได้แก่ แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในเขตชลประทานและแหล่งน้ำธรรมชาติ แผนงานพัฒนาคุณภาพสินค้าและการจัดการผลผลิตของสถาบันเกษตรกร แผนงานเพิ่มศักยภาพการผลิตของชุมชน แผนงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร แผนงานจัดสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ และแผนงานปรับโครงสร้างองค์กร สถาบัน และระบบข้อมูล ส่วนการดำเนินงานตามกรอบมาตรการด้านนโยบาย (Policy Matrix) ซึ่งแสดงเจตจำนงจะดำเนินการ 72 รายการ นั้น ดำเนินการไปแล้ว 22 รายการ ส่วนที่เหลืออีก 50 รายการ ADB พิจารณาเห็นว่า มาตรการที่เป็นเงื่อนไขการเบิกจ่ายเงินกู้งวดสุดท้าย (Final Subtranche-\$100 m) มีความก้าวหน้ามากพอที่จะอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินนี้ได้ในเดือนเมษายน 45 (4 มิ.ย. 45)

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงสาธารณสุขรายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาทรักษาทุกโรค) ประจำปีเดือนพฤษภาคม 2545 ซึ่งผลการดำเนินงานเป็นที่น่า



พอใจ โดยตั้งแต่เดือนเมษายน-31 พฤษภาคม 2545 มีประชาชนมาใช้บริการโรงพยาบาลเกือบ 10 ล้านคน จากผู้ถือบัตรทองทั้งหมดกว่า 45 ล้านคนทั่วประเทศ แยกเป็นผู้ป่วยนอกประมาณกว่า 9 ล้านคน เข้ารับการตรวจรักษา รวม 21 ล้านครั้ง และมีผู้ป่วยที่ต้องนอนรักษาในโรงพยาบาลกว่า 8 แสนคน รวมวันนอน 3 ล้านกว่าวัน และยังได้ปฏิรูประบบบริการสาธารณสุข ให้สถานื่อนามัยเป็นสถานพยาบาลใกล้บ้านใกล้ใจประชาชน โดยยกระดับการบริการในสถานื่อนามัยทั่วประเทศให้เป็นศูนย์สุขภาพชุมชน ส่วนผลการดำเนินงานของศูนย์บริการการแพทย์เฉพาะทางเพื่อเพิ่มคุณภาพการบริการ โรงพยาบาลได้ผ่าตัดผู้ป่วยตามโครงการบัตรทองแล้ว 52 ราย และได้ลงไปช่วยพัฒนาศักยภาพโรงพยาบาลศูนย์ที่ต่างจังหวัดให้เปิดศูนย์การบริการการแพทย์เฉพาะทางเพิ่มมากขึ้นเพื่อเพิ่มคุณภาพการบริการ และที่สำคัญผู้ป่วยจะได้ไม่ต้องเดินทางไกล นอกจากนี้ ได้เพิ่มระบบการแพทย์ฉุกเฉินในบริการ 30 บาทรักษาทุกโรค ใน 31 จังหวัด พัฒนาคุณภาพยาในโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ให้ได้มาตรฐานสากล จัดทำแผน 30 บาทครอบคลุม 30 บาท ผู้ป่วยโรคเอดส์ 1,200 คน จัดตั้งคณะกรรมการแพทย์ควบคุมมาตรฐาน 30 บาทรักษาทุกโรค รวมทั้งการเร่งรัดให้กลุ่มแรงงานต่างเข้าสู่ระบบ 30 บาทรักษาทุกโรค โดยปัจจุบันมีแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนทำงานในประเทศไทยมีจำนวนกว่า 500,000 คน ซึ่งกลุ่มนี้ได้เข้าสู่ระบบการประกันสุขภาพแล้ว (11 มิ.ย. 45)

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ (ร่าง) แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล สร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม และให้ประกาศใช้ต่อไป โดยให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการบริหารแผนสู่การปฏิบัติ ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) เสนอ ทั้งนี้ ให้รับข้อสังเกตของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (เกี่ยวกับ (ร่าง) แผนการศึกษา ฯ ดังกล่าว ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจกับหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน การประสานการแปลงแผนและติดตามประเมินผลในทุกระดับต้องสอดคล้องกับการปรับโครงสร้างและภารกิจของกระทรวงที่จัดตั้งใหม่ และจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายในแต่ละช่วงระยะเวลาเพื่อประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ รวมไปถึงกำหนดงบประมาณสนับสนุนได้อย่างเหมาะสม และควรปรับแผนให้สอดคล้องสัมพันธ์กันตามภารกิจโครงสร้างกระทรวงใหม่ นอกจากนี้ การปรับแผนเป็นระยะจะต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดจนให้ความสำคัญกับระบบและกลไกในการประสานงานกับกระทรวงที่ดูแลงานดังกล่าวเพื่อให้แผนบรรลุตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ ส่วนการให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ฯ เป็นองค์กรการบริหารแผนไปสู่การปฏิบัติ ควรมีระบบกลไกในการประสานแผนและความร่วมมือกับหน่วยงานที่เป็นหน่วยบริหารแผนพัฒนาการศึกษาในระดับต่าง ๆ ดังกล่าว และคำนึงถึงปัญหาความซ้ำซ้อนกันในการทำงาน) ไปพิจารณา (17 มิ.ย. 45)

# รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองท้องถิ่นด้านรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

เขียนโดย รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์

การสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การให้ ประชาชน ปกครองตนเองมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ อย่างไรก็ตาม แม้การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการปกครองในพื้นที่เล็ก ๆ จำนวนประชากรไม่มากนักก็ตาม แต่ก็ยังนับว่าทั้งพื้นที่และจำนวนประชากรเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นไม่สามารถใช้สิทธิปกครองตนเองโดยตรงได้มากนัก การปกครองส่วนท้องถิ่นนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจึงเป็นด้วยการปกครองตนเองโดยอ้อม ผ่านสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือฝ่ายบริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

“ระบบการปกครองตนเองโดยอ้อม” ดังกล่าว แม้จะอธิบายได้ด้วยเหตุผลความจำเป็นที่ได้กล่าวมาข้างต้นก็ตาม แต่ระบบนี้ก็ทำให้ประชาชนห่างเหินกิจกรรมของท้องถิ่นของตน เมื่อเลือกตั้งสมาชิกสภา ท้องถิ่นหรือฝ่ายบริหารท้องถิ่นเสร็จแล้ว ประชาชนเหล่านั้นก็ถูกปล่อยไว้เบื้องหลัง โดยกิจกรรมของท้องถิ่นจะเป็นเรื่องของ “นักการเมืองท้องถิ่น” เท่านั้น สี่ห้าปีให้หลังประชาชนจึงมีสิทธิเลือกตั้งใหม่อีกครั้งหนึ่ง สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่นหลายประการ

ประการแรก เมื่อประชาชนรู้สึกว่าการเมืองในท้องถิ่นเป็นเรื่องของนักการเมืองท้องถิ่นเท่านั้น ประชาชนไม่รู้สึกรู้ว่าเทศบาล สุขาภิบาล อบต. หรือ อบจ. เป็นของตน การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือ เสียสละเพื่อท้องถิ่นของตนเองจึงไม่มี นับวันเราจึงเห็นภาพที่นักการเมืองท้องถิ่นห่างเหินจากประชาชนมากขึ้นเรื่อย ๆ นับวันความคิดสร้างสรรค์ในท้องถิ่นจะถึงทางตัน การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างเฉื่อยชา ขาดการพัฒนาในรูปแบบใหม่ ๆ

ประการที่สอง การห่างเหินจากท้องถิ่นของประชาชน ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นขาดการตรวจสอบจากประชาชน การดำเนินการที่ผิดพลาดบกพร่องจึงเกิดขึ้นได้ง่าย เพราะไม่มีความระมัดระวัง และอาจเลยเถิดไปถึงการฉ้อโกง คอร์รัปชันต่าง ๆ อีกด้วย แม้สภาท้องถิ่นจะคอยตรวจสอบฝ่ายบริหารท้องถิ่นอยู่บ้างก็ตาม แต่ก็เป็นการตรวจสอบที่ไม่มีประสิทธิภาพมากนัก ยิ่งในกรณีที่สภาท้องถิ่นเป็นพวกเดียวกับฝ่ายบริหาร โอกาสที่จะมีการตรวจสอบก็จะเท่ากับศูนย์ทันที

ผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงไม่รีรอที่จะสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่นให้มากขึ้น ซึ่งแยกเป็น 2 กรณีใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ การมีส่วนร่วมที่

บัญญัติไว้ในหมวด 9 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมที่บัญญัติไว้ในหมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยของรัฐธรรมนูญ

1.รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นที่บัญญัติไว้ในหมวด 9 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

หมวด 9 ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ตั้งแต่มาตรา 282 ถึงมาตรา 290 ในบรรดา 8 มาตรา ดังกล่าวจะพบว่าเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการการปกครอง ท้องถิ่นอยู่ 3 รูปแบบด้วยกัน

### 1.1 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

ในอดีตการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นมักเกิดจากรัฐเป็นผู้ดำเนินการ ผ่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ว่าราชการจังหวัด โดยบุคคลทั้งสองจะทำหน้าที่ “กำกับดูแล” องค์การปกครองท้องถิ่นแทนประชาชน อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มิได้จำกัดการถอดถอนไว้ให้เป็นอำนาจของ “รัฐ” เท่านั้น แต่ยังขยายไปสู่ “ประชาชน” อีกด้วย [1]

มีข้อสังเกตว่าการถอดถอนดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อผู้มีมาลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด และสามในสี่ดังกล่าวจะเห็นว่าควรถอดถอนออกจากตำแหน่ง

การให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วม ในการถอดถอนตัวแทนของตนเองจากตำแหน่งนี้ ตามความเห็นของ David Beetharm และ Kevin Boyle ซึ่งเขียนหนังสือเรื่อง “Democracy: Question and answers” ได้เสนอว่าเป็นลักษณะปกติอย่างหนึ่งของตำแหน่งผู้แทน คือการที่ มวลชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะตัดสินใจให้ผู้แทนของตนยุติการดำรงตำแหน่งนั้นอย่างกระตือรือร้นได้ และไม่จำเป็นต้องเป็นเพราะบุคคลนั้นมีความบกพร่องใด ๆ แต่อาจเป็นเพราะหัวหน้าพรรคหรือโครงการนโยบายของพรรคนั้นไม่เป็นที่ยอมรับอีกต่อไปแล้ว อันที่จริงกรณีนี้ไม่แตกต่างกันนักกับการที่ถูกจ้างในภาคธุรกิจเอกชนถูกทำให้ตกงานโดยทันควันเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของตลาด

### 1.2 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

เรื่องนี้แต่เดิมประชาชนก็มิได้มีสิทธิเช่นกัน อำนาจในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ดังนั้นข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ประชาชนเห็นด้วย แต่เป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไม่เห็นด้วย ข้อบัญญัตินั้นก็จะไม่ได้รับการพิจารณาแต่ประการใด รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้บัญญัติสิทธิดังกล่าวไว้โดยแจ้งชัด [2] โดยมีรายละเอียดวิธีการต่าง ๆ บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ได้กล่าวแล้วในหัวข้อ 1.1

แม้รัฐธรรมนูญจะบัญญัติเงื่อนไขไว้ค่อนข้างสูง จนอาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ แต่ก็นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ และอาจนำไปสู่การปฏิรูปกระบวนการนิติบัญญัติในอนาคต

การที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการเสนอข้อบัญญัติ ท้องถิ่น อาจเป็นเพราะเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่นที่มีหลักประการหนึ่ง คือ การขยายโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสาธารณะให้ประชาชนทุกคนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเสนอความต้องการ และแนวทางการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตนเองได้ ซึ่งถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชนต่อการเมืองการปกครองท้องถิ่น ขณะเดียวกันยังเป็นสิทธิในการแสดงออกทางการเมือง โดยภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ได้เปิดโอกาสไว้ให้ประชาชนมีสิทธิทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมืองที่กว้างขวางขึ้น และสิทธิประการหนึ่งคือ สิทธิในการเสนอข้อกฎหมายทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

### 1.3 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

เดิมที่การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นถูกผูกขาดโดยรัฐ แม้แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็แทบไม่มีสิทธิมีเสียงในองค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น มีพิกัดต้องพูดถึงประชาชนคนธรรมดา

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนอกจากจะเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีตัวแทนของตนในองค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับเดียวกันนี้ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถเข้าร่วมกับองค์กร บริหารงานบุคคลส่วน ท้องถิ่นระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติ ระดับท้องถิ่นแต่ละประเภท ระดับจังหวัด หรือระดับท้องถิ่นแต่ละแห่ง โดยการเข้าร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ [3] ที่มีจำนวนหนึ่งในสามของกรรมการดังกล่าวตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานบุคคลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่กำหนดให้จะเริ่มตั้งแต่

- บทบาทประชาชนต่อการเลือกตั้ง "ผู้แทน" ไปทำหน้าที่แทนตนในการออกกฎหมายเกณฑ์กติกา และ "ผู้แทน" ที่ประชาชนเลือกตั้งไปนั้น ก็จะจัดตั้ง "ผู้ปกครอง" ให้ผู้บริหารดูแลคน ทำตามกติกากฎหมายเกณฑ์ และดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ประชาชนจึงมีบทบาทหน้าที่ที่จะเลือกตั้ง "คนที่มีความสามารถ" ไปเป็น "ผู้แทน" ของตน เพราะหากประชาชนไม่รู้จักเลือก คือ เลือกแบบอำมาตสินจ้าง ทุกอย่างก็จะไม่ดีหมด ดังนั้นประชาชนจึงอยู่ในฐานะผู้กำหนดการเมืองผ่านการเลือกตั้ง เพราะคณะผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นเช่นใด ผู้มีส่วนที่จะกำหนด/จัดตั้งและรับผิดชอบต่อการกำหนดนั้น คือ "ประชาชน"

- บทบาทของประชาชนในฐานะเป็นผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิในองค์กรท้องถิ่นจึงเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง รัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้บุคคลทุกคนหากมีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ สามารถมีสิทธิที่จะเข้าร่วมเป็นผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิในระดับท้องถิ่นได้ และจะมีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาโยกย้าย เลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การลงโทษพนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในหมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของชุมชนไทยไว้อย่างกว้างขวาง ซึ่งทำให้ประชาชนในท้องถิ่นทั้งหลายสามารถมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้หลายประการ

### 2.1 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน

มาตรา 56 ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติเรื่องนี้ไว้อย่างแจ่มชัด [4] ว่านับแต่บัดนี้ต่อไปเรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นไม่ได้เป็นเรื่องของนักการเมืองท้องถิ่นเท่านั้น แต่ประชาชนทั้งหลายสามารถมีส่วนร่วมได้เช่นเดียวกัน หากท้องถิ่นปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติอันนำมาซึ่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ประชาชนทั้งหลายมีสิทธิที่จะฟ้องร้องต่อศาลได้ (มาตรา 56 วรรค 3) ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 62 ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติรองรับไว้โดยชัดแจ้งว่าให้ประชาชนฟ้องราชการส่วนท้องถิ่นได้ [5]

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถือว่าเป็นจุดสำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจการปกครองตนเองของท้องถิ่น เพราะเป็นการกระจายอำนาจในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ชุมชน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง เป็นประชาธิปไตยที่ตอบสนองในการแก้ไขปัญหาของประชาชนเป็นประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น ตามหลักการและแนวคิดเรื่องสิทธิชุมชน (Community Rights) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ตอบโต้กับการพัฒนาตามแนวทางทุนนิยม ด้วยการให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกที่จะรับหรือไม่รับการพัฒาที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ของชุมชน ดังนั้นการยอมรับให้ชุมชนมีสิทธิในฐานะทรัพยากรท้องถิ่น นับเป็นกฎเกณฑ์สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะส่งผลให้การใช้อำนาจตามระบอบประชาธิปไตยเป็นไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยได้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ชุมชนสามารถดูแลได้นั้น มีดังนี้ [6]

1) การดูแลจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีขนาดเพียงพอกับกำลังดูแล และมีความผูกพันกับชุมชนอยู่ ควรที่จะมอบให้ชุมชนเป็นผู้ดูแลรักษาภายใต้กรอบเกณฑ์และการกำกับดูแลอยู่ห่าง ๆ ของรัฐ เช่น กรณีป่าต้นน้ำใกล้บ้านทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ แหล่งประมงชายฝั่งที่หากินกันมานาน รวมไปถึงแหล่งน้ำท้องถิ่นด้วย

2) การดูแลจัดการทรัพยากรส่วนรวม เช่น ต้นน้ำลำธารของลุ่มน้ำนั้น แม้จะยังต้องอาศัยอำเภอและกลไกของรัฐสมัยใหม่เข้าจัดการดูแลแบ่งปัน เป็นส่วนรวมก็ตาม แต่ก็ควรที่จะให้ชุมชนเข้ามามี "สิทธิ" มีส่วนร่วมในกระบวนการด้วย ทั้งในรูปของการมีสิทธิเข้าไต่สวนสาธารณะในโครงการผันน้ำเพื่อสร้างเขื่อน การกำหนดแบบสรปริมาณน้ำในแต่ละรอบปี การอนุญาตให้สัมปทานแร่และระเบิดหิน การกำหนดเขตอุตสาหกรรม เขตเกษตรกรรม เหล่านี้ล้วนแต่ยังปิดกั้นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ทั้งสิ้น หากเปิดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมผ่านองค์กร

ชุมชนของตน ทั้งโดยมาตรการใดส่วน หรือผ่อนคลายมาเป็นการรับฟังความเห็นก่อนตัดสินใจ เลยไปจนถึงมีตัวแทนร่วมอยู่ในองค์กร กำกับดูแลก็จะเป็นผลต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอย่างใหญ่หลวง เพราะประชาชนมีโอกาสที่จะติดตามตรวจสอบการพัฒนาที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของเขาเอง อีกทั้งเป็นการให้การศึกษาทางการเมืองให้ประชาชนตื่นตัวขึ้น และสามารถเข้าร่วมกับกระบวนการทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3) องค์กรชุมชน นอกจากการให้บริการสาธารณะภายในชุมชนแล้วการปกครองท้องถิ่นก็ควรที่จะมีบทบาทมากขึ้น คือ การเป็นตัวแทนชุมชนในด้านทรัพยากรชุมชน ทั้งในเรื่องการดูแลทรัพยากรชุมชน และการเข้าร่วมส่วนร่วมแทนชุมชนในด้านการดูแลส่วนที่เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐ โดยที่อาจมีการกำหนดเป็นระเบียบปฏิบัติไว้ให้มีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทุกครั้ง ในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของชุมชน มิฉะนั้นองค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นก็ไมอาจกล่าวอ้างใช้สิทธิของชุมชนได้เมื่อกำหนดไว้เช่นนี้แล้วประชาชนทั้งที่เป็นรายบุคคล หรือกลุ่มที่ไม่เป็นทางการในชุมชนทั้งหลายย่อมจะมีโอกาสตรวจสอบ ทัดทาน หรือห้วงติงปกป้องการใช้สิทธิโดยอำเภอใจของตัวแทนของตนได้ในที่สุด

## 2.2 ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม โดยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการส่วนท้องถิ่นได้

ในอดีตที่ผ่านมา ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความดูแลของท้องถิ่นทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นเทศบาล สุขาภิบาล อบต. อบจ. เมืองพัทยา หรือ กทม. ก็มักจะเหมือนกับข้อมูลข่าวสารที่หน่วยราชการ รัฐดูแลอยู่นั่นก็คือ ทั้งท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐมักจะถือว่าข้อมูลข่าวสารที่ตนดูแลนั้นเป็นข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน [7] และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540 ได้กลับ หลักการดังกล่าวเสียใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อองค์กรปกครอง ท้องถิ่น

หลักการสำคัญของกฎหมายฉบับนี้คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ซึ่งรวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ง่ายขึ้นดังจะเห็นได้จากหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติที่ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า

“เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือในระบบประชาธิปไตยการให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้อย่างถูกต้องกับความเป็นจริง อันมีการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารของราชการ อันมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ หรือก่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

นับแต่นี้ต่อไปข้อมูลข่าวสาร ซึ่งกฎหมายให้นิยามว่า หมายความว่า สิ่งที่สามารถทำให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูลหรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเอง หรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่ายฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้ จะต้องเปิดเผยต่อประชาชนใน 3 วิธีการด้วยกัน

- 1) เปิดเผยโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีทั้งหมด 5 เรื่องด้วยกันได้แก่
  - (1) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน
  - (2) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน
  - (3) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงาน
  - (4) กฎมติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบแบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง
  - (5) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

- 2) เปิดเผยโดยวิธีจัดสถานที่ให้ประชาชนเข้าค้นคว้า ได้มีทั้งหมด 8 เรื่องได้แก่

- (1) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว
- (2) นโยบาย หรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7(4)
- (3) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ
- (4) คู่มือ หรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน
- (5) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามเวลา 7 พรรคสอง
- (6) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ
- (7) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมายหรือตามมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อบังคับข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย
- (8) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

- 3) เปิดเผยโดยวิธีการให้ประชาชนมาร้องขอและหากข้อมูลข่าวสารนั้นไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารที่ต้องปิดลับ ท้องถิ่นจะต้องจัดหาให้ประชาชน

ส่วนข้อมูลข่าวสารที่อาจไม่ต้องเปิดเผยได้แก่ ข้อมูลข่าวสารที่

(1) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(2) การเปิดเผย จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(3) ความเห็นและคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึง รายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการนำความเห็น หรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(4) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต หรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(5) รายงานการแพทย์ หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(6) ข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่มีกฎหมายคุ้มครองไม่ให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(7) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ข้อมูลข่าวสารที่อาจไม่ต้องเปิดเผยนี้ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่ามิเหตุอันควรเปิดเผย โดยเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ส่วนรวม ท้องถิ่นก็สามารถเปิดเผยได้

กฎหมายฉบับนี้มิได้กำหนดโทษไว้โดยตรง แต่ต้องไม่ลืมว่าหากท้องถิ่นไม่นำข้อมูลข่าวสารไปตีพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ไม่จัดสถานที่ให้ประชาชนเข้าตรวจค้นได้ หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้เมื่อประชาชนร้องขอ ประชาชนก็มีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ นอกจากนี้ในบางกรณีท้องถิ่นอาจถูกฟ้องศาล ไม่ว่าจะเป็นศาลแพ่ง ศาลอาญา หรือศาลปกครองที่จะมีขึ้นในอนาคตในการกระทำละเมิดปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ โดยมีชอบ หรือดำเนินการในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

ดังนั้น ทุกท้องถิ่นต้องหันมาต้องค์ของตนว่าปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 หรือไม่?

### 2.3 ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์ได้

เรื่องนี้บัญญัติไว้ในมาตรา 59 ของรัฐธรรมนูญ [8] อย่างไรก็ตามเนื่องจากยังไม่มีกฎหมายที่ตราขึ้นตามมาตรานี้ ปัจจุบันจึงยังต้องใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 ซึ่งตามระเบียบฉบับนี้เปิดช่องให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้เสีย สามารถร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้จัดประชาพิจารณ์ขึ้นได้ในกรณีที่พบว่า การดำเนินตามโครงการของท้องถิ่นอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม อาชีพ ความปลอดภัย วิถีชีวิตหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชุมชนหรือสังคม



วิธีการประชาพิจารณ์ เป็นวิธีการรับฟังการแสดงความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หน่วยงานของรัฐ และบุคคลอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐในกรณีที่เห็นว่าการดำเนินงานตามโครงการของรัฐในเรื่องใด ๆ อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม อาชีพ ความปลอดภัย วิถีชีวิต หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชุมชนหรือสังคม ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญอันจะนำไปสู่ความขัดแย้งของหลายฝ่าย

ดังนั้นจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 ได้กำหนดกระบวนการพิจารณาไว้ ใน 2 กรณี คือ

1) รัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับราชการของกรุงเทพมหานคร เห็นว่าการดำเนินการตามโครงการของรัฐเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งหน่วยงานของรัฐในสังกัดจัดให้มีขึ้น อาจมีผลกระทบหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชุมชนหรือสังคม และอาจนำไปสู่การโต้เถียงหลายฝ่าย รัฐมนตรีอาจสั่งให้มีประชาพิจารณ์ได้

2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประสงค์จะให้มีการพิจารณาเกี่ยวกับโครงการที่อาจมีผลกระทบนั้น ๆ ก็ได้มีหนังสือไปยังหน่วยงานของรัฐ เพื่อสอบถามหรือขอคำชี้แจง หากภายใน 30 วัน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังไม่ได้รับคำตอบ หรือคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือได้รับแล้วแต่ยังไม่พอใจในและประสงค์จะโต้แย้งหรือคัดค้านการดำเนินการตามโครงการดังกล่าวบางส่วนหรือทั้งหมด ก็ให้ยื่นคำร้องต่อรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งหน่วยงานของรัฐดังกล่าวสังกัด แล้วแต่กรณีเพื่อให้มีการพิจารณา คำสั่งให้มีการพิจารณาย่อมไม่จัดสิทธิหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเดิม หรือคนใหม่ที่จะยื่นคำร้อง พร้อมทั้งแสดงเหตุผลใหม่เพื่อขอให้มีการพิจารณา

เมื่อรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีจัดให้มีการพิจารณาในโครงการของรัฐเรื่องใด ก็ให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาพิจารณาในเรื่องนั้น ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่า 3 คน ซึ่งต้อง ไม่มีส่วนได้เสียกับโครงการของรัฐในเรื่องนั้น หลังจากนั้นให้คณะกรรมการพิจารณาพิจารณา กำหนดเวลาและสถานที่ในการทำประชาพิจารณ์ ซึ่งจะต้องกระทำโดยเปิดเผย

ในการทำประชาพิจารณ์ ให้คณะกรรมการพิจารณาพิจารณาดำเนินการศึกษารายละเอียดโครงการของรัฐที่จัดให้มีการพิจารณา ประกาศให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ประสงค์จะแสดงความคิดเห็น ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนผู้ชำนาญการมาลงทะเบียนไว้กับคณะกรรมการพิจารณาภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่า 15 วันแล้วประชุมครั้งแรกให้บรรดาผู้ลงทะเบียนทราบ กำหนดประเด็นที่จะมีการพิจารณา ทำการปิดประกาศประเด็นดังกล่าว พร้อมทั้ง วันเวลา ที่จะประชุมครั้งต่อไปให้ประชาชนทราบ ณ สถานที่ที่จัดให้มีการพิจารณา

ในระหว่างทำประชาพิจารณ์ ให้ผู้แทนของรัฐแถลงข้อเท็จจริงและความเห็นก่อน แล้วจึงให้ผู้ชำนาญการหรือที่ปรึกษาแถลง ต่อจากนั้นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแถลง เมื่อเสร็จสิ้นแล้วคณะกรรมการพิจารณาพิจารณาจะกำหนดให้ฝ่ายใดแถลงชี้แจง หรือซักถามก่อนหลังก็ได้ และจะเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นด้วยก็ได้ เมื่อทุกฝ่ายแสดงความคิดเห็นเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการพิจารณาพิจารณาเสนอต่อรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ให้มีการพิจารณา และส่งรายงานให้คณะกรรมการที่ปรึกษาดูแล ในกรณีเห็นควรที่จะเปิดเผยรายงานให้ประชาชนทราบก็ได้

เมื่อรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีพิจารณาพิจารณา รายงานของคณะกรรมการพิจารณาพิจารณาแล้ว ให้ประกาศผลการตัดสินใจพร้อมด้วยเหตุผลเกี่ยวกับโครงการของรัฐนั้น ๆ ให้ประชาชนทราบโดยเปิดเผย เว้นแต่ในกรณีที่ต้องเสนอเรื่องนั้นให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามกฎหมาย

สำหรับผลที่ได้จากการประชาพิจารณ์ จะเป็นเพียงแนวทางประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการตามผลที่ได้จากการประชาพิจารณ์หรือไม่ก็ตาม ให้นำหน่วยงานของรัฐรับข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้จากประชาพิจารณ์ไปพิจารณาด้วย

จะเห็นว่า วิธีการประชาพิจารณ์ที่แม้จะเป็นเรื่องใหม่ แต่ก็จะมีประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก

โดยสรุปแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น รูปแบบและวิธีการดังกล่าวข้างต้นจะไม่เกิดผลขึ้นเลยหากประชาชนในท้องถิ่นทั้งหลายไม่มีความตื่นตัวลุกขึ้นมาปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของตน

การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ใช้การปกครองของใครเลย แต่คือการปกครองของคนในท้องถิ่นนั่นเอง

**เชิงอรรถ :** ตีพิมพ์ครั้งแรกในเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

[1] มาตรา 286 บัญญัติว่า “ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ การลงคะแนนเสียงตามวาระหนึ่งต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด”

[2] มาตรา 287 บัญญัติว่า “ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด มีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อรัฐสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ คำร้องขอตามวาระหนึ่ง ต้องจัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเสนอมาด้วยหลักเกณฑ์และวิธีเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

[3] มาตรา 288 บัญญัติว่า “การแต่งตั้งและการให้พนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง จึงเป็นไปตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นก่อน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ คณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้มีคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยมีจำนวนเท่ากัน การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษพนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

[4] มาตรา 56 บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายของชีวภาพ และในการคุ้มครองส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง ในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่ กฎหมายบัญญัติ การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรง ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ออกศึกษาและ

ประเมินผลกระทบต่อสุขภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้องค์กรอิสระ ซึ่งประกอบด้วยองค์กรเอกชน ด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกอบก่อนว่ามีการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

[5] มาตรา 62 “ สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ ที่เป็นนิติบุคคลให้รับผิดชอบ เนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างหน่วยงานนั้น ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

[6] แก้วสรร อดิโพธิ์, การมีส่วนร่วมของประชาชน : กฎแห่งสำคัญในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย, รพีสาร ปีที่ 2 ฉบับที่ 7 (เมษายน-มิถุนายน), น.4-24.

[7] มาตรา 58 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

[8] มาตรา 59 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผล จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใด ที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ”



001-011

สถานการณ์  
ความเคลื่อนไหว

ลำดับที่	รายงานความเคลื่อนไหวเรื่อง ปฏิรูปการ
WS-MPD-001	<p><b>ปีแห่งการส่งเสริมการบริการประชาชนของรัฐ</b></p> <p>เนื่องจากคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ปี 2541-2544 เป็นปีแห่งการส่งเสริมการบริการประชาชนของรัฐ เพื่อบริการประชาชนสัมพันธ์ เผยแพร่การดำเนินกิจกรรมการบริการประชาชนของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นที่สนใจในหมู่ประชาชน และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) จึงร่วมกับจังหวัดฉะเชิงเทรา กำหนดให้จัดกิจกรรม “ปีแห่งการส่งเสริมการบริการประชาชนของรัฐ” ในวันที่ 17 กันยายนที่ผ่านมา ณ จังหวัดฉะเชิงเทรา ภายในงานจะมีการแสดงนิทรรศการผลงานของหน่วยงานของรัฐในการบริการประชาชน การจัดกิจกรรมและให้บริการประชาชนของหน่วยงานต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการอภิปรายแบบเวทีชาวบ้าน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมเสนอความคิดเห็นในการจัดการบริการประชาชนของหน่วยงานของรัฐ และการอภิปรายทางวิชาการเรื่อง “การยกมาตรฐานการบริการประชาชนสู่มาตรฐานสากลของไทย”</p>
WS-MPD-002	<p><b>บทบาท ผู้ว่า C.E.O. กับชาวภูเก็ต</b></p> <p>ผู้ว่าฯ ชีอีโอ เป็นประเด็นใหญ่ในการประชุมเรื่องปฏิรูปราชการเมื่อต้นเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา คณะรัฐมนตรีเลือก 5 จังหวัดนำร่อง โดยจังหวัดภูเก็ตเป็นหนึ่งในห้าจังหวัดนำร่อง ทางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต โดยนักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาสังคมพัฒนา จึงจัดเสวนา เรื่อง บทบาท ผู้ว่า C.E.O. กับชาวภูเก็ต ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทั่วไปทุกระดับ ทุกอาชีพ ได้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทของผู้ว่า C.E.O. และเป็นการเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต โดยมีวิทยากรร่วมแสดงความคิดเห็นประกอบด้วย นายพงศ์โพยม วาศภูติ ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต นางอัญชลี วานิช เทพบุตร สส. แบบบัญชีรายชื่อจังหวัดภูเก็ต นายแพทย์ประสิทธิ์ โกยศิริพงศ์ นายก อบจ.ภูเก็ต รท.ภูมิศักดิ์ หงษ์หยก นายกเทศมนตรีเมืองภูเก็ต และนายวิจิตร ณ ระนอง ประธานสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวส่วนภูมิภาคแห่งประเทศไทย โดยได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 26 ก.ย. 44 ที่ผ่านมา ณ ห้องประชุมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต</p>
WS-MPD-003	<p><b>เวทีสรุป 4 ปี รัฐธรรมนูญกับการจัดการทรัพยากรที่ดินภาคประชาชน 27-28 ก.ย.</b></p> <p>ประเด็นสิทธิของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ที่ดิน ป่าไม้ แร่ธาตุ ทรัพยากรน้ำ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นที่ต่างเป็นข้อถกเถียง เช่น ปัญหาเรื่องการจัดการระหว่างประชาชนในท้องถิ่นที่ทรัพยากรเหล่านั้นตั้งอยู่กับหน่วยงานภาครัฐและกลุ่มธุรกิจทุนรายใหญ่ เป็นต้น โดยเฉพาะปัญหา “ทรัพยากรที่ดิน” แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หมวด 5 ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 84 ได้ระบุไว้ว่า “รัฐต้องจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม” อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลที่มี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายดังกล่าวในลักษณะคล้ายๆ กันเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ต่อรัฐสภาว่า “จะส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินอย่างพอเพียงโดยการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและการจัดการใช้ที่ดินรกร้างว่างเปล่าให้เกิดประโยชน์สูงสุด” ก็ตาม</p> <p>ทางสถาบันพัฒนาการเมือง สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.) และโครงการฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ จึงร่วมกันจัดเวที สรุปบทเรียน 4 ปีรัฐธรรมนูญกับการจัดการ</p>

	<p>ทรัพยากรที่ดินของภาคประชาชน ขึ้นเมื่อวันที่ 27-28 กันยายนที่ผ่านมา เพื่อเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในท้องถิ่นต่อปัญหาการจัดการทรัพยากรที่ดิน แนวทางและประเด็นการร่างกฎหมายปฏิรูปที่ดินของภาครัฐและประชา เพื่อก่อให้เกิดการระดมความคิดเห็นและมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อแนวนโยบายของรัฐที่จะตราเป็นกฎหมายบังคับใช้กับประชาชนต่อไป</p>
WS-MPD-004	<p><b>4 ปีรัฐธรรมนูญ : ปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิรูปการเมือง</b></p> <p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีอายุครบ 4 ปี เมื่อวันที่ 11 ตุลาคมที่ผ่านมา ซึ่งในช่วงเวลา 4 ปีที่ผ่านมา การปฏิบัติตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ในอันที่จะบรรลุเจตนารมณ์ในการปฏิรูปการเมือง คือ เพื่อให้การเมืองเป็นของพลเมือง เพื่อให้การเมืองสุจริตและโปร่งใส และเพื่อให้การเมืองมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ ได้มีปัญหาในเรื่องของการตีความ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมาตรา 295 หรือปัญหาของการเลือกตั้งระบบใหม่ และปัญหาและอุปสรรคอื่นเกิดขึ้นมากมาย เช่น เรื่องของกระบวนการเลือกตั้งและการจัดการเลือกตั้ง เป็นต้น</p> <p>ดังนั้นเพื่อแสวงหาหนทางในการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อให้การปฏิรูปการเมืองเกิดขึ้นสมเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ สถาบันพระปกเกล้าจึงจัดให้มีการสัมมนา เรื่อง "4 ปีรัฐธรรมนูญ : ปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิรูปการเมือง" ขึ้น ในวันที่ 10 ตุลาคมที่ผ่านมา ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ โดยนายอานันท์ ปันยารชุน อดีตประธานคณะกรรมการการร่างและพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ใน 4 ปีที่ผ่านมา" และประธานศาลรัฐธรรมนูญ, ประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ร่วมกันปาฐกถาเรื่อง "4 ปีรัฐธรรมนูญ ปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิรูปการเมือง" ติดตามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <a href="http://www.kpi.ac.th">www.kpi.ac.th</a></p>
WS-MPD-005	<p><b>การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น ในประเทศไทย</b></p> <p>เมื่อวันที่ 10-11 พฤศจิกายนที่ผ่านมา ทางสถาบันพระปกเกล้า ได้จัดประชุมทางวิชาการประจำปีขึ้น ในหัวข้อเรื่อง การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น ในประเทศไทย ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร หนึ่งในกิจกรรมหลักของการประชุมในครั้งนี้คือการสัมมนาทางวิชาการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยน และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาอุปสรรค ทิศทาง และแนวนโยบายของรัฐด้านการกระจายอำนาจของไทย โดยการสัมมนาประกอบด้วย (1) การสัมมนาร่วม ซึ่งเป็นการเสนอผลงานการวิจัยหลักเรื่อง... ความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค และทิศทางการกระจายอำนาจในประเทศไทย... และ (2) การสัมมนากลุ่มย่อย ซึ่งเป็นการจัดกลุ่มสัมมนาและเสนอผลการวิจัยใน 6 หัวข้อหลัก ได้แก่เรื่อง (1) ระบบและกระบวนการกระจายอำนาจในประเทศไทย (2) การกระจายอำนาจด้านการศึกษา (3) การกระจายอำนาจด้านการสาธารณสุข (4) การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ธรรมชาติของท้องถิ่น (5) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และ (6) ประสิทธิภาพนาชาติ (อ่านข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <a href="http://www.kpi.ac.th">www.kpi.ac.th</a>)</p>

WS-MPD-006	<p><b>อบรมทางวิชาการกลยุทธ์การบริหารท้องถิ่น : ความร่วมมือระหว่างรัฐ ประชาคม และมหาวิทยาลัย</b></p> <p>เนื่องในวาระครบรอบ 30 ปีของการสถาปนามหาวิทยาลัยรามคำแหง ทางมหาวิทยาลัย จึงได้จัดการอบรมทางวิชาการขึ้นในหัวข้อ...กลยุทธ์การบริหารท้องถิ่น : ความร่วมมือระหว่างรัฐ ประชาคม และมหาวิทยาลัย...ขึ้นเมื่อวันที่ 23-25 พฤศจิกายนที่ผ่านมา โดยมี ศ.นพ.ประเวศ วะสี ให้เกียรติกล่าวปาฐกถาพิเศษ เรื่อง...วิกฤตสังคมไทยกับการปกครองท้องถิ่น...ประเด็นที่ นำมาเป็นหัวข้อแลกเปลี่ยนกันมีมากมาย อาทิ เรื่อง บทบาทของมหาวิทยาลัยกับการพัฒนา ประเทศ, เรื่อง การกระจายอำนาจและการกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน ในมิติต่าง ๆ เช่น มิติภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม มิติการบริหารจัดการและอนุรักษ์พลังงาน มิติโครงสร้างพื้นฐาน มิติการวางแผน การลงทุน พาณิชยกรรมและท่องเที่ยว, ปัญหา ระหว่างประชาคมและองค์กรปกครองท้องถิ่น, ความร่วมมือในระดับท้องถิ่นแบบบูรณาการ, มิติใหม่ความร่วมมือในท้องถิ่น เป็นต้น (ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <a href="http://www.ru.ac.th">www.ru.ac.th</a>)</p>
WS-MPD-007	<p><b>ประชุมวิชาการทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 2 ที่ จ. เชียงใหม่</b></p> <p>เมื่อวันที่ 6-7 ธันวาคมที่ผ่านมา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ร่วมกับคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สมาคมรัฐศาสตร์แห่งประเทศไทยจัดการประชุมวิชาการทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ แห่งชาติ ครั้งที่ 2 ขึ้นที่ จ. เชียงใหม่ โดยมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ปาฐกถาพิเศษ รัฐศาสตร์ไทยกับศักยภาพในการจัดการความขัดแย้ง มีนักวิชาการ นักรัฐ ศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิร่วมอภิปรายในหัวข้อต่าง ๆ อาทิ รศ.ดร.ธนศวร์ เจริญเมือง, ศ.ดร.ชัย อนันต์ สมุทวณิช, ดร.ชัยนธ์ วรธนะภูติ เป็นต้น ซึ่งการประชุมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ กำหนดทิศทางการศึกษาทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ในสถาบันการศึกษาทุกระดับ โดย มีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งพัฒนาศักยภาพบุคลากร องค์กร และรวบรวมองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์และ ประศาสนศาสตร์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ, สร้างเครือข่ายทางวิชาการเพื่อร่วมกันดำเนินกจิ กรรมทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และสังคมในการนำความรู้ไปปฏิบัติแก้ปัญหาทาง การเมือง และมุ่งส่งเสริมความมั่นคงทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ให้มีบทบาททางการ พัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติในอนาคต</p>
WS-MPD-008	<p><b>สถาบันนโยบายศึกษาเชิญฟังปาฐกถาเรื่อง...จากรัฐชาติ สู่ รัฐตลาด</b></p> <p>เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2544 สถาบันนโยบายศึกษาเชิญฟังปาฐกถา เรื่อง...จากรัฐชาติ สู่ รัฐตลาด...โดย ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช ประธานสถาบันนโยบายศึกษา และร่วมฟังปาฐกถา พิเศษ เรื่อง Observation in Thai Politics and Society 1997-2001 โดยผู้แทนมูลนิธิคอนราด อเดนาวร์ ประจำประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีการแจกรางวัลให้แก่ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากการ ประกวดบทความ เรื่อง...การเมืองภาคพลเมืองกับบทบาทรัฐในการแก้ปัญหาของชาติ... สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่โทร 0-22941-1832, 0-2941-1833 หรือ <a href="http://www.fpps.or.th">www.fpps.or.th</a></p>

WS-MPD-009	<p><b>มก. จัดปฐมนิเทศบัณฑิตกฤตกองทุนฯ</b></p> <p>ในงานปฐมนิเทศการศึกษาศึกษาบัณฑิตอาสา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ และการประเมินผลโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 12-14 ธันวาคมที่ผ่านมา ณ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จ.นครปฐม มีการบรรยายพิเศษที่น่าสนใจหลายหัวข้อ อาทิ เรื่อง...โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยพัฒนาการจังหวัดสุพรรณบุรี, เรื่อง...บทบาทและหน้าที่ของ อบต. ที่นิสิตควรรู้ โดย ประธานสภา อบต. กำแพงแสน เป็นต้น นอกเหนือจากการบรรยายพิเศษแล้วยังมีแล้วยังมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานในชุมชน จากอาจารย์สุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์ และอาจารย์สุชาติ พันธุ์เพ็ง ในหัวข้อ...การสร้างเจตนคติที่ดีให้แก่บัณฑิตกฤตกองทุน และเล่าประสบการณ์การปฏิบัติงานในชุมชน...อ่านสรุปเรื่อง...การสร้างเจตนคติที่ดีให้แก่บัณฑิตกฤตกองทุน และเล่าประสบการณ์การปฏิบัติงานในชุมชน...ได้ที่ ห้องบทความ และติดตามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านได้ที่ <a href="http://www.1000000baht.com">www.1000000baht.com</a></p>
WS-MPD-010	<p><b>งาน 40 ปี อุทยานแห่งชาติของไทย</b></p> <p>ในงาน 40 ปีอุทยานแห่งชาติของไทย ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 24-25 ธันวาคมที่ผ่านมา ณ บริเวณพื้นที่โครงการปลูกป่าเขาแผงม้า อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา ภายในงานมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์มากมาย อาทิ ปาฐกถาพิเศษเรื่อง การจัดการอุทยานแห่งชาติของประเทศไทย เวทีวิชาการมือกีปรายเรื่อง...การจัดการอุทยานแห่งชาติของประเทศไทย ในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา...โดย อธิบดีกรมป่าไม้, อ.สุรเชษฐ์ เซษฐมาส จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, นาย ผ่อง เล่งอี่ สว.กทผ., นายไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ, ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, และ อ.สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ ประเด็นในเวทีเสวนาที่น่าสนใจยังมีอีกหลายหัวข้อ อาทิ เรื่อง...การจัดการอุทยานแห่งชาติกับบริบทสังคมไทย แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง...โดยนักวิชาการ ,ตัวแทนขององค์กรพัฒนาเอกชนและผู้นำชุมชนที่ติดตามสถานการณ์และได้รับผลกระทบโดยตรงจากการจัดการอุทยานแห่งชาติทั้งภาคเหนือ อีสาน กลางและใต้ นอกจากนี้ผู้ร่วมงานยังได้ร่วมเรียนรู้กระบวนการฟื้นฟูสภาพป่า โดยอาศัยธรรมชาติและชุมชนท้องถิ่นเป็นหลักของโครงการปลูกป่าเขาแผงม้าอีกด้วย สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โทร 0-2552-2111, 0-2552-2790, 0-2521-3435 อ่านข้อมูลเพิ่มเติมที่ห้องบทความ</p>
WS-MPD-011	<p><b>ประชุมปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 ของโครงการวิจัยส่งเสริมเครือข่ายสนับสนุนการมีส่วนร่วมฯ</b></p> <p>สถาบันพระปกเกล้า ร่วมกับสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme) ดำเนินโครงการวิจัยส่งเสริมเครือข่ายสนับสนุนการมีส่วนร่วม และการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมกันพัฒนาความสามารถในการพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองได้มากขึ้น และเมื่อวันที่ 11 มกราคมที่ผ่านมา ทางสำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า ได้จัดประชุมปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 ขึ้นเพื่อระดมความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทบทวนประสบการณ์ที่ผ่านมา ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <a href="http://www.kpi.ac.th">www.kpi.ac.th</a></p>



WS-MPD-012	<p><b>สัมมนาทางวิชาการ...องค์กรอิสระ : ว่าด้วยปัญหาที่มา และการดำเนินงาน</b></p> <p>ทั้งๆ ที่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2541 มีข้อกำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นมาหลายองค์กร เพื่อมุ่งให้เป็นองค์กรตรวจสอบการดำเนินงานของข้าราชการประจำและข้าราชการการเมืองให้มีความโปร่งใสและยุติธรรม แต่สังคมไทยยังต้องเผชิญกับปัญหาจากการใช้อำนาจขององค์กรอิสระเหล่านี้ ดังนั้นทางชุมชนทางออกไท, เครือข่ายเตือนตุลา, สถาบันพัฒนาการเมือง และสถาบันวิถีธรรมฯ จึงร่วมกันจัดสัมมนาทางวิชาการ...องค์กรอิสระ : ว่าด้วยปัญหาที่มาและการดำเนินงานขึ้น เมื่อวันที่ 23 มีนาคมที่ผ่านมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนปัญหาเกี่ยวกับที่มาและการใช้อำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2541, เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน และเพื่อรณรงค์ให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญในทางที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <a href="http://www.2516.org">www.2516.org</a></p>
WS-MPD-013	<p><b>เสวนา...ธุรกิจการเมืองในยุคปฏิรูป</b></p> <p>ศ.ชัยอนันต์ สมุทวณิช แสดงปาฐกถาหัวข้อ 5 ปี รัฐธรรมนูญ ปฏิรูปการเมือง : รุดหน้า หรือ ถดถอย ในงานเสวนา...ธุรกิจการเมืองในยุคปฏิรูป ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 20 เมษายนที่ผ่านมา โดยคณะกรรมการจัดงานรำลึกทศวรรษพฤษภาประชาธรรม ร่วมกับ สถาบันนโยบายศึกษา นอกจากปาฐกถาของ ศ.ชัยอนันต์แล้ว ยังมีเวทีอภิปรายเรื่อง ธุรกิจการเมืองในยุคปฏิรูป โดยมีผู้ร่วมอภิปรายได้แก่ รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ประธานคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ, คุณอุกฤษฏ์ ปัทมานันท์ สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คุณณณิน บุญสุวรรณ อดีตสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ, ดร.สังคีต พิริยะรังสรรค์ รองประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, รศ.สุรัชย์ หวันแก้ว ประธานคณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ศูนย์ข้อมูลสิทธิมนุษยชนและสันติธรรม 02-377-5151, 02-731-2889 หรือ Email: <a href="mailto:may1992thailand@hotmail.com">may1992thailand@hotmail.com</a></p>
WS-MPD-014	<p><b>ประชุมวิชาการการกระจายอำนาจการจัดการสิ่งแวดล้อม</b></p> <p>การประชุมวิชาการเรื่อง...การกระจายอำนาจการจัดการสิ่งแวดล้อม : การมีส่วนร่วมและการสร้างขีดความสามารถท้องถิ่น ที่จัดโดยสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (สสท.) เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคมที่ผ่านมา มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอประเด็นความเชื่อมโยงระหว่างการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เริ่มต้นด้วยการบรรยายเรื่อง...กรอบแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม 252545-2549 หลังจากนั้นเป็นการนำเสนอเรื่อง...การผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเรื่องการพัฒนาภาคีเมืองเพื่อเมืองน่าอยู่ และนายอานันท์ ปันยารชุน แสดงปาฐกถาพิเศษเรื่อง...การกระจายอำนาจการจัดการสิ่งแวดล้อม : การมีส่วนร่วมและการสร้างขีดความสามารถท้องถิ่น ช่วงบ่ายมีการนำเสนออีก 2 เรื่องคือ...แนวกันชน : พื้นที่ร่วมพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้ และเรื่อง...โครงการรุ่งอรุณ : การมีส่วนร่วมและบูรณาการเพื่อปฏิรูปการศึกษา ปิดท้ายด้วยการเสวนาเรื่อง...การกระจายอำนาจ : หลากหลายคำถาม คำตอบคืออะไร? ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <a href="http://www.tei.or.th">www.tei.or.th</a></p>

WS-MPD-015	<p><b>ประชุมระดมความคิดเห็น ประเด็นที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ</b></p> <p>ด้วยสถาบันพระปกเกล้าได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปฏิรูปการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จึงได้จัดให้มีโครงการวิจัยติดตามและประเมินผลบังคับใช้รัฐธรรมนูญขึ้น และเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคมที่ผ่านมาทางสถาบันฯ ก็ได้จัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น เรื่อง...ประเด็นที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น ในประเด็น...สิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์...ขึ้น ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ในการประชุมครั้งนี้มีประเด็นสำคัญ ๆ ที่นำมาแลกเปลี่ยนกัน อาทิ สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของปวงชนชาวไทย เช่น สิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิส่วนบุคคล หรือเรื่องสิทธิอื่นๆ เช่น สิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สิทธิในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี สิทธิในการต่อต้านโดยสันติวิธี หรือประเด็นเรื่อง...การใช้ประโยชน์และการจัดสรรคลื่นความถี่ เรื่อง...การดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ 02-527-7815, 02-527-7830-3</p>
WS-MPD-016	<p><b>สัมมนา...บทบาทขององค์กรตามรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชน</b></p> <p>สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมกับมูลนิธิคอนราต อาเดนาวร์ จัดสัมมนาทางวิชาการขึ้นในหัวข้อเรื่อง...บทบาทขององค์กรตามรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชน เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคมที่ผ่านมา วัตถุประสงค์หลักของการประชุมในครั้งนี้คือ เพื่อให้ผู้แทนขององค์กรทั้งด้านนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ข้าราชการ นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำชุมชน สื่อมวลชน และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ วิทยากรที่ให้เกียรติมาร่วมอภิปราย อาทิ ศ.ดร.อิสสระ นิตินันท์ประภาส (ประธานศาลรัฐธรรมนูญ), นายสันติ ทักราล (ประธานศาลฎีกา), ศ.ดร.อักษราพร จุฬารัตน (ประธานศาลปกครองสูงสุด), ศ.เสน่ห์ จามริก (ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) เป็นต้น ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <a href="http://www.concourt.or.th">www.concourt.or.th</a> สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ หรือ <a href="http://www.kas.de/thailand">www.kas.de/thailand</a> มูลนิธิคอนราต อาเดนาวร์</p>
WS-MPD-017	<p><b>ปฏิรูปการเมือง : ทศนะและประสบการณ์และการต่อสู้ของคนจน</b></p> <p>ร่วมงานรำลึกทศวรรษพฤษภาประชาธรรม ระหว่างวันที่ 16-19 พ.ค.2545 โดยวันที่ 16 ร่วมเวทีเสวนาคนจนเรื่อง...ปฏิรูปการเมือง : ทศนะและประสบการณ์และการต่อสู้ของคนจน ตั้งแต่เวลา 12.00-17.00 น. ณ อนุสรณ์สถานวีรชน 14 ตุลา สีแยกคอกวัว สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <a href="mailto:may1992thailand@hotmail.com">may1992thailand@hotmail.com</a></p>
WS-MPD-018	<p><b>ทศวรรษพฤษภาประชาธรรม เชิดชูวีรกรรม พัฒนาการเมืองภาคประชาชน</b></p> <p>ร่วมฟังปาฐกถา...ทศวรรษพฤษภาประชาธรรม เชิดชูวีรกรรม พัฒนาการเมืองภาคประชาชน...โดยอาจารย์ธีรยุทธ บุญมี และอภิปรายเรื่อง...วิพากษ์นโยบายรัฐบาล : ปฏิรูปการเมืองเดินหน้าหรือถอยหลัง ในวันที่ 18 พ.ค.2545 ตั้งแต่เวลา 13.00-19.00 น. ณ หอประชุมเล็ก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <a href="mailto:may1992thailand@hotmail.com">may1992thailand@hotmail.com</a></p>

WS-MPD-019	<p><b>คนรุ่นใหม่กับอนาคตของการเมืองไทย : ประชาธิปไตยในหัวใจของวัยรุ่น</b></p> <p>ในวันที่ 29-30 พ.ค.2545 ชมงานวันพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ หอประชุมใหญ่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ภายในงานมีนิทรรศการเรื่อง...กลไกส่งเสริมธรรมาภิบาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และวันที่ 30 ตั้งแต่เวลา 13.00-15.00 น. มีเสวนาวาที่เรื่อง...คนรุ่นใหม่กับอนาคตของการเมืองไทย : ประชาธิปไตยในหัวใจของวัยรุ่น ณ ห้องประชุมอาคารพิทยพัฒน์ จัดโดยสถาบันพระปกเกล้าร่วมกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <a href="http://www.kpi.ac.th">www.kpi.ac.th</a></p>
WS-MPD-020	<p><b>ประชุมระดมความคิดเห็นประเด็นที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นๆ</b></p> <p>ร่วมประชุมระดมความคิดเห็นเรื่อง...ประเด็นที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นๆ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการเมืองยิ่งขึ้น...ในประเด็น...สถาบันทางการเมือง ในวันที่ 5 มิ.ย.2545 ตั้งแต่เวลา 8.30-12.00 น. ณ ห้องประชุมจินดา ณ สงขลา สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน จัดโดย สถาบันพระปกเกล้า สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ (02) 527-7830-9 ต่อ 2403</p>
WS-MPD-021	<p><b>ธรรมรัฐชุมชนเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน</b></p> <p>ฟังบรรยาย...ธรรมรัฐชุมชนเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน ในวันที่ 22 มิ.ย.2545 ตั้งแต่เวลา 14.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมใหญ่ OCA โดย ดร.สุทิน นพเกตุ ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <a href="http://www.OCANihao.com">www.OCANihao.com</a> หรือ 02-216-2826-8</p>
WS-MPD-022	<p><b>การปฏิรูปบทบาทภาครัฐจะฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยได้จริงหรือ</b></p> <p>สัมมนาทางวิชาการ เรื่อง...การปฏิรูปบทบาทภาครัฐจะฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยได้จริงหรือ...ในวันที่ 30 มิ.ย.2545 ตั้งแต่ 8.30-12.30 น. ณ สโมสรข้าราชการตำรวจ ถ.วิภาวดีรังสิต นักศึกษาคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) สำรองที่นั่งฟรีได้ที่ 02-737-4272</p>
WS-MPD-023	<p><b>สัมมนาเรื่อง...รวมพลังสามัคคีสู้วิกฤต</b></p> <p>สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ร่วมกับกองบัญชาการทหารสูงสุด ภาควิชาการและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดประชุมสัมมนาเรื่อง...รวมพลังสามัคคีสู้วิกฤต ขึ้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคมที่ผ่านมา โดยมี ขพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษเป็นประธาน เริ่มต้นด้วยการกล่าวปาฐกถาเรื่อง...ยุทธศาสตร์การรวมพลังความรักและสามัคคี จาก นพ.เกษม วัฒนชัย ต่อจากนั้นในเวทีมีหลายหัวข้อที่นำมาอภิปรายแลกเปลี่ยนกัน ได้แก่ เรื่อง...พระบรมราโชวาทกับการสร้างพลังสามัคคีในชาติ โดย ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล, เรื่อง...บทบาทภาครัฐในการรวมพลังสามัคคีตามรอยยุคลบาท โดยคุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์, การรวมพลังสามัคคีของภาคประชาชน, บทบาทสตรีในการเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน, การสร้างความร่วมมือบทบาทภาครัฐและภาคเอกชนในการกอบกู้วิกฤตชาติ, การรวมพลังแผ่นดินเผชิญวิกฤต และเรื่องยุทธศาสตร์และการบริหารจัดการสร้างพลังสามัคคีในชาติ</p>

WS-MPD-024	<p><b>พลังร่วมสร้าง กระทรวงการพัฒนาสังคม ครั้งที่ 2</b></p> <p>ในวันที่ 4 ส.ค.2545 ร่วมสัมมนา...พลังร่วมสร้าง กระทรวงการพัฒนาสังคม ครั้งที่ 2 ทางภาคเหนือ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำวิสัยทัศน์ และการกิจกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ณ ห้องสันพระเนตร ชั้น 1 โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จ. เชียงใหม่ ร่วมสนับสนุนการจัดสัมมนา เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนทางภาคเหนือ จัดร่วมกับ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ หน่วยประชาสัมพันธ์ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน พอช. 09-500-4338, 01-515-7505, 02-318-6277</p>
WS-MPD-025	<p><b>เยาวชนพลเมือง...ในโครงการความเป็นพลเมืองสำหรับเยาวชนไทย</b></p> <p>สัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง...เยาวชนพลเมือง...ในโครงการความเป็นพลเมืองสำหรับเยาวชนไทย ในภูมิภาคภาคใต้ ระหว่างวันที่ 27-29 ส.ค.2545 ที่โรงแรมหาดแก้วรีสอร์ท อ.สิงหนคร จ.สงขลา จัดโดย สถาบันนโยบายศึกษา ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <a href="http://www.fpps.or.th">www.fpps.or.th</a></p>
WS-MPD-026	<p><b>กระบวนการยุติธรรมกับปัญหาความยากจนในสังคมไทย</b></p> <p>ในวันที่ 6 ก.ย.2545 ร่วมเสวนาทางวิชาการเรื่อง...กระบวนการยุติธรรมกับปัญหาความยากจนในสังคมไทย ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถ.วิภาวดีรังสิต จัดโดย โครงการพัฒนาระบบกฎหมายไทย สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมที่ คุณอมรรัตน์ 0-2411-182545, 0-2411-1855</p>
WS-MPD-027	<p><b>เหล้าพื้นบ้านไทย ยุคหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล</b></p> <p>ในวันที่ 8 ก.ย.2545 ตั้งแต่เวลา 22.00 น. ติดตามชมรายการก่อนจะถึงวันจันทร์ ทางช่อง 9 ในหัวข้อ...เหล้าพื้นบ้านไทย ยุคหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล รายการก่อนจะถึงวันจันทร์ ทางช่อง 9</p>
WS-MPD-028	<p><b>กองทุนหมู่บ้านให้อะไรกับประชาชน</b></p> <p>ร่วมสัมมนา...กองทุนหมู่บ้านให้อะไรกับประชาชน ในวันที่ 10 ก.ย.2545 ตั้งแต่เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมสุพรรณิการ์ โรงแรมแก้วเจ้าจอม สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา จัดโดย สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา</p>
WS-MPD-029	<p><b>การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำยุคปฏิรูประบบราชการ</b></p> <p>ร่วมแก้ ร่วมคิด ร่วมระดมความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางการจัดการน้ำ ในการสัมมนาเรื่อง...การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำยุคปฏิรูประบบราชการ วันที่ 18 ก.ย.2545 ตั้งแต่เวลา 13.30-16.30 น. ณ ห้องประชุมชั้น 9 บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) จัดโดย คณะอนุกรรมการสาขาแหล่งน้ำ วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ร่วมกับ ชมรมรวมใจภักดิ์รักษาดินน้ำ แม่น้ำลำคลองและสิ่งแวดล้อม และหนังสือพิมพ์มติชน สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมที่ 0-2930-6061 กด 1</p>

WS-MPD-030	<p><b>5 ปีของการปฏิรูปการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่</b></p> <p>ระหว่างวันที่ 8-10 พ.ย.2545 ประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้าครั้งที่ 4 (KPI Congress IV) เรื่อง...5 ปีของการปฏิรูปการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนิน เพื่อแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญของประเทศไทยว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์หลักที่ต้องการให้มีการปฏิรูปการเมืองอย่างแท้จริงหรือไม่ อย่างไร และกลุ่มสัมมนาย่อย 5 กลุ่ม ได้แก่ สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน, การเมืองภาคประชาชน, สถาบันทางการเมือง และองค์กรอิสระ จัดโดยสถาบันพระปกเกล้า ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <a href="http://www.kpi.ac.th">www.kpi.ac.th</a></p>
WS-MPD-031	<p><b>เวทีพินิจไตร่ตรองเพื่อเด็กและเยาวชนภาคใต้</b></p> <p>ร่วมเวทีพินิจไตร่ตรองเพื่อเด็กและเยาวชนภาคใต้ ในวันที่ 16-17 พ.ย.2545 ณ สถาบันทักษิณศึกษา เกาะยอ จ.สงขลา โดยคณะทำงานจะรวบรวมข้อมูลและทบทวนสถานการณ์เด็กเยาวชนภาคใต้ และร่วมพูดคุยอย่างพินิจไตร่ตรอง จัดโดย คณะทำงานเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนภาคใต้ สกว. สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ 074-33-3290</p>
WS-MPD-032	<p><b>12 ม.ค. เสวนาเรื่อง...รัฐบาล สื่อมวลชน ศาลยุติธรรม สังคมได้อะไร?</b></p> <p>ขอเชิญร่วมเวทีเสวนาเรื่อง...รัฐบาล สื่อมวลชน ศาลยุติธรรม สังคมได้อะไร? โดยนักศึกษาปริญญาโท สาขาการสื่อสารภาครัฐและเอกชน และสาขาการบริหารสื่อสารมวลชน วันที่ 12 มกราคม 2545 ตั้งแต่เวลา 9.30-17.00 น. ที่ห้องวส.102 คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ วิรดา โทร.01-804-5493</p>
WS-MPD-033	<p><b>14 ม.ค.เชิญฟังบรรยายพิเศษเรื่อง...การจัดการภาครัฐแนวใหม่</b></p> <p>คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ขอเชิญผู้สนใจฟังบรรยายพิเศษเรื่อง "การจัดการภาครัฐแนวใหม่"</p> <p>โดยผู้เชี่ยวชาญ Professor Michael Barzelay จาก London School of Economics and Political Science (LSE) ที่ห้องประชุมศูนย์เทคโนโลยี อาคารอเนกประสงค์ ชั้น 5 ตั้งแต่เวลา 13.00-16.00 น. ในวันที่ 14 มกราคม 2546</p>
WS-MPD-034	<p><b>5 ก.พ.สัมมนา...ก้าวต่อไปของปฏิรูประบอบราชการไทย</b></p> <p>สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดสัมมนาวิชาการเรื่อง "ก้าวต่อไปของปฏิรูประบอบราชการไทย" ในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2546 ตั้งแต่เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมชั้น 4 ตึกเอนกประสงค์ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำพระจันทร์ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ 02-613-3303</p>
WS-MPD-035	<p><b>4 มี.ค.สัมมนา...การมีส่วนร่วมปราบคอร์รัปชัน</b></p> <p>คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ สภาผู้แทนราษฎร กำหนดจัดการสัมมนาเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ" เพื่อเผยแพร่บทบาทหน้าที่และภารกิจของคณะกรรมการฯ และเพื่อให้ประชาชนและองค์กรต่างๆ ทราบถึงแนวทางการประสานความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ ในวันอังคารที่ 4 มีนาคม 2546 เวลา 08.30 - 16.30 น. ณ</p>

	<p>ห้องประชุมคณะกรรมการ 213 - 216 ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2 โดยมีกำหนดการสำคัญดังนี้</p> <p>-นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานสภาผู้แทนราษฎร บรรยายพิเศษเรื่อง "สภาผู้แทนราษฎรกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต"</p> <p>-นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค ประธานคณะกรรมการฯ บรรยายพิเศษเรื่อง "บทบาท การกิจ อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤตินมิชอบ สภาผู้แทนราษฎร และผลการศึกษากรณีค่าโง่ทางด่วน, การประมุลอาคารของ บอย."</p> <p>-การอภิปรายเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤตินมิชอบ" โดยมีผู้ร่วมอภิปราย อาทิ พล.ต.ท.วิโรจน์ เปาอินทร์ รองประธานคณะกรรมการฯ นายวิระ สมความคิด เลขาธิการเครือข่ายประชาชนต้านคอร์รัปชัน (คปต.) ผู้แทนจากสำนักงาน ป.ป.ช. ผู้แทนจากสำนักงาน สตง. ผู้แทนจากสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และผู้แทนจากสมาพันธ์ประชาธิปไตย เป็นต้น รายงานโดย : ศูนย์ข่าวประชาสังคมต้านคอร์รัปชัน กองทุนสื่อประชาสังคมต้านคอร์รัปชัน (กองทุน สปต.)</p>
WS-MPD-036	<p>27 มี.ค.สัมมนา...ก้าวทันการปฏิรูปท้องถิ่น</p> <p>กำหนดการสัมมนา เรื่อง ก้าวทันการปฏิรูปท้องถิ่น วันที่ 27 มีนาคม 2546 ณ ห้องจินดา ณ สงขลา ในบริเวณสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สถาบันพระปกเกล้า ในงาน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี จะกล่าวปาฐกถาพิเศษหัวข้อ นโยบายรัฐในการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ปาฐกถาพิเศษหัวข้อ วิสัยทัศน์การปฏิรูปท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีการอภิปรายเรื่อง ยุคใหม่ของการปกครองท้องถิ่น อีกด้วย</p> <p>สอบถามรายละเอียดและสำรองที่นั่งได้ที่ วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น โทร. 02-5277830-9 ต่อ 2502 , 1505 จัดโดย นิตยสาร "ประชาคมท้องถิ่น" และวิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า</p>
WS-MPD-037	<p>3 เม.ย.ประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง...การบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <p>สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเชิญร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ในวันที่ 3 เมษายน 2546 ตั้งแต่เวลา 9.00-16.30 น. ณ ห้องประชุมกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>การประชุมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาหรือถึงความจำเป็นและความต้องการในการจัดตั้งองค์กรความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนบทบาทหน้าที่ขององค์กร รวมถึงเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <p>สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ฝ่ายความหลากหลายทางชีวภาพ โทร 02-271-3251 ต่อ 286, 134</p>

WS-MPD-038	<p><b>9 เม.ย.อภิปรายเรื่อง...กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง :</b>  <b>จากนโยบายสู่การปฏิบัติจริงในชุมชน</b></p> <p>สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขอเชิญฟังอภิปราย เรื่อง "กองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง : จากนโยบายสู่การปฏิบัติจริงในชุมชน" ในวันพุธที่ 9 เมษายน 2546 เวลา 08.30 - 12.00 น. ณ ห้องประชุมชั้น 4 อาคารอเนกประสงค์ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์</p> <p>สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร จึงขอเชิญชวนอาจารย์ ข้าราชการ นักศึกษา และผู้สนใจ ร่วมฟังการอภิปรายทางวิชาการตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว เพื่อรับฟังการเสนอ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านนโยบาย และการปฏิบัติจริงในชุมชน พร้อมร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข อันจะก่อประโยชน์ในการดำเนินงานในอนาคต</p> <p>สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โทร. 0-2613-3604</p>
WS-MPD-039	<p><b>2-3 พ.ค. เหลียวหลัง แลหน้า ชุมชนเข้มแข็ง ภายใต้นโยบายรัฐบาลปัจจุบัน</b></p> <p>สำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ขอเรียนเชิญผู้ประสานงาน / หัวหน้าชุดโครงการฝ่ายชุมชน ร่วมแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงความรู้กัน ภายใต้เรื่อง...เหลียวหลัง แลหน้า ชุมชนเข้มแข็ง ภายใต้นโยบายรัฐบาลปัจจุบัน.. เพื่อเตรียมงานประชุมวิชาการชุมชนเข้มแข็ง ครั้งที่ 2 ปีลาปี 2546 กิจกรรมครั้งนี้จะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 2-3 พฤษภาคม 2546 ณ โรงแรม เดอะรอยัล เจมส์ ลอตจ จ.นครปฐม สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 02-298-0455 ต่อ 126</p>